

Lysaker, den 23. november 1971.

Til Stortinget.

Herr President.

Ad: Avslag av SÖKNAD OM BILLIGHETSERSTATNING AV STATSKASSEN.
Avdøde infanterikaptein Sverke Johannes Engelsen Baldersheim
Dom for landssvik - sak nr. 2327 - avsagt 21. april 1947.

Jeg viser til min søknad, ref. som nevnt ovenfor, datert Lysaker
swn 13. juli 1970, bilag hermed.

Det synes, herr President, nødvendig at belyse "den uskrevne
nyere norske historie".

Jeg vil i denne sammenheng ta utgangspunkt i "Karlstad-forliket"
og henviser til representanten Friis' innlegg, datert 25. oktober
1948. Innst. fra Undersøkelseskommissjonen av 1945 III, side 682
nederst sitat: "Dette er efter min mening å rettferdiggjøre seg
selv in absurdum", sitat slutt.

Fra side 683 - samme dag - siteres: "Det virket jo unektelig noe
nedsettende på den nasjonale verdi i denne berømmelige adressen.
Den var i alt vesentlig ordlydende skrevet av den svenske statsråd
Karl Staaf, leverte det til statsråd Arctander, som viste det til
Michelsen og Lövland, hvorefter Staafs konsept med nogen endringer
blesatt fram som norsk regjeringsforslag og lagt fram for Stortinget
til godkjenning, uten at noen andre enn disse fire mennene visste
adressens karakter og hvem som hadde laget den, at den var laget av
en ledende mann i vårt motstanderland Sverige", sitat slutt.
Med dette som bakgrunn, er det forståelig, det telegram daværende
Statsminister Chr. Michelsen sendte Björnstjerne Björnson

"Nå gjelder det at holde kjeft".

Dette telegram bör, sett i historisk perspektiv, anføres som det
første glipp!

Videre fra side 683, nederst, sitat: "På bakgrunn av disse opp-
lysninger stiller Karlstad-forliket seg anderledes idag enn det
gjorde før. Det er under historisk revisjon. De som førte Stortinget
bak lyset 19. juni blir utvilsomt noe nedsatt i historiens dom",
sitat slutt.

Med hensyn til nevnte historiske revisjon, har jeg til pr. dato
ikke sett nogen revisjon, dog ser jeg ikke bort fra, herr President,
at også jeg kan ha vært utsatt for et "GLIPP".
Med hensyn til "Karlstad-forliket" viser jeg til sidene 602-603-604
1948 22. oktober.-Innst. fra Undersøkelseskommissjonen av 1945.

Den første Verdenskrig - 1914 til 1918 - hvorvidt samme ble utløst
ved "det politiske mord" i Sarajevo, skal jeg ikke kommentere, dog

vil jeg, herr President, i forbindelse med Versailles-freden nevne at den 7. mai 1919 ble den tyske delegasjon - som ikke hadde tatt del i konferansen - overrakt utkastet til fredstraktaten. Den 29. mai iremkom den tyske regjering med sine bemerkninger. Den 16. juni krevde Clemenceau - på seierherrens vegne og i ultimatus form - at traktaten skulle godkjennes eller forkastes i sin helhet innen fem dager.

Det er av betydning her at nevne, det ble fra fransk hold presisert at den polske korridor ville - senere lave politiske problemer - og kanskje være en av de medvirkende årsaker for utløsning av den neste krig.

At dette syn dessverre ble et faktum tør være kjent. I denne sammenheng skulle det således være unødvendig å nevne de politiske problemer "Öst-preussen" foranlediget i europeisk politikk frem til august 1939.

Den spanske borgerkrig burde - i ordets egentlige mening - gitt daværende regjering grunn til vurdering av forsvarets stilling og dermed Rikets sikkerhet.

Videre burde Riksdagsbrannen i Berlin også vært en tankevekker for regjeringen Nygaardsvold.

I denne forbindelse er det, herr President, nødvendig med et sitat: "Det har alltid vært enighet innen vårt parti om at man skulle søke gjøre den borgerlige hær ubrukbar", sitat slutt, dette re hentet fra Arbeiderpartiets landsmöte i 1930.

"Det å reise opprör i et land er en mindre ulykke enn en forsvarskrig og det må enhver regjering... være forberedt på, at den revolusjonære arbeiderklasse reiser seg for å slå makten ut av hendene på slike eventyrpolitikere." uttalt av Fr. Monsen under forsvarsdebatten i 1933.

"Regjeringen var oppmerksom på den spente internasjonale situasjon, men ledetråden for regjeringens militære politikk var at Norge hverken kunne eller ville före krig", uttalt av Forsvarsministeren i trontaledebatten i 1936.

"Kanonene kan vi ikke bygge på. Velger vi det grunnlag, da kan vi være sikker på at den dag vil komme, da vi ikke lenger kan regnes som fri og uavhengig srar", hentet fra S.T. 1332-37 v/Fr. Monsen.

"Det er ikke et såkaldt - "eksistensforsvar" - som Höyre og andre snakker om, hvis tanker kun kretser omkring militære galskaper, - som folket i dag er interessert i..... Det er på den basis at regjeringen har lagt sin opprustningspolitikk an - å oppruste landet økonomisk, sosialt, materielt, - ikke militært", sitat herr Nygaardsvold S.T. 1342.

Med dette som innledning vil jeg, herr President, minne Dem om utvisningen av Leo Trotskij (födt Leo Bronstein), var dette en utvisning helt og holdent foretatt - uten innblanding - fra Utenforstående ?

Jeg skal senere i min fremstilling fremkomme med nok et sitat, med hensyn til hva herr Trotskij fortalte herr Trygve Lie, da utvisningen var et faktum.

Det er, herr President, allerede på dette tidspunkt, nesten ufattelig at ikke de 150 folke-valgte, oppfattet "tidens tegn" som en direkte trussel mot RIKETS SIKKERHET!

Den 31. august 1939: Ordre fra regjeringen til norske krigsfartøyer om ikke å bruke makt mot overmakt i tilfelle angrep på nøytraliteten i norsk territorialfarvann utenfor norske krigshavner!

Den 3. september 1939: Den tyske sendemann meddeler Utenriksministeren at Tyskland vil respektere det norske statsområdet, så lenge Norge hevder nøytraliteten, men at man ellers forbeholdt seg frie hender. I denne forbindelse er det nødvendig å sitere OPPENHEIM INTERNATIONAL LAW: paragraf 359 "For instance, if belligerent men-of-war seize enemy vessels in the ports of a neutral, and if that neutral, who could not or did not prevent this, exacts no reparation from the belligerent concerned, the other party may make the neutral responsible", unquote.

Re: M/S "CITY OF FLINT" et amerikansk handelsskip ble kapret i internasjonalt farvann av Lommeslagskipet "DEUTSCHLAND" hvor der foruten tysk prisemannskap ble overført 37 engelske sjöfolk, som ranger fra tidligere kapervirksomhet.

Kursen ble satt med Tromsö som et "foreløbig mål". Det er kjent, herr President, at M/S "CITY OF FLINT" ankret opp på Tromsö havn den 20. oktober 1939, med det tyske prisemannskap "in command". Skipet ble omgående bordet av vakthavende offiser, som forlangte reiserute fra siste havn frem til Tromsö, samt last ombord. Disse ting ville den tyske kaptein "in command" ikke gi nogen opplysninger om.

I overensstemmelse med nøytralitets-reglene blir M/S "CITY OF FLINT" utvist, med angivelig Murmansk som neste "anløpssted". Russland og Tyskland var jo på dette tidspunkt "brothers in arms".

Den 30. oktober 1939 anløp skipet atter Tromsö havn, og fikk etter forbindelse med den tyske legasjon i Oslo, utvirket tillatelse til å passere sørover i norsk farvann - under eskorte av norske krigsskip. I strid med nøytralitets-reglene, ankret skipet opp i Haugesund under påskudd av syk mann ombord som trengte øyeblikkelig hjelp ved hospital.

Skipet ble da irigitt, hvor det amerikanske mannskap igjen var herrer på eget skip. Det tyske prisemannskap ble - som en naturlig konsekvens - internert. At denne "episode" foranlediget kraftige tyske protester er kjent, der ble ingen okkupasjon som resultat, ref. nøytralitets-reglene, som også fra tysk side ville bli respektert!

Re: M/S "WESTERWALD" tilhørte Die Kriegsmarine og var direkte engasjert som hjelperartøy - depotskip for samme.

Den 18. november 1939 kom M/S "WESTERWALD" inn i norsk territorialfarvann og hadde bl.a. "los-flagg" oppe. Dette skip var ved flere anledninger observert med forskjellige nøytrale lands flagg "fåying in the mast", det er vel, herr President, dette der tenkes på, når det fra enkelte refereres til "bekvemmelighetsflagg" alle "navn" har jo sin opprinnelse.

Skipet ankret opp, uten nogen form for tillatelse, ved Hestvik i nærheten av Trondheim, og nektet å la seg visitere for derved å bringe last, avgangshavn, samt reiserute på det rene. Der fantes ei heller los ombord.

Sitat: "Notat av Koht": Samtale med Bräuer 18. november 1939 om M/S "WESTERWALD". Påskrift av Bull 19.s.m.

"Den tyske sendemann dr. Curt Bräuer (som i föremiddag hadde gjevi akkreditivbrevet sitt til Kongen) kom ut til meg på Lysaker i dag, 18. november 1939, mellom 7 og halv 8 om kvelden og skulle tala medmeg om "WESTERWALL"-affæren. Han sa aller fyrst at han måtte opplyse meg om at "WESTERWALL"

var eit skip i tysk statsteneste, fest til den tyske orlogsflåten, og det difor førte det tyske tenesteflagget. Eg spurde straks koss dette flagget såg ut, for eg hadde om føremiddagen fått lagt fram for meg forordninga om det tyske flagget, og der var det ikkje nemt meir enn to slags flagg, handelsflagg og orlogsflagg, som det var lett å sjå skilnaden; men tenesteflagget kjendte eg ikkje. Bråuer sa at ikkje han heller kunne seia visst koss det såg ut, men han meinte det var eit hakekorsflagg med suverenitetsmerket (Örna) opp i det eine hyrnet. Men i alle høve meinte han at eit statstenesteskipp ikkje hadde plikt på seg til å tola gransking ombord", sitat slutt.

Det er grunn til, herr President, å formode at også dette skip M/S "WESTERWALD" hadde "ulovlig last" ombord efter foreløbig endt tjeneste i internasjonalt farvann.

Det bör videre synes klart, herr President, daværende utenriksminister lot seg bløffe, hvor var den "fasthet" hvormed "CITY OF FLINT" affæren ble behandlet? I historisk perspektiv det første brudd på egne avgitte nøytralitetsforskrifter!

Det er grunn til å tro - dette skip hadde også krigsfanger ombord av den enkle grunn - M/S "WESTERWALD" hadde i lengre tid operert i Atlanterhavet sammen med Lommeslagskipene "GRAF VON SPEER" og "DEUTSCHLAND". British Naval-Intelligence knew the whole story! Det bör synes helt klart, daværende utenriksminister lot seg - i ordets egentlige mening - bløffe!

Det er videre kjent at dr. Bråuer var vel "bevandret ud i Folkeretten" og det var også på det rene at Pirat-virksomhet har liten eller ingen beskyttelse innen samme!

Det ligger nær å spørre hvorfor M/S "WESTERWALD" figurerer som M/S "WESTERWALL" i den fremstilling som nettop er sitert?

Re: M/S "ALTMARK". Herr President, her viser jeg til herr R. Omang's samling av aktstykker - Utenriksdepartementet arkiv nr. 2, 1953. Videre viser jeg til herr Ingvald Haugens innlegg - side 578, 579, 580 - Em. 21. oktober. - Innst. fra Undersøkelseskommissjonen av 1945. Sitat: "Maktet Gunnar Knudsen i krigen 1914-18 å holde landet utenfor, så måtte vel også Nygaardsvold klare det i den krig som begynte i september 1939", sitat slutt.

Jeg viser til forangivne sitater. Største delen av det norske fo "trodde de levde i periferien" av alle internasjonale konflikter, hvilket også daværende regjering gjorde!

Når M/S "ALTMARK" brukte sin skipsradio første gang, burde ikke da skipet blitt bordet - hvorefter sender ble behørig forseglet - radiatorum låst - med vebnede vakterf ombord.

Det er tydelig at herr Haugen ikke hadde kjennskap til samtlige aktstykker i forbindelse med M/S "ALTMARK", når han kritiserer Admiralstaben.

Fra side 579, siteres: "Altmark forlot Jössingjord den 6. mars og kom til Sandefjord den 8. mars om kvelden. Der lå skipet oppankret på havnen til 22. mars. Betøyet langs siden lå det norske marinefartøy "ODIN"; angivelig for å passe på at der ikke foregikk noe som var i strid med de norske nøytralitetsforskrifter. Men hva foregikk? Hver dag hadde en stor del av besetningen landlov, og med seg hadde de tysk brennevin som ble solgt i byen Sandefjord. Skipets radio ble hver dag kl. 14 satt på for fullt, og i den tyske marines kode ble det gitt meldinger direkte til tyske myndigheter. Om dette var med eller uten Admiralstabens godkjenning, skal være usagt", sitat slutt.

Det er grunn til, herr President, å formode at også dette skip M/S "WESTERWALD" hadde "ulovlig last" ombord etter endt tjeneste i Internasjonalt farvann.

Det bør videre synes klart, herr President, daværende utenriksminister lot seg bløffe, hvor var den "fasthet" hvormed "CITY OF FLINT" affæren ble behandlet? I historisk perspektiv det første brudd på egne avgitte Nøytralitetsforskrifter!

Det er grunn til å tro dette skip hadde også krigsfanger ombord av den enkle grunn at M/S "WESTERWALD" hadde i lengre tid operert i Atlanterhavet sammen med Lommeslagskipet "GRAF VON SPEE" og "DEUTSCHLAND". British-Naval Intelligence knew the whole story!

Det bør synes helt klart, daværende Utenriksminister lot seg - i ordets egentlige mening - bløffe!

Det er videre kjent, dr. Bræder var vel "bevandret udi Folkeretten" og var også på det rene med at Pirat-virksomhet har liten eller ingen beskyttelse innen samme!

Det ligger nær å spørre hvorfor M/S "WESTERWALD" figurerer som M/S "WESTERWALL" i den fremstilling som nettop er sitert?

Re: M/S "ALTMARK". Herr President, her viser jeg til herr R. Omamg's samling av aktstykker - Utenriksdepartementet arkiv nr. 2, 1953. Videre viser jeg til herr Ingvald Haugen's innlegg, side 578, 579, 580-Em. 21. oktober. - Innst. fra Undersøkelseskommissjonen av 1945.

Sitat: "Maktet Gunnar Knudsen i krigen 1914-18 å holde landet utenfor, så måtte vel også Nygaardsvold klare det i den krig som begynte i september 1939". Sitat slutt.

Herr President, jeg viser til forangivne sitater. Størstedelen av det norske folk "trodde de levde i periferien" av alle internasjonale konflikter, hvilket også daværende regjering gjorde! Når M/S "ALTMARK" brukte sin skipsradio første gang, burde ikke da skipet blitt bordet - hvorefter sender ble behørig forseglet - radorum låst - med vebnede vakter ombord.

Det er tydelig at herr Haugen ikke hadde kjennskap til samtlige aktstykker i forbindelse med M/S "ALTMARK", når han kritiserer Admiralstabens. Fra side 579, siteres: "ALTMARK forlot Jössingfjord den 6. mars og kom til Sandefjord den 8. mars om kvelden. Der lå skipet oppankret på havnen til 22. mars. Betøyet langs siden lå det norske marinefartøy "ODIN", angivelig for å passe på at der ikke foregikk noe som var i strid med de norske nøytralitetsforskrifter. Men hva foregikk? Hver dag hadde en stor del av besetningen landlov, og med seg hadde de tysk brennevin som ble solgt i byen Sandefjord. Skipets radio ble hver dag kl. 14 satt på for fullt, og i den tyske marines kode ble gitt meldinger direkte til tyske myndigheter. Om dette var med eller uteb Admiralstabens godkjenning, skal være usagt", sitat slutt.

I denne forbindelse ville det heller vært korrekt for herr Haugen å spørre - hvor var regjeringen v/justisministeren. Det vil kanskje være en fordel, herr President, om De snarest søker kontakt med herr Terje Wold, for om mulig å supplere herr Omangs samlede aktstykker.

Det er jo kjent at der lå oppankrede skip i de fleste større - strategiske havner langs vår kyst, var ikke daværende justisminister informert om dette?

Hvorledes kan en Regjering - i ordets egentlige mening - direkte være delaktig i så mange direkte brudd på egne givne nøytralitetsregler samt erklæring om samme. Dette kan kun forklares utifra det faktum den var ikke kompetent til å ivareta Rikets sikkerhet!

Med hensyn til alle telegrammer som kom fra Berlin, København og London, samt det som var kjent av episoder, er det pr. dato nesten uaffetlig at daværende utenriksminister kunne "garantere fred i Norge i 100 år - eller så lenge han levde", uttalt etter torpederingen av M/S "RIO DE JANEIRO" den 8. april 1940, i Stortinget. Bør ikke det som her anført - bli som under "Karlstad-forliket" å "føre Stortinget bak lyset" ?

Med hensyn til nevnte telegrammer, er disse tatt inn i Trygve Lie's bok "LEVE ELLER DÖ".

En mulig forklaring på at daværende utenriksminister "glemte" å opplyse Regjeringen og dermed Stortinget finnes - muligens i følgende sitat: "Konseptet til den norske note, som var endelig godkjent med en lengre tilføyelse av Koht, ble sendt med posten til legasjonen i London 1. april. Det ble imidlertid ikke tid til å avlevere noten før hendelsene natten mellom 8. og 9. april satte en stopper for all videre diskusjon om saken mellom de to regjeringer sitat slut, hentet fra side 38 i Reidar Omang's "ALTMARK AKTSTYKKER". Ved siden av alt som her er nevnt, hadde ho utenriksministeren Betalingsavtalen med England å tenke på, hvor bl.a. det viktigste, Handelsflåten, spilte en avgjørende rolle.

Vel, herr President, den tyske invasjon er et faktum, hvorefter Utenriksministerens "GARANTI om fred i 100 år -og eller så leng jeg lever", kom jo unektelig i ett "noget underlig lys"!

I denne forbindelse er det nødvendig å sitere fra OPPENHEIM INTERNATIONAL LAW - ON WAR IN GENERAL - page 248 paragraph 74, quote: "As International Law recognises the status of war and its effects as regards rights and duties between the belligerents on the one hand, and between the belligerents and neutral States on the other, the question arises what kind of States are legally qualified to make war, and thereby to become belligerents. According to the Law of Nations, full sovereign States alone possess the legal qualification to become belligerents; half and part Sovereign States are not legally qualified to become belligerents. Since neutralised States, such as Switzerland, are full sovereign States, they are legally qualified to become belligerents, although their neutralisation binds them to make use of that capacity, except for defence. If they become belligerents because they are attacked, they do not lose their character as neutralised States, but if they become belligerents for offensive purposes, they ipso facto lose their character", unquote.

Ellers minner jeg om møtet på Victoria Terrasse, tidligere på natten 8. - 9. april.

Med det som her sitert fra OPPENHEIM's INTERNATIONAL LAW, synes herr Koht's "krigserklæring" foretatt på Oslo Østbanestasjon mellom 7 og 08 den 9. april 1940, å komme i et noget underlig lys.

Mener De, herr President - at dette land, Kongeriket Norge - med de største norske havner besatt av tyske tropper, marine og flyvåpen - in the true sense of the word was a full sovereign State ? Svaret må bli negativt, hvorefter denne mobilisering bør henføres som "a legal nullity".

Jeg er ikke kjent med hvor mange suverene stater som registrerte denne "krigserklæring" foretatt av daværende utenriksminister. Var denne "krigserklæring" foretatt med hjemmel i Rigets Konstitution ?

I denne anledning finner jeg det nødvendig, herr President, å sitere fra "Alminnelig instruks for sjöforsvarets sjef", sitat "...skal de nevnte nøytralitetsbrudd søkes hindret med makt ved alle for hånden værende midler, -dog ikke hvis man står overfor betydelig overmakt", sitat slutt.

Var "den betydelige overmakt" mindre ved utenriksministerens "krigserklæring" enn for eksempel ved episoden i Jössingfjord? I denne forbindelse kan nevnes at den engelske regjering ville stoppe all kulleksport til Norge i 1917, noen som skyldtes "håndhevelse av landets nøytralitetsregler"! Bortsett fra bombingene av Kjeller, forløp "reisen til Hamar" uten særlige "hindringer".

Personlig mener jeg, herr President, det hadde vært "konstitusjonelt" riktig at reise til Eidsvold, hvor der fra før var et parlamentarisk miljø, hvilket ikke kan sies om "FESTIVITETEN" på Hamar.

Vel, det tør være kjent at Oscarsborg muliggjorde nevnte "reise" ved senkingen av "BLUCHER".

Av de som overlevde nevnte senking, herr President, var bl.a. General Engelbrecht, samt endel av hans stab.

I forbindelse med den "Mobilisering" som ble foretatt, ble ca. 200 ungdommer tatt til fange i Østfold og av General Engelbrecht oppfattet som franktirører og overført til Akershus, hvor de første dødsdommer kunne blitt eksekvert - hvem reddet disse ungdommers liv - det er kjent de var ikke utstyrt med de kjennetegn som klart og tydelig differensierer mellom soldat og sivil. Det bør med dette synes klart, det er ikke bare "at mobilisere"!

Vel, herr President, reisen fra Hamar til Elverum var vel også for panikkartet å regne, daværende justisminister Terje Wold, som ikke reiste med tog fra Oslo Ø, kom etter sine samtaler med Politimester Welhaven til Hamar og "kunne berette at to fullstappede busser med fuldt vebnede soldater var på vei nordover fra Minnesund" dermed var "reisen" igang igjen.

Denne reise ble jo også behørig kommentert av bl.a. herr Mowinckel sitat: "Jeg er ikke svært fornøyd over at løpr hals over hode fra Hamar iaften. Jeg kan ikke begripe det. Det gikk så fort at omtrent ikke fikk puste", sitat slutt.

Det bør allerede nu, herr President, være klart at dette har inten med "krigføring i statlig regi å bestille".

Det er nødvendig med endel sitater fra de "bevegede tider" på Elverum. Koht's bok "Fraa skanse til skanse" side 48: "Eg var da ein mann på 67 år, og eg kunne aldri veta om eg ville leva så lenge at eg fikk koma tilbake til eit fritt Noreg. Å ende livet mitt som politisk røming stod for meg som noko av det fælaste eg kunne tenke på. Eg måtte stane eit par gonger i talen min; for gråten heldt på å ta meg. Og eg trur alle var gripne da vi tok farvel med einannan. Tingmennene kjørte no kvar til sin kant", sitat slutt. Fra samme side siteres i forbindelse med departementsfolka: "Dei stod heilt fritt, sa eg. Men da eg såg heile flokken tok vegen bort, da kjente eg det som at rottene hoppa ut or skipet som sakk", sitat slutt.

I denne forbindelse, herr President, er det vel unødvendig å navngi skipet.

Jeg tar det for givet, herr President, det ble av Kong Haakon, på Hamar uttalt - "han ville ikke have danske tilstander" - jeg er i skrivende stund ikke kjent med om Kong Haakon tenkte på "the Bombardment of Copenhagen" eller den umiddelbare kapitulasjon som fant sted den 9. april. Når jeg har nevnt "the Bombardment of Copenhagen", synes det også rimelig, gjøre Dem kjent med hva Lord Howick fortalte the House of Lords - hvor han med relativt få ord gjorde den nøytrale stats posisjon helt klar, sitat:

"Neutrality, properly considered, does not consist in taking advantages of every situation between belligerent states by which emolument may accrue to the neutral, whatever may be the consequences to either belligerent party; but in observing a strict and honest impartiality so as not to afford an advantage in the war to either; but, particularly, in so far restraining its trade to the accustomed course which it held in time of peace so as not to render assistance to one belligerent in escaping the effects of

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

the other's hostilities", sitat slutt. Dette sitat stammer fra 15. februar 1808, nevnte bombardement ble foretatt under den fransk-engelske krig og fra engelsk side foretatt fordi den danske regjering var mer vennlig innstilt for Frankrike enn England. I denne sammenheng synes det nærliggende å våge den påstand - når diplomatiet har spilt fallit, er det kanonenes tid å tale, dog bør bemerkes, det er ikke soldaten som starter en krig.

Det er nu tid for "ELVERUMS-FULLMAKTEN", personlig har jeg hele tiden oppfattet samme som et forsøk på "legalisering av flukt fra ansvar", intet annet, herr President!

Jeg vil i denne sammenheng vise til Professor dr. juris. Jon Skeie's "LANDSSVIK" side 22, hvorfra siteres: "Det ble, som vi ser, sterkt fremhevet av president Hambro athans forslag ikke skulle gi regjeringen(kongen) noen utvidet anordningsmyndighet. Med hensyn til lovgivning hadde ordskiftet ingen rettslig betydning", sitat slutt. Avreisen fra Elverum til Nybergsund var "mindre panikkartet" enn reisen fra Hamar til Elverum, dog vil jeg sitere fra Koht's bok: "Utpåkvelden den 10. april kom statsråd Torp med bilen sin og tok meg med. Dessuten fekk den unge sekretæren plass i bilen, og eg kunne overgje til Torp, finansministeren, pengekuufferten frå bankdirektør Rygg. Eg hugsar at me a vi satt i bilen, tala eg om at no måtte vi rekne med å bli emigrantar - ei "emigrant-regjering" Og eg sa kor eg grudde for slikt eit liv; for eg var så redd vi skulde bli tekne av det som eg kalla "emigrant-mentalitet". Eg visste frå Historia kva dette ville seia og koss det ville dra ein ned sjelelig. Slike emigrantar kunne ikkje feste rot i det framande landet og finne seg heim eller ei livsgjærning der. Dei ville alltid berre tenke på å komme att til det gamle fedrelandet....", sitat slutt, side 50.

Når det gjelder nevnte kuffert - inneholdt denne 300.000.00 norske kroner - det er mulig at det er fra denne "transaksjon" frasen PLANÖKONOMI har sinn opprindelse, som ble meget brukt "etter att emigrantane var komne heim att"!

Side 51, sitat: "Det vitnar om kor lite vi i desse dagane tenkte på..statsrett", sitat slutt.

Vel, herr President, indikasjonene for den krig som var et faktum pr. 3. desember 1939, burde på det tidspunkt foranlediget alle nødvendige studier av nettop "STATSRETT" og alt som forbindes me INTERNATIONAL LAW. Det er jo nesten ufattelig at daværende regjering ikke forsto situasjonenes alvor. I denne forbindelse burde Professor Koht sondert sine arkivskap for i ordets egentlige forstand "at være budde på alle eventualiteter".

Var nasjonen - Kongeriget Norge - som helhet forberedt - svaret bli et avjort NEI! Med alle "TIDENS TEGN" fra krigen 1914-18 "i friskt minne" med bl.a. trussel om stopp av kull fra England med meget mere, er det, og "med hjemmel i Leo Trotskij's profeti" sitat fra Professor Koht, side 47: "Eg mintes det som Trotsky hadde sagt til Trygve Lie den gangen han fekk beskjed om at han skulle bli utvist or Noreg: "Om nokre få år skal du og dei andre i regjeringa bli politiske rømingar utan heim og fedreland slik som eg er no", sitat slutt.

Det tör være kjent at kamerat Trotskij fikk oppholdstillatelse i dette land sommeren 1935 - gyldighet 6 - seks måneder - under den klare forutstening at der fra herr Trotskij ikke ble drevet nogen form for politisk aktivitet. Var denne utvisning helt og holdent foretatt på eget norsk initiativ? Er det historisk bevist at der "intet diplomatisk trykk" fremkom fra nogen annen, herr President ?

Det er ellers tydelig - dr. Bråuer hadde sine "vanskeligheter" med å forklare hvorfor han var kommet - sett i relasjon til nettop STATSRETT, FÖLKERETT og dermed INTERNATIONAL LAW.

Vel, herr President, nasjonen - Kongeriget Norge - var 35 år (minus tiden fra 10. april til 19. juni), for nyfödt å regne sett i historisk/diplomatisk perspektiv)! Det förste statsråd ble holdt på gården Nyhus, I dette stäsråd fikk General Laake avskjed og oberst Ruge ble utnevnt til kommanderende general.

Ved dette skifte, faller det meg naturlig å spørre, hva kunne General Ruge utrette mere enn General Laake ? Det er jo trist å merke seg at protokollen fra det förste statsråd "er sia bortkommen". Det er beklagelig å nevne at nevnte protokoll er "forsvunnet", det tör være kjent at der er mere som ikke er kommet frem m.h.t. protokoller, hvilket jeg oppfatter dithen at "Sannheten om 9. april 1940" aldri vil bli offentliggjort!

I forbindelse med Tollstasjonen Lillebu, siteres fra side 62, Koht's bok: "Men säleis var da Kongen omlag ein halv time på svensk grunn", sitat slutt, jeg skal senere komme tilbake til dette.

Der er vel lite eller intet av det som her er nevnt og ellers sitert, som kan forbindes "med krigföring i statlig regi". Den videre reise via Molde til Tromsö har heller intet "med fridoms-kampen i statlig regi" å bestille.

Mens all denne "krigföring" fant sted, hendte der også ting i London, Jeg tenker her på Anglo-Norwegian Payment Agreement. Denne avtale hadde jo den aller störste betydning, m.h.t. HANDELS-FLÄTEN. I denne forbindelse tillater jeg meg, herr President, å sitere inledningen:

"Whereas the Payment Agreement between the Bank of England and Norges Bank dated the 1st of March 1940 is in abeyance on account of the conditions at present prevailing in Norway, and whereas the Royal Norwegian Government and the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland desire to make provisional arrangements to cover the periode until said Payments Agreement shall again become operative, or until a new Agreement shall be put into force:

Now therefore, the Royal Norwegian Government and the Government of the United Kingdom have agreed as follows:"

sitat slutt.

Det bör også her synes klart, herr President, Lord Halifax hadde visse vanskeligheter for å forbinde det som foregikk i Norge med krigföring i statlig regi, dette er stilltiende godtatt av Minister Colban, som også undertegnet - Done in duplicate in London this 30th day of April 1940. Avtalen følger i sin helhet, som den var kjent for meg i April 1947.

Nu kommer vi, herr President, frem til den 10. dag av juni mnd. 1940, en Statsakt som lenge har vært forsökt "skjult eller på annen måte redusert".

Denne General Surrender, datert Trondheim, den 10. juni 1940.

For den tyske Overkommando
Buschenhagen (sign.)
Oberst i Generalstaben

For den norske Overkommando
R. Roscher Nielsen (sign.)

Denne avtale følger i sin helhet, som den var kjent for meg i April 1947.

Der hadde, også i Oslo, hendt ting som opprettelse av Administrasjonsrådet.

Da jeg i min fremstilling, herr President, har passert den 10. juni, vil jeg sitere følgende: "I Administrasjonsrådets møte 12. juni kl. 14.30 var Paal Berg tilstede og likeens Berggrav som refererte sin samtale med Dellbrügge, mens Christensen refererte Heyerdahls samtale. Alle var enige om at det ville være av stor betydning for rådet å komme i direkte kontakt med Dellbrügge, og det ble da ordnet slik at han og de andre skulle samles til privat samvær hos biskop Berggrav om aftenen. Her gjorde Dellbrügge igjen rede for det tyske - han understreket at han talte på egne vegne og at det gjaldt for ham å skape en legal ordning. Han erklærte at grunnlaget for Administrasjonsrådet nå var borte, og at bare Stortinget nå kunne skape en legal ordning. Kongen og hans hus måtte avsettes av Stortinget, det var tyskernes svar på Kongens opprop til fortsatt kamp", sitat slutt.

Det som forbauser meg mest ved forhandlingene m.h.t. Administrasjonsrådet og senere Riksrådsforhandlingene, er den rolle Biskop Berggrav "spilte".

Når en tenker på Biskop Berggravs opptreden i Nordmarka, hvor han henstilte til soldater som var på vei til sine oppsamlingsplasser, etter mobiliseringsordre foretatt på Oslo Östbanestasjon om å vende hjem! Hvilken konsekvens ville dette hatt cfr. militære straffelov? Dette mitt spørsmål bør besvares, herr President.

I denne forbindelse er det nødvendig å sitere fra - 1948, 23. okt er. -Innst. fra Undersökelseskommissjonen av 1945 III, side 643:

"Dessverre hendte det at en eller annen var uforsiktig og sa ting som skadet vår stilling under forhandlingene. Det var f.eks. på denne måte Elverums-fullmakten kom med i de tyske krav. Som bekjent var den ikke med i ultimatumet av 13. juni. Men i forhandlingsmötet med Dellbrügge 16. juni plumpet Biskop Berggrav ut med en bemerkning om den og dermed var forhandlere i saksen", sitat slutt.

I Riksrådsforhandlingene side 73, siteres: "Under disse dröftelser tok høyesterettsjustitiarius Pål Berg klart det standpunkt at begivenhetene ute i verden, Frankrikes nederlag, nødvendigvis også ville före til at vi måtte föolge en annen linje enn hittil.

Politisk er situasjonen for Norge en helt annen enn imorges. Derfor er det min plikt å si til fylkesmannen at situasjonen nå er den at vi politisk sett ikke kommer forbi å måtte skille oss av med Kongen. Det er slutt på jussen nå. Han ville derfor tilrå at det ble sendt en telegrafisk henstilling til Kongen om å abdiser frivillig," sitat slutt.

Det forbauser meg fremdeles, den uttalelse "Det er slutt med jussen nå". Hvilken rolle spile Frankrikes nederlag for okkupasjonen av Norge? Ingen rolle, herr President. Forhandlingene, som er gjengitt i bl.a. Riksrådsforhandlingene har liten eller ingen forståelse av hva okkupasjon i FOLKERTSLIG forstand innebærer, det er derfor, herr President, å håpe at de ansvarlige myndigheter neste gang er adskillig bedre forberedt FOLKERETSLIG SETT.

Når det gjelder Biskop Berggravs "forslag om separat fred med Tyskland", er det noget uklart for meg, hvorvidt Biskop Berggrav på tidspunkt mente å ha "hjemmel i ELVERUMSFULLMAKTEN eller kanskje Bergprekenen"?, det er mulig at fremtidige historieforskere kan trenge til bunns i denne hittil "uskrivne heilnorske saga"!

Dog vil jeg, herr President, sitere herr Neri Valev, samme side (63)

"Eg hugsar, skriver Neri Valen i sin utgreiing til Undersökelseskommissjonen, at eg protesterte, og at me alle var samde um at innhaldet var heilt rektig attgjeve, og spesielt desse orda, at det er slutt med jussen nå, hugsar med alle". - "Eg hugsar ogso heilt klårt at Pål Berg sa at me no ikkje kom forbi å skilja oss med Kongen.

Og at han ville tilråda å senda telegrafisk oppmoding til Kongen um abdisera. Eg hugsar dette serleg godt, fordi Pål Berg gjorde framlegg um at han straks gjekk til den svenske minister Beck-Friis for å få på det reine um der ville vera höve til å få sendt eit slikt

telegram gjennom den svenske legasjon, og han gjekk frå møtet til den svenske ministeren", sitat slutt.

Vudere uttaler Valen i ett utførlig innlegg til Kommisjonen (1945) om disse ting bl.a.:

"Eg kjenner meg viss på at Berggrav nemde at ved ein fredsslutning no straks kunne Kongen ikkje koma tilbake, og at det heldigste ville vera at han friviljug abdiserte", sitat slutt.

Herr Neri Valen sammenfatter det hele slik: "Denne konferanse på Administrasjonsrådets kontor var berre fyrebuing for det store fellesmøtet som skulle haldast kl. 6. Til det møtet skulle dr. Dellbrügges framlegg som me hadde fått i møte med han kl. 16.15, setjast um og mangfoldiggjerast, og det var klart at denne fredsaksjon som Berggrav gjekk så sterkt inn for, og som Berggrav ogso var sterkt interessert i, måtte leggast fram for fellesmøtet. Det er difor rett at me i konferansen diskuterte forma på Berggravs forslag fyr det blei hektografert til utdeling på møtet. Dei fleste i Pre identskapet meinte også at det til møtet var best å ha det heilt på det reine om Berggravs inntrykk i retning av fred var riktig. Me andre hadde ikkje fått noko slikt inntrykk. Ved å ta det som ein heilt privat aksjon frå Berggravs side meinte dei fleste av oss at det ikkje var noko å invenda mot at Berggrav gjekk til Dellbrügge. Moseid var likevel usamd i det, og han protesterte", sitat slutt. Det er nødvendig, herr President, å sitere deler av det den svenske sendemann i Oslo sendte til sin utenriksminister:

"Senare på aftonen (etter et besök av direktör L. Vogt kl. 16 og Ellef Ringnes kl. 18) erhöill jag besök av Högsta Domstolens president, Pål Berg, vilken meddelade mig att Stortingets presidium då vore sysselsatt med att avfatta det slutliga förslaget til tyskarna, vilket skulle avgivas innan midnatt. Han hade en stund innan varit i kontakt med vederbörande. Svarets innehaall hadde daa ei varit avgjord men hade han ett beklämmande intryck av att presidiets medlemmar... började bliva allt svagare i knäveckan inför det tyske hotet. Han uttalade store farhaagor för att det skulle sluta med vederbörandes fullständiga kapitulation i fraaga om dynastiens avlägsnande. Vederbörande hade med honom diskuterat möjligheten av att, därest det bleve klart att tyskarna under alla omständigheter insisterade på konungsmaktens avlägsnande, Stortingets presidium eventuellt telegraledes skulle hos Konungen redogöra för situationen och mer eller mindre direkt hemställa, att han maatte frivilligt adbikera, icke blott för sig själv, uten även för sitt hus. Med anledning härav förfragade sig Berg, hurvida jag eventuellt skulle vara villig att via Stockholm förmedlade ett dylikt telegram til Konungen. Jag svarade, att saken syntessaa betydelsesfull och delikat, att jag, helst som tiden väl medgav det, bad att faa inhämta instruktioner hos Eders Excellens. Sedan jag senare paa aftonen genom utrikesraadet Söderblom erfarit, att hinder härför ej mötte, meddelade jag Berg detta", sitat slutt. Det ligger nær å spørre, var det ikke Kapitalusjonsavtalen, datert Trondheim den 10. juni 1940, kjent for Paal Berg m.fl. i forbindelse med de forhandlinger som fant sted? Det tör være kjent at den svenske regjering var kjent med samme på det tidspunkt den svenske sendemann sendte sitt "att faa inhämta instruktioner".

Ellers viser jeg til herr Gröners innlegg - side 679-681-1948, 28.oktober Innst. fra Undersökelseskommisjonen av 1945 III.

Det må, herr President, være meg tillat med nok et sitat side 681 ref. ovenfor:

"Jeg ser herr Moseid ryster på hodet, men det er imidlertid forklart av Paal Berg. Hvem der taler sant, kan jo ikke jeg si nogen ting om", sitat slutt.

Videre sitat: "...og der møtte Paal Berg og frarådet bestemt at det ble sendt nogen som helst henstillen til Kongen eller Regjeringen om abdikasjon. Da hadde han neppe nogen foranledning til å meddele at det kunne sendes et sådant telegram; det ville iallfall være å slå seg selv på munnen", sitat slutt.

Vel, herr President, det er tydelig at representanten Gröner "beholders" ikke det stoff han her har uttalt seg om. Når det gjelder "å slå seg selv på munnen", bør ikke snart den dag komme, at det norske folk får lese en uhildet fremstilling av samtlige akstykker, både alle de tildragelser som ledet til den 9. april, "virksomheten" i London efter den 7. juni 1940? forat Regjering og dermed også folket er "bedre bevandret udi Folkerett og dermed frontal mostand".

Når det gjelder herr Vogts innlegg er jo dette typisk for folk som hele sitt liv har vært "for politisk fjernstyrt å betrakte", det er tydelig at herr Vogt ikke er kjent med det mest elementære av det som forbindes med krigføring og okkupasjon - plikter og dermed ansvar! Videre burde herr Vogt under sitt innlegg - den 25. oktober 1948 vært kjent med den "IKKE ANGREPSAVTALE" som var gyldig på det tidspunkt han her kritiserer - videre bør hans politiske efterkommere være kjent med at partisan-virksomhet ingen hjemmel har i noget lov-verk. Frem til juni/juli 1941 - samarbeidsvillige!

Herr President, for så å avslutte det begivenhetsrike år 1940, er det nødvendig med et sitat fra Arkivar Reidar Omang's AKTSTYKKER side 38-39: "I det okkuperte Norge oppsto temmelig snart det rykte at diskusjonen - til Norges skade - var fortsatt også etter at Norge var trådt inn i krigen. Sammenhengen med disse rykter fremgår av følgende:

Etter at utenriksminister Koht ved kgl. res. av 19. november 1940 var meddelt tre måneders tjenestefrihet ble det sagt isvenske aviser - således i "Svenska Morgonbladet" 2. desember og "Aftonbladet" 10. s.m. at Kohts iratreden var definitiv. Årsaken skulle være at han helt til det siste fortsatte diskusjonen med Foreign Office om "Altmark-saken". Allerede 7. desember telegrafererte f'ungerende utenriksminister Trygve Lie til legasjonen i Stockholm at påstanden i "Svenska Morgonbladet" var helt feilaktig, og at legasjonen underhånden burde sørge for at den svenske presse ble infirmert om det virkelige forhold. I en ny melding til legasjonen (27. desember) het det at "Altmark"saken aldri hadde vært diskutert skriftlig eller muntlig med Foreign Office etter at den norske regjering flyttet fra Oslo. Det var da konstatert at påstanden i den svenske presse bygde på en melding fra en aviskorrespondent i London. Ved en uoppmerksomhet var den sluppet gjennom den britiske sensur", sitat slutt.

Det tør, herr President, være kjent - pr. dato - "Emigrant regjering" var sensurert og at Utenriksdepartementet i London - regnet fra 10. juni 1940 til 8. mai 1945, ingen praktisk betydning hadde for resultatet av den annen Verdenskrig.

Med hensyn til forannevnte sitat, herr President, er der vel ikke nogen som tror denne "uoppmerksomhet" fra den britiske sensur var for et "GLIPP" å regne!

Det er vel historisk bevist at avreisen fra Tromsø, den 7. juni 1940, var efter innbydelse av den engelske regjering, derfor har det intet med "takt og tone å kritisere vertskapet", ei heller hjemlet i "Folkretten" derimot med hjemmel i god takt og tone. Det bør allerede på dette tidspunkt, herr President, synes helt klart den "norske emigrantregjering" var i Folkerettslig forstand - ute av stand til at "krige i statlig regi" cfr. Kapitultalsjonsavtalen, datert Trondhem den 10. juni 1940, som i sin helhet var kjent av Lord Halifax.

Jeg vil nu, herr President, vende tilbake til herr Koht's bok "Frå skanse til skanse" side 62, sitat: "Verre var det at tidleg på ettermiddagen tok tyske fly til å koma fram og krysse over oss. Da vart vi redd for ny bombing, vi sprang i bilane våre og kjørte over grensa inn i Sverige. Der var bom for vegen, og militær vakt. Men dei let oss viljugt koma over og tok reint venskapeleg imor oss. Da så flya var borte, gjorde dei inkje innkast mot å la oss fara tilbake til Noreg. Men såleis var da Kongen omlag ein halv time på svensk grunn", sitat slutt.

I denne sammenheng er det, herr President, nødvendig med et sitat som belysning av foran navnte - 1949 20. juli. - Regj. Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940-25/7 1945: "Grönland (komiteens formann og ordfører): Med presidentens tillatelse skal jeg først få referere et brev fra H.M.Kongens kabinettsekretær, og som angår Undersøkelseskommissjonen innstilling I, Regjeringen Nygaardsvolds virksomhet innvil juni 1940.

Brevet er datert 23. juni 1949, og er stilet til Undersøkelseskommissjonen ved direktør Holmboe, og fra ham sendt til Stortinget. Etter bemyndigelse skal jeg få lov til å referere det vesentligste av brevetts innhold: "Ifølge oppdrag tillater jeg meg å henlede Deres oppmerksomhet på ovennevnte innstilling, side 115, hvor bl.a. er anført: "Kongen, Kronprinsen, Lie og Wold kom etter en besværlig reise - som også omfattet en kort avstikker over på svensk side av grensen - til Otta 14. april."

Da denne anførsel muligens kan få en viss historisk betydning og da jeg antar at Undersøkelseskommissjonen med ovennevnte anførsel sikter til oppholdet ved den norske tollstasjon i Trysil og den tilsvarende svenske tollstasjon den 12. april 1940, skal jeg få meddele følgende: Ved ankomsten til den norske tollstasjon Lillebo i Trysil fredag 12. april 1940 ble det bestemt at H.M.Kongens biler A 1 og A 2 skulle skiftes ut, da de var for store for bruk på de smale veier i forefallet. Vognene skulle skiftes ut i Sverige og to andre vogner bringes tilbake til Norge for videre bruk her. H.M.Kongen som fulgte med til den svenske tollstasjon Flötningen, talte med den svenske vakthavende offiser som var stasjonert på tollstasjonen med sin vaktstyrke, og tillatelse ble til slutt gitt til ovennevnte ombytte av vogner, hvorefter H.M.Kongens biler A 1 og A 2 kjørte inn i Sverige.

Hverken H.M.Kongen og H.K.H. Kronprinsen var imidlertid på noe tidspunkt innenfor den svenske grensebom." Brevet slutter med å si at etter oppdrag har kabinettsekretæren bemyndigelse til å si at det ikke vil være nødvendig å foreta noen beriktigelse av nevnte anførsel i Undersøkelseskommissjonens innstilling, da hendelsesforløpet først og fremst må forutsettes å være av interesse for fremtidige historieskrivere. Stortingets kontor vil sørge for at brevet blir lagt ved sakens dokumenter", sitat slutt. I sin helhet hentet fra side 539 cir. som anført. Her er det bare å vente på at historieskriveren skal fødes.

På samme side cfr. 1949 20. juli.- Regj. Nygaardsvolds virksomhet 7/6-25/7 1945, sitat: "Den norske regjerings virksomhet i utlendighet rikk sin start under de ugunstigste forhold som tenkes kan. Ved sin avreise fra Tromsø 7. juni 1940 fikk Regjeringen med mellom 20 og 30 sivile tjenestemenn og et lignende antall offiserer, vesentlig tilhørende flyvåpnet. En del offiserer av forskjellige kategorier var allerede i England, dessuten evakuerte marinen med sitt gjenstående materiell, i alt 13 fartøyer", sitat slutt. Det bør i denne forbindelse være kjent for Dem, herr President, ett nytt utdannelsesprogram var nødvendig i Royal Navy og Royal Air Force regi.

Når det gjelder offiserer og befal samt menige internert i Sverige, siteres fra Innst. O.IX-1949 side 38:

"b) Den i Sverige internerte 1. divisjon og andre i Sverige internerte offiserer og soldater.

Straks etter Regjeringens ankomst til England reiste seg spørsmålet om hva det kunne gjøres med de styrker som var internert i Sverige, så vel fra 1. divisjon som andre. Regjeringen hadde ikke fire hender i dette spørsmål, oppgaven ble å gjøre best mulig ut av en vanskelig materie. Enten måtte styrkene forbli internert i Sverige, eller de måtte reise tilbake til Norge. De forhandlinger som i den anledning ble ført mellom Den svenske regjering og de tyske myndigheter, ble Den norske regjering holdt utenfor," sitat slutt.

Herr President, grunnen til dette er enkel nok, den svenske regjering hadde både den tyske og norske tekst av Kapitulasjonsavtalen, datert Trondheim 10. juni 1940, at den norske regjering i London ikke kjente avtalens fulle tekst er jo forklart i og med avreisen fra Tromsø.

Videre sitat: "Den 12. juli ble interneringen hevet uten at det kom noen skriftlig meddelelse herom fra svenske myndigheter", sitat slutt. Allerede på dette tidspunkt burde det være klart for regjeringen Nygaardsvold at der intet grunnlag "fantas for fortsatt krigføring i statlig regi".

Videre sitat: "Den siste transport av internerte foregikk 24. juli. Det var ialt 4100 - 4200 internerte. De ble ved innreisen avkrevd "lojalitetserklæring" av tyskerne. Såvidt vites reiste alle internerte offiserer hjem til Norge.

Divisjonssjefen C. J. Erichsen, reiste 31. august 1940", sitat slutt. Den kritikk som fremkom i London fra norsk hold skyldes uvidenhet og har således ingen hjemmel i noget anerkjent lovverk!"

Når det gjelder utdannelsen av Polititroppene i Sverige, vil jeg henlede Deres oppmerksomhet, herr President, på følgende hentet fra Innst. OIX-1949, nederst høyre del: "Disse forhold ble søkt utnyttet av enkelte grupper nordmenn, som drev propaganda for at en her i Norge skulle gå over til partisanvirksomhet. Det ble drevet utstrakt propaganda for dette i de norske forlegninger i Sverige og krevet at Regjeringen sendte de utdannede tropper hjem for, kjempe", sitat slutt.

Jeg vil i denne forbindelse, henlede Deres oppmerksomhet - nederst side 37, sitat "Komiteens medlem Hammerstedt var ikke tilstede ved behandlingen av dette spørsmål", sitat slutt.

Det skulle være unødvendig for meg å opplyse hvor "partisanvirksomhet" har sin opprinnelse, samt herr Hammerstedt's "politiske overbevisning"!

Når det gjelder regjeringen Nygaardsvold's bestrebelser m.h.t. offiserer som hadde gitt sitt æresord, vil jeg sitere siste del, hentet fra Innst. O.IX-1949, side 39 nederst høyre side:

"Felles for begge skjemaer: "Det Fremgår.....at regjeringen har truffet avgjørelser om innkalling. I betraktning av de interesser for nasjonen....", videre siste del (side 40): "Selv om dette ikke skulle være nødvendig, vil vi presisere at denne henvendelse er ytterst k o n f i d e n s i e l l.

Vi ber Dem treffe avgjørelsen på egen hånd og ikke la denne henvendelse komme til andres kunnskap, selv om disse skulle være "helt sikre og pålitelige jössinger", sitat slutt.

Jeg vil sitere det svar Minister Jens Bull av 24/7 1941: "Når vi skal holde vårt ord, så er det ikke av hensyn til vår fiende, til hva han føtjener, eller at han kan ha forbrutt sin rett til å stole på vårt ord. Det er av hensyn til oss selv.

Ellers vises til Haag-konvensjonen IV, Landkrigsreglementet Art. 10.

Det er nærmest ufattelig at Komiteen intet kjennskap hadde til Kapitulasjonsavtalen i Trondheim, dog er det forståelig når en er kjent med hvem som valgte ut medlemmene til Undersøkelseskommissjonen og hvem der skulle granskes!

I denne forbindelse er det nødvendig med nok et sitat "Komiteen bemerket at ved kapitulasjonen i Nord-Norge var det kjent at Kongen, Regjeringen og Militære kommandomyndigheter med resten av marine og flyvåpen var flyttet ut av landet, for sammen med de øvrige krigførende å fortsette kampen. Det ville altså fortsatt bli kjempet under ledelse av landets konstitusjonelle myndigheter", sitat slutt. Hvis den "videre statlige krigføring" fortsatte i og ledet av Regjeringen Nygaardsvold, er mitt spørsmål til Dem, herr President, hvorfor var det da nødvendig med avtalen, datert London 28th of May 1941 ?

"Text composing the arrangements between His Majesty's Government in the United Kingdom and the Royal Norwegian Government in respect of the Norwegian Armed Forces in the United Kingdom", sitat slutt. Der er, herr President, intet i denne avtalen som kan betegnes som en militæravtale, som en militær alliance!

Denne avtale er kun en bekreftelse på at samtlige stridende var for frivillige å regne "in the defence of Great Britain.

I denne forbindelse er det nødvendig å sitere fra OPPENHEIM INTERNATIONAL LAW § 82 A, sitat: "A belligerent is permitted to enlist the subjects of other States, whether allies or neutrals, into its force, either as combatants or as non-combatants, and hardly a single war occurs in which this is not done. Nor do the alien subjects who thus enlist commit thereby any offence against the rules of International Law; they are in no better and no worse position, as regards the enemy, than the subjects of the State whose forces they have joined", sitat slutt.

I samme forbindelse ref. Kongeriget Norges GRUNNLOV, paragraf 25. For ytterligere å belyse at Avtalen av 28. mai 1941, er det nødvendig å sitere OPPENHEIM INTERNATIONAL LAW, par. 77, side 253, sitat:

"In wars in which there are on one or on both sides several parties it is necessary to distinguish between the principal and accessory belligerents. Principal belligerents are those parties to a war who wage it on the basis of a treaty of alliance, whether concluded before or during the war....", sitat slutt.

Som foran nevnt, er der intet i nevnte avtale som tyder på nogen militær alliance.

Anført som note på samme side, sitat "During the Second World War, Norway, Belgium, Holland, Greece, Yugoslavia and other countries, although co-belligerents of Great Britain, were not Allies", sitat slutt. Det bør herved ansees for bevist - dette land Kongeriget Norge - ble betraktet som co-belligerent utelukkende p.g.a. Handelsflåten, en avtale som ble stillet i bero - grunnet den tyske invasjon.

På side 252 OPPENHEIM INTERNATIONAL LAW (notes): sitat "As to the recognition, during the Second World War, of the President and Government of Czechoslovakia "as identical with that of the other Allied heads of States and Governments" see Lauterpacht, op.cit.p. 91 n.l. This was not a recognition of subjects of an enemy State. The Czechoslovakian Government in exile declared war on Germany in December 1941. The Purported German Annexation of Czechoslovakia in 1939, although recognised de facto by Great Britain and other States, was, according to the correct view, a legal nullity", sitat slutt.

I sannhet, herr President, det er ikke fullt så enkelt å erklære krig og dermed mobilisere, der er dog visse betingelser der i fremtiden ikke må neglisjeres.

Videre bør nevnes Agreement between the Royal Norwegian Government and the United States of America in the principles applyinh to the mutual aid in the prosecution of the war against aggression. Denne avtale har heller ikke preg av militær-alliance med USA.

Det som er nevnt av avtaler var i sin helhet kjent for meg pr. april måned 1947, hvorfor ble dette først tilgjengelig i 1950 ?, dette er mitt spørsmål og bør kunne besvares, herr President.

Jeg vil dog, herr President, knytte noen kommentarer til avtalen datert Trondheim 10. juni 1940.

Denne avtale ble, via kurer, sendt til Stockholm, sammen med General Ruge's brev datert 12. juni 1940 fulgte nevnte avtale, som via kirer kom til London den 7. august 1940, journalført samme dag (j.nr. 1147/40). Legasjonens brve (nr. 156) bærer sign.(JN),(Lj) samt(H.K.) . Når herr Nygaardsvold "ikke kunne huske å ha sett nevnte Kapitulasjonsavtale, er dette typisk for den "situasjon" han da befant seg i!

Jeg vi, herr President, i siste del av denne min fremstilling, i det alt vesentlig kommentere "Regj. Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940 - 25/7 1945.

I denne forbindelse viser jeg til herr Grønners innlegg; Forhandlinger i Odelstinget nr. 71 - 1949, 20. juli. Denne forandring av Skilsmiselloven av 31. mai 1918, er en SKAMPLETT på nevnte Regjerings sulleblad! Jeg vil dog sitere herr Grøner: "Motivene for anordningen dekker ikke på langt nær en så inngripende forandring i vår skilsmisellovgivning", sitat slutt. Videre fra herr Grønners innlegg, sitat "Etter å ha fått svarene sier statsråd Torp: "Det vil neppe være delte meninger om at disse svar, var meget nedstemmende", sitat slutt. Det som er nedstemmende i denne forbindelse, herr President, er den tolkning daværende forsvarsminister la for dagen, bl.a. med sitt brev til H.M.Kongen, datert London 20. mars 1942. Var det "den politiske gjenerobring" forsvarsministeren tenkte på ? Personlig, herr President, må det ha "vori emigrantsjuka" som viste sine første symptomer, cfr. herr Koht "mea vi satt i bilen - i förefallet".

I denne del viser jeg til herr Moseid's innlegg, sidene 565-578 -1949 20. juli, samt professor dr. juris Jon Skeie "STORTINGET", som følger vedlagt som bilag.

Når det gjelder "den korrespondanse" som fæt sted mellom Oslo ve' "KRETSEN" og "Regjeringen" i London, synes det nødvendig, herr President, å sitere fra Innst. ½.IX-1949; side 43: "Fra Hjemmefronten" kom det krav om skifte i Forsvarsministerstillingen og også i London gjorde seg den oppfatning gjeldende at Forsvarsdepartementet burde få en mer effektiv ledelse", sitat slutt.

I denne forbindelse er det nesten ufattelig - att et i ordets egentlige mening - utenomparlamentarisk "organ", sender "krav" - ett "organ" som ingen hjemmel har i noget INTERNATIONALT Lovverk.

At "Dette krav" ble etterkommet, synes klart når det "I Statsråd den 28. november 1941 fikk Ljungberg permisjon i 3 måneder fra sin stilling som sjef for Forsvarsdepartementet for med offentlig oppdrag å foreta en reise i USA og Canada", sitat slutt.

Av betydning i denne sammenheng er KAPITULASJONSAVTALEN, datert Trondheim den 10. juni 1940, sett av avgående forsvarsminister den 7. august 1940, ved signatur Lj. Videre - Avtalen av 28. mai 1941 - som i all sin enkelhet konkluderer med "...enlisted in the defence of Great Britain".:;

Det bør uten videre - synes korrekt å hevde, herr President, det var vel herr Ljungberg som var den mest kompetente m.h.t. å evaluere foran nevnte avtaler.

La det være klart all den "strid - partipolitisk i sin stuktur",

hadde kum "symbolsk betydning" og intet med krigføringen i sin almindelighet å bestille og eller noget med den senere frigjøring å gjøre.

Når det gjelder nevnte "krav fra KRETSEN", anser jeg det for sannsynlig at dette ble overlevert av herr Hartmann, ved sin ankomst til London. Med hjemmel i hva og hvor ble dette krav fra "KRETSEN", fremsatt, herr President ?

Fra side 48 nederst, høyre del, siteres: "Det er tydelig at det kom kraft og energi i ledelsen av forsvarets oppbygging fra den tid statsråd Torp overtok ledelsen av Forsvarsdepartementet. Det var således Torp som tok opp spørsmålet om gjenopprettelsen av Forsvarets Overkommando og de problemer som sto i forbindelse med det", sitat slutt.

Kan De, herr President, fortelle meg hvor Regjeringen Nygaardsvold v/Forsvarsdepartementet hadde hjemmel "for sine mobiliseringsbestrebelse", der ble bl.a. forespeilet "hittil uanede resurser"-Divisjoner!

Jeg viser her til side 39 - Innst. O.IX-1949, sitat: "...fikk statsråd Torp skaffet to transportfly som ble satt i trafikk på Sverige fra sommeren 1941", sitat slutt. I denne forbindelse bør nevnes at Oberst Bernt Balchen var vel den som hadde de rette kontakter innen U.S. Air Force.

Når der videre nevnes, sitat: "Straks efter åpningen av den norske flyrute på Sverige sommeren 1941", bør dette ikke gå inn i historien som en rute drevet i Regjeringens regi - samtlige norske som var med på at denne rute Leuchars-Stockholm(Bromma) var under utførelse av sin tjeneste - iført det britiske flyselskaps uniformer.

Ei heller fantes der "heimel i Elverumsfullmakta" til at D.N.L. - Det Norske Luftfartsselskap A/S - i egen regi kunne utføre denne tjeneste! At også denne tjeneste skaffet problemer - tør være kjent - Admiral Diesen søkte avskjed.

Herr President, alle mobiliseringsanstrengelser til tross - var der ik ikke behov for en Admiral og en General.

Når det gjelder General Fleischer, hadde jeg den store fornøyelse å hilse på ham, sted "Vesle Skaugum" innkjøpt med stønad ifra Unger Vetlesen m.fl., initiativtager avdøde Oberst Ole Reistad. Dette, mitt møte sammen med andre som, efter endt foreløbig utdannelse i Canada var på reisefot tilbake til England - fant sted i siste halvdel av september mnd. 1942.

Det er ufattelig, herr President, at General Fleischer ble i ordets egentlige forstand vraket av "Emigrantregjeringen Nygaardsvold", hvor fantes der hjemmel for en sådan avgjørelse? Dette forhold kan kanskje d'herrer Terje Wold og Nils Hjelmtveit belyse for Dem. Jeg vil dog, herr President, sitere herr Watnebryn side 612: "Den stilling, den plass som General Fleischer inntar hos det norske folk, den har han fått ikke på grunn av, men jeg skulle heller si på tross av herr Hambros brosjure om hans tragedie. Nei, det er nok rimelig grunn til å anta at forklaringen på denne brosjyren er at han vil mistenkeliggjøre og redusere Regjeringen, og særlig da enkelte av dens medlemmer og slå politisk mynt på dette", sitat slutt. Herr President, det er tydelig at herr Watnebryn ikke har kjenneskap til at "Regjeringens krigføring" fra 10. juni 1940 - 25/7 1945, forekom kun "på papiret".

Ellers viser jeg til Harstad Tidende, 12. desember 1947, samt Tønsberg Blad for samme tidsrom.

Så over til en annen tragedie, herr President, forandringen i ekteskapslovgivningen - bedre kjent som "BIGAMILOVEN".

I denne forbindelse vil jeg sitere fra herr Terje Wolds innlegg side 615: "Jeg tror at det ikke på noe konstitusjonelt grunnlag kan reises noen innvending mot anordningen, og jeg vil få lov til bare å sitere hva professor Hallesby, som er medlem av Undersøkelseskommissjonen, sier om denne saken. Hans uttalelse lyder slik:

"At anordningen av skilsmissen her henlegges fra domstolen til departementet, er det i og for seg intet å si på, da en ikke hadde

norsk domstol i Storbritannia", sitat slutt. Vel, herr President - det eneste som tåler dagens lys og som er sannhet - er at det ikke fantes norsk domstol i Storbritannia, grunnen er ganske enkelt den - vi var alle underlagt britisk jurisdiksjon, dette burde daværende justisminister Terje Wold være den første til å innrømme, pr. dato bör herr Terje Wold være villig til å innrømme at han dengang - Em. 20 juli 1949, talte mot bedre vidende. Det er ikke nok at, sitat:

"...det er med en noe underlig følelse jeg står her nå. Jeg har vært med på å få istand ca. 140 provisoriske anordninger i disse årene, og den eneste av dem som ikke har vært godtatt og godkjent, det er altså denne som protokollkomiteens mindretall nå har festet seg ved", sitat slutt.

Der kan umulig, herr President, vært hjemmel i "ELVERUMSFULLMAKTEN" også for denne Kongelige Resolusjon av april 1942!

Når det gjelder "BIGAMIEOVEN" viser jeg til herr Laviks innlegg side 623/24, hvorfra jeg siterer slutten: "Kona sat att heime i Noreg og stelte heim og born, ho trong vel si verje. Ho gledde seg sikkert til den dagen mannen kune koma att. Han kom - med ei ny kone og visstnok stundom meu nye born", sitat slutt.

Dette lyder utrolig, herr President, men dessverre sant.

Jeg vender så tilbake til herr Wolds innlegg - side 614 - 1949 Em 20. juli, sitat: "Det lyktes oss også gjennom de avtaler vi til slutt kom fram til - hovedavtalen her er av 16. mai 1944 - fullt og helt å hevde norsk suverenitet og norsk selvstendighet. Når man så til slutt ser på resultatet, ja da kan vi kanskje alle være enige om at det gikk bra", sitat slutt.

Herr President, hovedavtalen er vel heller datert 28. mai 1941, avtalen av 16. mai 1944 er en videreføring av denne, hvor det bestemmes hvorledes det hele skal ordnes m.h.t. frigjøringen, som før nevnt hadde "Regjeringen Nygaardsvold" til da intet hatt med krigføringen å bestille. Hvordan ble denne avtale først tilgjengelig for interesserte i 1950? Denne avtale hadde jeg kjennskap til ved nyttårs-skifte 1946/47!

Det som i grunnen forbauser meg mest, herr President, er at ingen av nevnte avtaler kom med i diskusjonen med utgangspunkt i UNDERSØKELSESKOMMISSJONEN's innstilling, også jeg har, i skrivende stund, en følelse av her er noget som skal "skjules"; er det "samme situasjon" som i 1905?

Det er i denne min fremstilling, herr President, nødvendig å sitere andel fra "politikken" på Grini.

Side 600 1948.22.oktober - Innst. fra Undersøkelseskommissjonen av 1945. Hartvig Svendsen: "Hr. Nygaardsvold nevnte i sitt foredrag at han mente Kommissjonens innstilling var preget av de konferanser og overlegninger som var blitt holdt på Grini. Herr Hambro tvilte på at det var mulig å holde slike møter på Grini. Jeg kan forsikre herr Hambro at det ikke bare var mulig, men at det også på Grini ble holdt utallige møter hvor ikke bare Regjeringen stilling ble diskutert, men hvor også Stortingets, presidentskapets, fylkesmennenes og kommunestyrenes stilling efter krigen ble diskutert. Disse møtene ble ikke holdt i hemmelighet slik at det var en isolert diskusjon innenfor Grini. De ble holdt i samråd med krefter utenfor Grini ved brevveksling mellom dem som drey konferansen på Grini og folk utenfor. Jeg har fått tillatelse til å bruke Neri Valens navn til å bekrefte at disse møtene ble holdt. Både Neri Valen og jeg deltok i dem, men jeg vil si at personlig falt jeg ut av billedet, og jeg er også sikker på at Neri Valen falt ut av billedet, nettop fordi vi ikke ville være med å diskutere disse spørsmål innenfor en fangeleir og stille oss til tjeneste når det gjaldt å fatte en beslutning om hvordan Regjeringen, Stortinget, fylkesmennene og kommunestyrene skulle behandles efter krigen", sitat slutt. Jeg antar at det var "proletariatets diktatur" som var den direkte årsak atd'herre nevnt falt ut av det "politiske billedet"."

Videre side 604 - samme dato - Lavik: "Dessa orda om Granskingskommissjonen og Granskningkommissjonen sitt arbeid, er svært kvasse ord. Det var ein mann som var heilt uverdigg til å sitja i ein slik kommissjon, den mannen burde ikkje ha komi med, - slik vart det sagt. Så vidt eg veit var det i Granskingskommissjonen to mann som sat på Grini, det var professor Hallesby, den mannen som har vori nemd her, og så var det høgsterettsadvokat Eckhoff. Eckhoff må også kjenna til desse ting, for dei sat der begge to. Men idag går skuldingane mot den eine. Og det vart sagt, eg må tyda det slik, at den eine er så mektig at han får dei andre med seg på denne jakta. Det er ein forfælande kritikk, ein kritikk som ikkje råkar mest den eine, men kritikken råkar mest dei andre som ikkje kunne stå seg og taka sa'lege omsyn, men gjekk med i ei politisk jakt", sitat slutt. Herr President, dette med å finne sydebukker, har vært kjent siden "tidernes morgen". Videre tør det være kjent at der er to bøker som - under visse omstendigheter - har vært en svøpe for alle, den ene tolkes ut fra skriftsteder - den annen ut fra paragrafer, sia fekk me "heimel i Elverumsfullmakta", og provisoriske anordninger dermed!

Med hensyn til UNDERSÖKELSESKOMMISSJONEN er det nødvendig med et sitat fra herr Moseid's innlegg - 1949.20. juli - side 577: "Undersökelseskommissjonen ble, så vidt jeg vet, oppnevnt av statsminister Einar Gerhardsen og av justisminister Cappelen, da Høyesterett, som rimelig kan være, ikke fant å kunne gjøre det i den stilling den var kommet i. Daværende sekretær Rinar Gerhardsen var etter det høyesterettsdommer Schelderup opplyser i sin bok "På bred front", et fremskutt og aktivt medlem av Kretsen. Angående oppnevnelsen av Undersökelseskommissjonen har overlege Scharffenberg opplyst at han fikk anmodning om å gå inn i kommissjonen. Men han avslo, fordi han hadde tatt et forhåndsstandpunkt, særlig til Riksrådsforhandlingene, og hadde skrevet en artikkel i "Samtiden", hvor han i meget utfordrende uttrykk bröt staven over Stortingets presidentskap og Riksrådsforhandlingene. Professor Bergsgaard tok ikke slike hensyn. Han hadde i "Dagbladet" 12. juni 1945 i en artikkel gått til et meget skarpt angrep på presidentskapet og Riksrådsforhandlingene. Men tross sitt forhåndsstandpunkt, eller kanskje nettop derfor, ble han anmodet om å gå inn so medlem av kommissjonen og gikk inn. Professor Hallesbys stilling til disse spørsmål er det gitt tilstrekkelige opplysninger om her i Odelstinget för, så det skal jeg la ligge. De övrige eller i hvert fall de fleste medlemmer hadde hatt et eller annet tillitsverv i Kretsens tjeneste og var vel på forhånd påvirket av eller hadde endog tatt stilling för Kretsens syn på forhånd. På grunnlag av det som nå foreligger av opplysninger, tror jeg det er saklig berettiget å forsterke min uttalelse i debatten om Riksrådforhandlingene slik: Hvis Undersökelseskommissjonen hadde vært offentlig oppnevnt med det oppdrag og den plikt å forsvare alt hva Kretsen eller Hjemmefronten hadde foretatt seg, og på den andre siden med alle tjenlige midler undergrave Stortingets og Presidentskapets stilling, så har den gjort meget mer enn sin plikt", sitat slutt. Herr President, det er tydelig, Undersökelseskommissjonen hadde ikke kjennskap til forannevnte avtaler. Videre er det tydelig at dette var heller ikke kjent för herr Moseid. Det er tydelig - her var det kun Regjeringen Nygaardsvolds "falmede prestisje" som skulle reddes ved å finne sydebukker - som i det alt vesentlige var uskyldige mennesker - som intet hadde med skandalen pr. 9. april 1940 å bestille!

Det er videre nødvendig, herr President, å sitere fra herr Moseids innlegg - samme dato, høyre del: "Jeg vil derfor henstille til komiteén å utarbeide og fremsette et forslag som kan gjøre det klart at for fremtiden i hvert fall skal forfatningsbrudd av enhver art bedømmes og behandles som forfatningsbrudd uten persons anseelse." sitat slutt.

Er dette forslag fra herr Moseid et faktum pr dato, herr President ? for min del er det nok med et klart konsist JA.

Det bör videre synes helt klart, herr President, der er "tidens tegn" som tyder på at det HASTER!

Videre er det nødvendig, herr President, å sitere fra herr Fredriksfryds innlegg - Em. 20. juli 1949 side 625, sitat: "Det er en selvfølge at Stortinget er selve forutsetningen for Grunnloven. Følgen av det må være at hvis det siste valgte storting hadde opphørt å eksistere den 10. januar 1941, hadde dermed faktisk også Grunnloven opphørt å eksistere. Høyesterett kom også til det resultat at Grunnloven forutsetter at det alltid skal være et lovlig valgt storting, dog at hovedvekten må legges på det prinsipp at det til enhver tid skal være et storting.

Når en regjering er henvist til å virke utenfor landet, må det ikke være den ringeste tvil om hvordan den skal forholde seg til de konstitusjonelle prinsipper. En regjering må i en slik situasjon handle utelukkende i overensstemmelse med Grunnlovens bud og vår konstitusjonelle praksis, såfremt der ikke foreligger en uomtvistelig nødrett.

Det er ikke tilfredsstillende at det godtas informasjonen hjemmefra om folkets stemning og reaksjon til visse spørsmål. En kan nemlig aldri være sikker på at det man der får vite er det riktige uttrykk for et helt folks vilje. Det kan tenkes at de som gir informasjonene representerer et lite mindretall, men at de behersker kurertjenesten. Med tanke på fremtiden - og vi må når vi ser bakover, alltid ha fremtiden i tankene - tror jeg det er uomgjengelig nødvendig at man tar disse vanskelige spørsmål opp til alvorlig behandling for å få slått fast en ren og betryggende konstitusjonell fremtidig linje når det gjelder disse spørsmål, og jeg henstiller alvorlig at dette blir gjort", sitat slutt.

Herr President, det var etter invitasjon fra den engelske regjering avreisen fra Tromsø fant sted. Det hadde lenge vært kjent - av bl.a. Koht - den engelske ambassade hadde "Trådlaus sendar" i ambassaden, men at det under "felttoget hadde sine fordeler" synes klart.

Ifølge Koht var dette ikke tillatt. Videre bör det synes helt klart - der fantes absolutt intet grunnlag for å hevde at Regjeringen Nygaardsvold - på noget tidspunkt - under sin Emigramttid hadde behov for Konstitusjonell Nødrett - hjemlet hverken i "Elverumsfullmakten og eller Bergprekenen". Når det gjelder "KRETSEN" og dens "kamp for friheten" viser jeg til Professor dr. juris Jon Skeie, Jeg er ikke kjent med om herr Einar Gerhardsen gjorde noget fremstøt vis a vis professor m.h.t. nevnte Undersøkelseskommissjon, hvis det var sannheten som skulle frem ville det jo ha vært av største betydning.

Ellers viser jeg til herr Broch's innlegg - 1948. 26. oktober. Innst. fra Undersøkelseskommissjonen av 1945 II og V - side 735.

Er denne håndbok et faktum pr. dato, herr President ?

Det bör synes helt klart, Narvik er av like stor interesse idag om ikke større!

Vel, herr President, det er av betydning for denne min fremstilling med nok et sitat, denne gang hentet fra 1949. Em.20. juli - Regj. Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940 - 25/7 1945, side 617; Hambro: "Jeg er herr Moseid takknemlig for det store arbeid han har nedlagt på å gi en dokumentasjon som er av meget betydelig historisk verdi og tililike av konstitusjonell verdi, fordi det ikke ville være tilstrekkelig hvis de konstitusjonelle myndigheter i dag og i kommende år skulle overse den overordentlig lettsindige omgang med konstitusjonen som både en del av Kretsens menn og den altfor hyppige omtalte statsråd Hartmann har gjort seg skyldig i. Det er riktig og det er nødvendig også at oppmerksomheten, slik som det ble gjort av herr Sundt, ble festet på det sørgelige faktum at 11 dommere av rikets høyesterett har kunnet sitte og avgi en uttalelse til Stortinget i en sak hvor de var ugilde, uten å gjøre oppmerksom på at de allerede hadde uttalt seg om den sak. Jeg vil påstå at slikt hadde vært utenkelig for ikke så mange år tilbake, og at det vil være nødvendig at det settes en stopper for den art av utglidning", sitat slutt.

Jeg viser til herr Hambro's innlegg i sin helhet, det er dog, herr President, nødvendig å sitere en del fra herr Moseid: "Men for å få en riktig forståelse av den situasjon som da forelå, er det nødvendig å kjenne til et utrolig hasardiöst skritt som Kretsen innlot seg på for å få et juridisk grunnlag for å avsette Stortinget og for å få Regjeringen til å gå med på det. Det fremgår av innst. VI at Kretsen hadde gått til det desperate skritt å trekke Høyesterett inn i sin kamp mot Stortinget og konstitusjonen. Og Høyesterett hadde ikke unnsatt seg for å la seg bruke i denne kamp. Visstnok hadde Høyesterett nedlagt sine verv for jul 1940 av hensyn til tyskernes ulovlige krav på rettsvesenets område. Men det synes å være grunn til å tro at Høyesterett betraktet seg som konstitusjonell høyesterett i forhold til Stortinget og Regjeringen, da den vedtok sin uttalelse.

Av opplysning fra høyesterettsdommer Erik Solem til undersøkelseskommissjonen fremgår det at dommerne Boye, Motzfeldt og Larsen ikke var tilsagt til det møtet da den skjebnesvangre avgjørelse ble truffet fordi de fylgte 70 år i 1941 og således under normale forhold skulle ha gått av. Jeg siterer fra innst. VI (s.186):

"Hjemme drøftet Høyesterettsmedlemmer 25. juni 1942 spørsmålet om det "gamle Storting" eksisterte lenger, og om det ville være grunnlovstridig å sammenkalle det. Som resultat av drøftingene ble notert følgende: "Det fremgår av Grunnlovens paragraf 71 at det Storting som ble valgt i 1936 ikke kan sammenkalles etter valgperiodens utløp, hverken som ordentlig eller overordentlig storting. Dets myndighet er definitivt opphørt og det kan ikke i kraft av konstitusjonell nødrett gjenoppstå som statsmakt."

Etter det som foreligger, var denne ubetingede dødsdom over Stortinget vedtatt enstemmig i høyesterettsmøtet, hvor 11 høyesterettsdommere deltok. Jeg gjør oppmerksom på at høyesterettsdommer Bonnevie den gang satt i fengsel. Som nevnt var ikke de tre høyesterettsdommere som var falt for aldersgrensen, tilsagt til møtet. Grunnen herfor var vel den at det ikke skulle kunne reises formelle innvendinger mot den avsagte dødsdom over Stortinget. Dette skulle jeg tro må være uten sidestykke i noe demokratisk land.

At Høyesterett med sine juridiske forutsetninger og sin autoritet låner seg ut i en konstitusjonell kamp mot Storting og Grunnlov uten fnugg av rett til det, er utrolig. Men den har gjort det. Foranledningen til dette desperate skritt synes å ha vært, at både her hjemme og hos Regjeringen i London ikke var så lett for Kretsen å vinne tilslutning for sine planer om å avsette Stortinget. Og Stortinget måtte for enhver pris vekk. Ellers kunne ikke Kretsen få den maktstilling etter frigjøringen som den hadde planlagt", sitat slutt.

Det er tydelig, herr President, herr Moseid har hatt et utmerket samarbeide med Professor dr. juris. Jon Skeie, som med sin brosjyre har gjort hele situasjonen klar.

Det synes videre helt klart at Kretsen, etter 22. juni 1941 hadde en viss engstelse for "den kommunistiske heimefront" som på det tidspunkt begynte å ta form, men, herr President, der var andre som hadde kjennskap til situasjonen - både den "politiske" og den militære.

Det tør være kjent, herr President, der var også problemer i London, jeg viser til herr Ingvald Haugens innlegg - 1949 Em.20.juli - Regj. Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940-25/7 1945, sidene 590 til 592 dog tillater jeg meg å sitere siste del, sitat:"Det er helt klart at herr Hammerstedt og hans kollegaer i Norges Kommunistiske Parti ennå ikke har forlatt den mentalitet at Norge ikke skulle ha opp-tatt kampen mot okkupasjonsmakten. Først når kommunistene forlater den idé, vil de forstå at nordmennene som opptok kampen utenfor landet, omgjorde ikke sin innsats i kroner og ører. Sjøfolkene - bortsett fra noen få 5te kolonister - var med i kampen mot nazismen fra første stund. De kom med full kraft den 9. april 1940 - og ikke først den 22. juni 1941. Det er forskjellen, herr Hammerstedt, og det kan ikke tuelles bort i fraser omkring andre borgeres holdning i de fem ulykkelige krigsår", sitat slutt.

Når jeg tar med også dette sitat, herr President, bør det synes klart der var en viss "politisk virksomhet" når der blandt polititroppene i Sverige - direkte ble oppfordret til å desertere - for så at stille seg som medlemmer av nettop den "franktirör virksomhet" som begynte å ta form nyttårsskiftet 1942/43.

Jeg er bl.a. kjent med at der fra "ukjent hold" ble sendt "miniatyrlikkister" til borgere av dette land som på denne måte ble fortalt "at deres dage var talte" - cfr. Hambros innlegg m.h.t. overlærer Haug.

Herr President, i denne min fremstilling nærmer jeg meg nu mai måned og dermed frigjøringen i 1945.

I denne forbindelse er det enda engang, herr President, nødvendig å sitere fra herr Moseid's innlegg - side 574-1949. 20.juli. - Regj. Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940 - 25/7 1945, sitat:"Den 5. mai søkte president Magnus Nilssen og murmester Nordlie å komme i forbindelse med Paal Berg, som en forsto var leder av Kretsen eller den såkalte Hjemmefronten. Men det lyktes ikke. Han lot ikke høre fra seg tross oppfordringer.

Den 7. mai bestemte presidentene seg for å sende ut dette opprop til vårt folk:

"Fra Stortingets presidentskap. I disse for vårt land så alvorlige tider vil vi inntrengende mane til ro og orden og advare mot handlinger som kan medføre skade på liv og eiendom. Enhver må vise besinnelse, selvbeherskelse og kultur som det sømmer seg et opplyst og kultivert folk. Så snart samfædselsmidlene tillater representantene å møte frem, sammenkalles Stortinget".

Det er undertegnet av Magnus Nilssen, Stortingspresident, Gabriel Moseid, lagtingspresident, og Thorvik, Odeltingspresident, og det er datert 7. mai 1945 ? Om dette heter det i Innst. VI s.199:

"Redaksjonen for "Oslopressen", fellesorganet for alle Oslo-avisene, henvendte seg til Hjemmefrontens ledelse om saken, og denne anmodet Magnus Nilssen om å holde oppropet tilbake inntil representanter for Regjeringen var kommet til landet. Samtidig tilbød Hjemmefrontledelsen radioforbindelse med Regjeringen".

I denne korte fremstilling er sannheten fordölget på to viktige punkter så den ikke gir et riktig uttrykk for det som hendte. Det burde vært opplyst at Magnus Nilssen ikke gikk med på å holde oppropet tilbake - han forlangte det skulle inntas.

Det var Kretsens menn som etter en telefonsamtale med presidenten, som han betegnet som meget uforskammet, egenmektig hindret at Stortingets presidentskaps opprop ble sendt ut til vårt folk på

frihetsdagen 8. mai 1945. Det burde også vært opplyst at da presidenten meddelte at han ønsket direkte forbindelse med Regjeringen, ble han avspist med at det tilbud herom som han hadde fått, måtte bero på en misforståelse fra hans side.

Magnus Nilssen ga overfor de andre presidenter uttrykk for at det svar han fikk, var uhøflig og avvisende", sitat slutt.

Herr President, det er nu avtalen av 16. mai 1944 trer i virksomhet. I denne forbindelse er det nødvendig å opplyse, den russiske del i forbindelse med nevnte avtale inneholder 17 punkter, mens samme undertegnet med England og Amerika har kun 16 punkter.

Med hensyn til punkt 17, er det sannsynlig at der var "større optimisme" innen den russiske overkommando, dog er det vel den geografiske situasjon sammen med nevnte optimisme som var grunnen, det er at håpe. Den russiske okkupasjon av Finnmark tok til måneds-skiftet oktober/november 1944.

Jeg viser her til punkt 1, sitat: "I områder som er berørt av militære operasjoner er det nødvendig å ha for øye en første eller militær fase under hvilken overskommanderende for den sovjetrussiske styrke til lands må i det fulle omfang som nødvendig gjøres av den militære situasjon utøve det høyeste ansvar og den høyeste myndighet", sitat slutt. Ellers viser jeg til punkt 6 - siste del, sitat:

"Andre nordmenn som på det tidspunkt de kommer inn i Norge som medlemmer av den sovjetrussiske styrke tjenestegjør under forhold som gjør at de er underlagt sovjetrussisk sjømiliter, landmiliter eller luftmiliter rett vil ikke bli ansett som medlemmer av de norske vepnete styrker i denne forbindelse." sitat slutt.

I januar/februar 1945 ble de ca. 800 menn polititropper inklusiv et feltlasarett overført til Finnmark, dette skjer efter godkjennelse av den russiske överstkommanderende ref. punkt 1.

Fra side 37 - Innst. O IX-1949, siteres: " Etter den tyske kapitulasjon i Norge ble den resterende styrke, ialt ca. 12.000 mann overført til Norge med utrustning og våpen. Hovedstyrken kom 10. og 11. m mai. (En måtte avvente ordre fra Scottish Command i Norge)" sitat slutt.

Herr President, avtalen av 16. mai 1944, var kjent for meg pr. nyttårsskiftet 1946/47, hvorfor var ikke samtlige avtaler -her nevnt - kjent for UNDERSØKELSESKOMMISJONEN av 1945 ?

Når jeg anhetsted har nevnt - daværende Forsvarsministers - engstelse m.h.t. planene for gjenerobring, av Kongeriget Norge - var vel den største engstelse "den politiske gjenerobring" - intet annet!

Det er i forbindelse med avtalen av 16. mai 1944, nødvendig med endel sitater fra den del av samme med engelst tekst, sitat:

ANNEX

"Memorandum of agreement regarding civil administration and jurisdiction in Norwegian territory liberated by an allied expeditionary force.

The agreed arrangements set out below are intended to be essentially temporary and practical and are designed to facilitate as far as possible the task of the Commander-in-Chief and to further common purpose, namely the speedy expulsion of the Germans from Norway and the Final victory of the Allies over Germany.

1. In areas affected by military operations it is necessary to contemplate a first or military phase during which the Commander-in-Chief of the Expeditionary Force on land must, to full extent necessitated by the military situation, exercise supreme responsibility and authority.
2. As soon as, and to such extent as, in the opinion of the Commander-in-Chief, the military situation permits, the Norwegian Government will be notified in order that they may resume the exercise of responsibility for the civil administration

Videre er det nødvendig å sitere paragraf 6 i sin helhet, sitat:

6. Members of the Norwegian armed forces serving in Norwegian units with the Allied Expeditionary Force in Norwegian territory shall come under the exclusive jurisdiction of Norwegian courts.
Other Norwegians, who, at the time of entering Norway as members of the Allied Expeditionary Force, are serving in conditions which render them subject to Allied naval, military or air force law, will not be regarded as members of the Norwegian armed forces for this purpose", sitat slutt.

Vel, herr President, det bör allerede på dette tidspunkt synes helt klart - pr. 8. mai 1945 gikk dette land over fra en tysk okkupasjon til en alliert okkupasjon.

Det bör synes helt klart, det var C in C Allied Expeditionary Force som helt og holdent avgjorde både når den norske Forsvarssjef og dermed medlemmer av "Emigrant-regjeringen" kunne komme tilbake.

Det vil være kjent at Forsvarssjefen ble ønsket velkommen av General R. Urquhart, C in C The 1st Airborne Division, den 13. mai 1945, dette fordi den militære situasjon var forsvarlig.

At denne situasjon skapte "visse komplikasjoner" for Heimefronten v/KRETSEN, tør være kjent.

I denne forbindelse, herr President, viser jeg til Stortingsmelding nr. 64/1950, bilag 1, s. 11-12.

I denne melding går det frem at britene hadde rekvirert Akershus Landsfengsel fra 20/6 1945 og benyttet samme som politisk fengsel til juni 1946.

Fengslet var da belagt med de samme kategorier som tidligere, d.v.s. fanger som normalt skulle inngå under den norske regjeringens jurisdiksjon, hvis dette land - Kongeriket Norge - var ansett - i folkerettslig forstand - alliert og suverent dermed.

Det bör synes helt klart, med hjemmel i avtalen av 16. mai 1945, var dette en selvfølge.

Hjemmefronten v/Krøsen hadde i brev til eksilregjeringen uttalt seg meget skarpt mot en sådan ordning "en utenlandsk innblanding" i vår siviladministrasjon.

Herr President, det er tydelig at også denne avtale var holdt skjult også for KRETSEN.

Den partipolitiske aktivitet som fant sted er skildret av herr Moseid samt i brosjyren STORTINGET av professor dr. juris Jon Skeie.

I min fremstilling er jeg nu kommet frem til natten til 3. juli 1945 - et dystert kapitel - i norsk etterkrigs historie.

Da avdøde Johannes Sigfrid Andersen viste seg i London, ble det straks ytret tvil m.h.t. eventuell innrullering som frivillig i de vepnede styrker.

Hans fortid var kjent, tvil om disiplin og dermed en viss frykt for tysk propaganda!

Jeg viser her til:

Innst. O. nr. 172

Innstilling fra protokollkomiteen om dr. Johan Scharffenbergs klage over påtaleunndlatelse mot Johannes Sigfrid Andersen (kgl. res. av 25. april 1947).

Jeg vil dog, herr President, sitere fra side 210 "...ikke har tatt hensyn til sakens internasjonale karakter, må dette skyldes at dr. Scharffenberg ikke har hatt kjennskap til overenskomsten mellom Norge og de allierte av 16. mai 1944. Etter denne overenskomst skulle medlemmer av de norske vepnede styrker stå "under the exclusive jurisdiction of Norwegian courts". De britiske myndigheters opp-treden var i overensstemmelse med denne overenskomst. Dr. Scharffenbergs henvendelse til Den Britiske Ambassade for om mulig å vekke de britiske myndigheters oppmerksomhet, er derfor helt forfeilet", sitat slutt.

I denne forbindelse faller det naturlig for meg, herr President, å spørre - hvor mange kjente den fulle tekst av nevnte avtale - pr. 3. juli 1945?

Dette mitt spørsmål kan vel best besvares av daværende justisminister.

Sitat fra side 208: "Han var bevebnet med en maskinpistol og han var endel beruset. Han traff to HS-karere på bryggen, og sammen med disse gikk han inn i en brakke i nærheten, der det var tyske krigsfanger. Hensikten var å få fatt i brennevin. Da fangene ble vekket, oppsto det endel krangel, og Andersen skjøt en serie skudd mot to av fangene. Begge tyskerne ble drept, den ene døde like etter, den annen døde dagen etter på sykehus", sitat slutt.

Det bör, herr President, synes helt klart - avdøde Johannes Sigfrid Andersen - tilhørte the Allied Expeditionary Force, og dermed hjemfallen til straff cfr. punkt 6 - Avtale av 16. mai 1944, sitat: "...Other Norwegians, who, at the time of entering Norway as members of the Allied Expeditionary Force, are serving in conditions which render them subject to Allied naval, military or air force law, will not be regarded as members of the Norwegian armed forces for this purpose", sitat slutt.

Den første del av pkt. 6 er det eneste jeg har "lest" i forbindelse med Undersøkelseskommissjonens arbeid - og bör pr. dato karakteriseres som en feiltolkning - som kun hadde den hensikt å vente til den Allierte Okkupasjon var slutt.

Jeg er viderekjent med endel av de "episoder" avdøde foretok siden.

Den 6. juli - i henhold til Kgl. resolusjon av samme dato - sendes erklæring om krigstilstand mellom Norge og Japan.

Jeg har tidligere nevnt den tsjekkiske eksil-regjeringens "Krigserklæring til Tyskland" pr. 7. desember 1941.

Det er tydelig, herr President, formuleringen av denne "krigserklæring" tyder på der var "krefter innen den norske emigrant-regjering", som var stemt for samme allerede pr. 7. desember 1941.

Med det som her er nevnt, og ellers sitert, er det nesten ufattelig at ikke flere har reagert - dog er dette forståelig utifra den fanatiske hemmeligholdelse av bl.a. nevnte avtaler - hensikten var kun en - nemlig den parti-politiske gjenerobring av dette land! Nevnte krigserklæring - offentliggjort 6. juli 1945 - vil også, med hjemmel i OPPENHEIM INTERNATIONAL LAW "be looked upon as a legal nullity". Det bör - pr. idag, herr President, offentlig kunne innrømmes at dette land - Kongeriket Norge - var okkupert av the Allied Expeditionary Force fra 8. mai 1945!

Jeg regner uten videre med at det er almindelig kjent at dette land også var okkupert av russiske tropper frem til Porsangerfjorden. Nå var det "slutt med jussen", det var andre som tolket og ledet frigjøringen av dette land - militært - med eller uten heimel i "Elverumsfullmakta".

At dette "var utenkbare tilstander" for Heimefronten v/KRETSEN, synes klart, dog forekom der fremstöt på den "politiske heimefront", jeg siterer Sundt: "Kun en ganske kort bemerkning til herr Nygaardsvold. Det er en tiltalende egenskap ved en statssjef at han er sine kollegers beskytter og forsvarer. Men det tör hende at herr Nygaardsvold i sine bestrevelser etter å beskytte Harmann er kommet skade for å komme med en uttalelse som etter min mening savner faktisk grunnlag. Det gjelder nemlig spørsmålet om Hartmanns protokollförsel, ikke spørsmålet om å henvise Kongen til den ene eller den annen, men det gjelder selv innholdet av Hartmanns protokolltilförsel, som lyder slik:

"Da det ikke kan dannes nogen ny regjering på parlamentarisk grunnlag før et nytt storting er valt, finner han at den for landet heldigste løsning under den foreliggende situasjon vil være at den nye regjering dannes under ledelse av de menn som har stått i spissen for frigjøringsarbeidet innenfor Norges grenser. Han tillater seg derfor i ærbødighet å tilrå Hans Majestet Kongen å gi høyesterettsjustitiarius Paal Berg, eller om denne ikke er villig, direktør Gunnar Jahn i oppdrag å danne den nye regjering."

Med andre ord: Hva er det av dette som ville være i strid ikke bare med praksis, men med hevdvunnen forfatningsmessig sedvanerett? Det er at Hartmann, to dager før Stortinget trer sammen, henviser Kongen til å søke en regjering dannet uten nogen som helst bistand av Stortinget. Dette berettiger i hvert fall til den karakteristikk jeg ga, om man ikke vil gå så langt som herr Moseid gjorde. Men det blir for så vidt herr Moseids sak hvor langt han vil trekke det. Jeg vil også si at dette kommer i så meget klarere relieff som herr Nygaardsvold selv innrømmet at han angret på at han ikke ventet med å innlevere sin avskjedssøknad til Stortinget var trådt sammen - det Storting som Hartmann fant man kunne gå forbi", sitat slutt. Dette sitat er hentet - 1949 Em. 20. juli. Regjeringen Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940 - 25/7 1945 - sidene 605 og 606.

Fra samme dag - side 619 - siterer jeg fra herr Hambros innlegg:

"Det er riktig, det som ble uttalt av herr Ingvald Haugen, at al' i det fremmede etter hvert ble klar over at den norske regjering var helt i konstitusjonell orden. Vi understreket det kanskje litt for sterkt. Vi var med på å tøye Elverums-fullmakten så langt som dens elastisitetensgrense i det hele tatt tillot. Men det var nødvendig av hensyn til Regjeringen og av hensyn til landets stilling i det givne øyeblikk", sitat slutt.

Videre sitat - side 620 - "Jeg går ut fra at man ikke vil gjenta noe krav om at riksadvokaten skal skride inn mot general Dahl fordi han har våget å skrive dette, slik som Arbeiderbladet påkalte riksadvokaten mot meg", sitat slutt.

Vel, herr President, herr Hambro nevner i denne forbindelse intet om eventuell hjemmel i "Elverumsfullmakten".

Mitt siste sitat har forbindelse med General Dahls artikkel i "Harstad Tidende" m.h.t. den skjebne der ble General Fleischer tildel, en skam for landet og flaggets heder dermed!

Det må, herr President, være meg tillatt å spørre, var alt det som var nødvendig m.h.t. protokoller samt avtaler av militær natur - i sin helhet tilgjengelig for Undersøkelseskommissjonen av 1945, for dermed gi en historisk korrekt fremstilling av Regjeringen Nygaardsvolds virksomhet frem til den 25. dag av juli måned 1945?

I denne sammenheng forbauser det meg at der aldri ble nogen debatt om dette.

Mitt personlige inntrykk er kort og godt "partipolitisk skittentøyvask - hvorefter den politiske gjenerobring var i full gang"!

La det være kjent for Dem, herr President, jeg har lest General Ruges brev av 12/6 1940, videre det Doss. hvor signaturene fra d'herrer Johan Nygaardsvold (JN), Ljungberg(Lj) samt Halfdan Koht (HK), dette i forbindelse med at d'herrer hadde sett og dermed lest Kapitulasjonsavtalen - datert Trondheim 10. juni 1940.

Med hensyn til General Ruges brev, håndskrevet, bør dette - sammen med Kapitulasjonsavtalen - være nok bevis for at dette land - Kongeriget Norge - ikke var for krigførende - etter den 10. juni 1940 i Folkerettslig forstand ref. Haag-konvensjonen IV art. 35-samt OPPENHEIM INTERNATIONAL LAW II 5th edition - å regne!

Med hensyn til den politiske aktivitet som fant sted etter den 8. mai 1945, viser jeg til Professor dr. juris. Jon Skeie's "STORTINGET" side 7, sitat: "Det ville være et åpenbart grunnlovsbrudd (et statskup) om Kongen ville prøve å styre landet uten storting, selv om dette bare skulle være nogen måneder, nogen uker eller nogen dager. Og den som får eller prøver å få Kongen til å

gjøre et sådant grunnlovsbrudd, eller som medvirker til dette, blir straffskyldig etter paragraf 8 eller par. 11 i lov av 5. februar 1932 "om straff for forhandlinger som påtales ved riksrett," sitat slutt.

Det bør videre synes helt klart, herr President, Regjeringen Nygaardsvold hadde intet med krigføringen eller den allierte befrielse av dette land å bestille.

Den "krigføring" som fra tid til annen fremkommer i Oslo aviser er vel nærmest et "krampaktig forsøk på å rettferdiggjøre samme regjering in absurdum"! intet annet.

Det hele kommer tydelig frem m.h.t. Undersøkelseskommissjonen og den debatt dette medførte, alt av betydning skulle tåkelegges. Som bevis for dette vises til saken mot Professor Skancke, hvor herr Nygaardsvold, i rettslige former, under eds ansvar, nekter for å ha sett Kapitulasjonsavtalen av 10. juni 1940!

Jeg har tidligere nevnt, at norske offiserer ble anmodet om å bryte avgitt æresord, for så å komme over til England.

Det forbauser meg at ingen av debatantene i forbindelse med Regjeringen Nygaardsvolds virksomhet ble gjort oppmerksom på Kapitulasjonsavtalen da den ble dokumentert - eller var det partipolitiske mønster og ramme dermed på forhånd fastlåst? et "skuespill i rettferdighetens navn", intet annet. Videre, hvorfor ble avtalene av militær karakter først tilgjengelig for interesserte i 1950, det bør - pr. dato også synes noget "eiendommelig heil norsk!"

Det tør være kjent, herr President, der ble laget ca. 140 provisoriske anordninger ifølge daværende justisminister Terje Wold.

Hvor fantes hjemmel for "all denne aktivitet" - dette spørsmål bør kunne besvares pr. dato!

Jeg har, herr President, sitert endel fra forandringen av Skilsmiselloven av 31. mai 1918 - bedre kjent som "BIGAMILOVEN". Skulle en ikke ha lov til å tro, herr President, at en "krigførende regjering" har helt andre strategisk/operative problemer - jeg ser i denne forbindelse helt bort fra den partipolitiske planlegging, kan dette forsvares pr. dato, herr President?

Mens all debatt om nevnte Regjeringens "krigføring" var andre opptatt med å finne skyldige - nemlig statsadvokatene for landssviksaker i Oslo og Akershus.

Var der ingen av Statsadvokatene i Oslo og Akershus - som pr. 21. april 1947 - hadde hørt om eller lest professor dr. juris Jon Skeies krosjyre "LANDSSVIK"? Jeg har tidligere nevnt Kapitulasjonsavtalen av 10/6 1940, videre at de avtaler som ble undertegnet i London og Washington. Nu var tiden kommet "for seierherren" i den annen Verdenskrig - til å praktisere sin juridiske viden, med andre ord det "var ikke lenger slutt på jussen"!

I denne forbindelse, herr President, er det nødvendig å vende tilbake til Elverum - og det møtet som der fant sted - hvor "Elverumsfullmakten" ble "skapt".

Jeg vil her sitere fra professor dr. juris. Jon Skeie's "LANDSSVIK" side 22 øverst: "Det ble, som vi ser, sterkt fremhevet av president Hambro at hans forslag ikke skulle gi regjeringen (Kongen) noen utvidet anordningsmyndighet. Med hensyn til lovgivning hadde ordskiftet ingen rettslig betydning", sitat slutt.

Med dette sitat, herr President, bør myten "om hjemmel i Elverumsfullmakten" jeg har annet sted påvist grove tolkningsfeil!

Videre er det nødvendig å sitere fra side 27, nedre del: "2. Selv om Stortinget ved en lovformelig votering klart hadde tilkjennegitt at Kongen skulle ha en ubegrenset lovgivningsmyndighet, ville en sådan beslutning ikke hatt noen rettsgyldighet. Stortinget kan ikke på denne måte oppheve grunnlovens paragraf 17 og dermed det prinsippale i konsitusjonens maktfordeling.

III. Som grunnlag for de provisoriske anordninger har man videre anført konstitusjonell "nödrett". Det er således gjort i premissene til Eidsivatings lagmannsretts foran nevnte kjennelse av 12. juli. "Etter rettens oppfatning må en søke hjemmelen for Kongens lovgivningsvirksomhet under okkupasjonstiden i nödsituasjon som da forelå. Det var faktisk umulig for det normale lovgivningsorgan - Stortinget - å tre sammen og på fritt grunnlag fatte gyldige vedtak." "Det såkalte "Elverumsvedtak" må etter rettens mening sees som en konstatering fra Stortingets side, om at en slik nödsituasjon alt forelå den 9. april 1940, og måtte formodes å vare en tid." Om man vil tale om et "vedtak", kan man iallfall ikke si at det inneholder nogen "konstatering" av at der forelå en konstitusjonell nödsituasjon som ga Kongen en ekstraordinær lovgivningsmyndighet - ut over rammen i grunnlovens paragraf 17. Vil man si at "nöd" bryter konstitusjonen og bl.a. gir Kongen an lovgivningsrett som grunnloven nekter ham, får man iallfall godtgjøre at der var en "lovnöd". Det er ikke tilstrekkelig å konstatere det faktum at Stortinget ikke kan utøve sin lovgivningsmyndighet.

1. Jeg får da først spørre: Var det nødvendig å gi særegne rettergangsregler om landsviksaker? Og var det nødvendig å gi dem allerede under okkupasjonen?

a. Etter min oppfatning må man svare nei allerede på det første spørsmål. Man kan behandle landsviksakene hurtig nok etter straffeprosesslovens gamle prøvede regler. Og for et rettferdig oppgjør gir disse regler en ganske annen garanti enn de nye. Den ekstraordinære lagmann, høyesterettsdommer Solem, erklarte i et Dagblad-intervju at ved lagmannsretter uten jury får man mer "ensartede" avgjørelser. Og det tviler jeg ikke på dersom rettsformannen gjør sin personlige mening sterkt gjeldende. Man kan da få avgjørelsene ensartede. Men før har spørsmålet vært dette: Hvorledes skal rettergangen ordnes forat avgjørelsene skal bli rettferdige"", sitat slutt.

Herr President, der er vel ingen jurist pr. dato som vil på noget punkt bestride - det syn som her er sitert fra Professor dr. juris. Jon Skeies hånd.

I denne forbindelse synes det å ha sin betydning, herr President, å sitere også fra avtalen av 28. mai 1941 - da i første rekke brevet Air Commodore Boyle - som er å finne på siste to sider av vedlagte avtale, sitat:

Air Commodore Boyle

to

Officer Commanding the Norwegian Air Forces.

Air Ministry June 1941.

My dear Riiser-Larsen,

I understand that your authorities are desirous of placing on record the manner in which the Air Council propose to interpret the jurisdiction provisions contained in Appendix IV of the Agreement concerning the Organization and Employment of the Norwegian Armed Forces in the United Kingdom, and in this connection I enclose a copy of a Memorandum, the terms of which have been mutually agreed.

Yours sincerely,
A. B. Boyle.

9. While the proceedings of a court-martial convened under the Air Force Act for the trial of an officer or airman of the Norwegian Air Forces must be in English, they will be conducted in such a way as to allow the accused to understand the proceedings (apart from deliberations in closed court). Observance of this stipulation will be facilitated by the arrangements embodied in paragraph 3 (1) of the Order in Council and the provisions of Rule of Procedure 72 (A).

These are that "At any time during the trial and impartial person may, if the court think it necessary, and shall, if necessary, and shall, if either the prosecutor or the accused request it any reasonable ground, be sworn to act as an interpreter."

A member of a court-martial is not disqualified from acting as interpreter, but this is inconvenient where the evidence requiring an interpretation is likely to be prolonged.

Under Air Force Act only an officer can sit as a Member of a court-martial and only an officer subject to the Act or a duly qualified barrister or solicitor may appear on behalf of an accused.

The defending officer may be a Norwegian officer, and there would be no objection to an accused being assisted in his defence by a Norwegian barrister or solicitor, selected by the accused, but he would not be entitled to address the Court", sitat slutt.

På et sådant grunnlag som foran sitert, hvor intet annet enn "facts are presented" vil DOM avsagt alltid være i overensstemmelse med LOV OG RETT - intet annet!

Videre fra "LANDSSVIK" side 29, sitat: "Om Kongen eller Kronprinsen ikke hadde anledning til å komme hjem straks etter kapitulasjonen. ...", sitat slutt.

I denne forbindelse var det Scottish Command ved General Thorne som bestemte når medlemmer av kongehus, Regjering samt andre kunne komme hjem - "pending the military situation."

Det tør være kjent at den militære situasjon var, grunnet disiplinerte tyske tropper, vurdert således - av C-in-C Allied Expeditionary Force General Thorne, at den norske Forsvarssjef ble - av General R. Urquhart, Th 1st Airborne division, ønsket velkommen hjem den 13. mai 1945.

Alt dette med hjemmel i avtalen av 16. mai 1944, hvorefter en alliert okkupasjon av dette land - Kongeriget Norge var begynt. Sitat fra LANDSSVIK överst side 32: "Flere av de bestemmelser det her er tale om, således i landsvikanordningen av 15.12.1944, synes forøvrig å ha vært omhyggelig hemmeligholdt for folk her hjemme, selv for pålitelige og interesserte jurister blandt jössingene. Dengang Tyskland hadde en høy indre rettskultur bestemte rikets grunnlov (av 1871) para. 2 at ingen lov gjelder før den er kunngjort. Det ville ikke være smigrende for oss om vi nå skulle anvende straffebud som er vedtatt i dölgsmaal", sitat slutt.

I sannhet, herr President, det er lite smigrende denne provisoriske anordning ble brukt mot en hvis navn jeg bærer!

For ytterligere å bevise at Regjeringen Nygaardsvold ikke var for krigførende å regne - etter 10. juni 1940, viser jeg til daværende amerikanske Utenriksminister Byrnes bok "FRANKLY SPOKEN", en bok som utkom i 1947.

At Norges navn er nevnt i denne bok skyldes ene og alene landets Handelsflåte - dens betydning for USA og krigens gang dermed.

Jeg har i denne min fremstilling, herr President, nevnt Scottish Command, men hvem var dens sjef? C-in-C Scottish Command, var Sir Augustus Francis Andrew Nicol Thorne som var C-in-C Allied Expeditionary Forces - liberating the Kingdom of Norway, further C-in-C SHAEF - Supreme Headquarter Allied Expeditionary Forces Norway! Denne kommandopost hadde General Thorne frem til nyttårsskiftet 1945/46 hvor bl.a. hjemsendelsen av tyske tropper ble ledet. Når det gjelder norske medlemmer No. 10 Commandos, samt medlemmer av Kompani Linge, underlagt Alliert Kommando.

Med hensyn til Kompani Linge, var Oberst John Skinner Wilson denne avdelings øverste sjef under den annen Verdenskrig, et sjefsforhold som også omfattet avdelingen "Björn West", samt de instruktører som bl.a. ble sendt til Norge.

Det tør være kjent, herr President, Oberst John Skinner Wilson var ett meget fremtredende medlem av Military Intelligence, dog er jeg noe i tvil om samarbeidet mellom Oberst Wilson og Forsvarets Overkommando's Etterrettningskontor (E-kontoret).

I denne forbindelse synes det nødvendig med nok et sitat, herr President, side 51- Innst.O.IX-1949, annen del:

"E-kontorets virksomhet.

Det har vært antydning at denne tjeneste har benyttet seg av metoder som ikke var anbefalelsesverdig og at Regjeringen har nyttet tjenesten til formål som lå utenfor den egentlige hensikt (utspionere opposisjonen).

Kommisjonen har behandlet E-kontorets virksomhet i Innst. VI side 90-93. Jfr. side 155-161.

Komiteen har gjennomgått sakens dokumenter i den utstrekning de, har foreligget for Kommisjonen, og har ikke funnet noe som endrer den konklusjon Kommisjonen er kommet frem til", sitat slutt.

Med hensyn til opprettelsen av Forsvarets Overkommando - samt det personvalg som fant sted viser jeg til nevnte Innstilling, dog er det nødvendig å sitere fra side 47 - annen del:"Svakheten ved denne ordning var imidlertid at et slikt organ ikke ville ha kommandomyndighet og dermed sannsynligvis heller ikke få den fornødne autoritet", sitat slutt.

Det bør synes helt klart, der er pr. dato - dokumenter - som fremdeles ikke er tilgjengelig.

Med hensyn til nevnte kommandomyndighet og fornøden autoritet, faller det meg naturlig å spørre - var det bare d'herrer Johan Nygaardsvold Birger Ljungberg og Halvdan Koht som med sine signaturer hadde kjennskap til Kapitulasjonsavtalen - datert Trondheim 10. juni 1940? Dette mitt spørsmål bør pr. dato kunne besvares, herr President. Av andre avtaler - som er av betydning i forbindelse med "statlig krigføring" etter 10. juni 1940 - er avtalen av 16. mai 1944. Her viser jeg til Prof. dr. juris. Jon Skeies "LANDSSVIK" sidene 36-43.

Det bør synes hevet over tvil, herr President, avtalen er helt og holdent i samsvar med Haag-overenskomsten av 18. oktober 1907 som både Tyskland og Norge hadde sluttet seg til.

Med det som er nevnt og ellers sitert, bør det synes helt klart der var ikke krig - i folkerettslig forstand - mellom Norge og Tyskland - etter den 10. dag av juni mnd.1940.

Så over til forannevnte DOM - side 3 nederst - sitat:

"Retten må gå ut fra at tilt. har forstått at det var krig mellom Norge og Tyskland, at NS hadde stilt seg på tysk side i kampen, og at han ved sitt medlemskap i NS, sin støtte til partiet, Legionen, Frontkjemperkontoret og NSH, ytte hjelp til fienden", sitat slutt.

Når det gjelder "Ytte hjelp til fienden" er det nødvendig å sitere fra Riksrådsforhandlingene, side 8:

"- Men likevel hadde det grunnlag regjeringen Nygaardsvold bygget på, en svakhet som først ble synlig etter krigsutbruddet. Ved siste stortingsvalg hadde Arbeiderpartiet og Kommunistpartiet gått sammen. Da Sovjet-Samveldet og Tyskland sluttet vennskapspakt, og da russerne begynte krig med Finland høsten 1939, hadde kommunistene - i motsetning til Arbeiderpartiet forsvart den russiske politikk. Kommunistenes sterke bundethet til Russland førte, da Norge kom med i krigen, til det noe eiendommelige forhold at kommunistene ikke tok et så klart standpunkt som de andre partiene til Sovjets traktatfelle Tyskland. Tvertimot inntok partiet til å begynne med en relativt velvillig holdning overfor tyskerne", sitat slutt.

For videre å belyse den aktivitet, med "hjemmel" i sin bundethet til Moskva, der ble foretatt av kommunister, viser jeg til herr Haugens innlegg - side 592 1949. Em. 20. juli. - Regj. Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940 - 25/7 1945; sitat: "Herr Hammerstedt glemte ganske klokkelig å redegjøre for Norges Kommunistiske Partis rolle i tiden 9. april 1940 til 22. juni 1941. Det kunne i denne forbindelse ha vært nødvendig å referere en del artikler fra "Arbeideren" i de første måneder etter at Norge var overfalt, men jeg skal unnlate det. Det var i den tid da det som mest gjaldt å skape den front som skulle slå nasismen i Europa, da hundrevis av sjømenn mistet livet i kampen for et fritt og selvstendig Norge. I handelsflåten møtte vi kommunistenes 5te kolonne gjennom kommunistenes oppstyltede organ i Amerika, Scandinavian Seamens Club, en organisasjon som ikke unnså seg for å motta økonomisk hjelp fra de tyske konsulater i Amerika etter at Norge var overfalt. Og den 11. april 1940, da forvirringen var som verst, sørget de for å få rundsendt til alle norske skip og alle dem som de kom i forbindelse med, en resolusjon av følgende ordelag: "Den krig Nygaardsvolds regjering har blandet Norge opp i mot Hitler-Tyskland, er sjöfolkene uvedkommende. For dem er det likegyldig om det er en regjering Nygaardsvold eller en regjering Quisling som regjerer det norske folk." Forsøket på å sabotere den norske handelsflåtes innsats på de alliertes side var så omfattende og godt planlagt, at dersom Norsk Sjømannsforbund ikke hadde hatt den kraft i seg og den sterke oppbygging som tilfellet var, ville den norske innsats blitt en ganske annen enn det som ble tilfellet. Det skal ikke lykkes hverken for herr Hammerstedt eller andre å prate bort den internasjonale kommunismens forræderiske rolle i den annen verdenskrig. Kommunistene hadde en ordre, og den var: De alliertes krig mot nazismen er intet annet enn en fordekt imperialistisk krig. Og denne parole fulgte de helt frem til 22. juni 1941. Da, --og først da, forandret de signaler og ble imperialister, meget mer höyrøstet enn noen av oss andre." Sitat slutt.

I denne forbindelse viser jeg til sitat - Innst. O.IX - 1949 - sidene 36/37.

At den ærede rett ikke hadde kjennskap til det som her er sitert med hensyn til Regjeringen Nygaardsvold's "videre krigføring" - pr. 21. april 1947 - er til en viss grad forståelig.

Men, herr President, at samme Rett ikke hadde kjennskap til

Professor dr. juris Jon Skeie's "LANDSSVIK" - datert Asker 26. juli 1945, er kun forståelig ut ifra den partipolitiske gjenerobring av dette land - Kongeriget Norge.

Det samme gjelder "STORTINGET" fra den samme professor hånd, som ble skrevet i 1943, og kjent av bl.a. daværende Lagtingspresident Gabriel Moseid! At nevnte brosjyre først ble tilgjengelig i 1945 - har jo sin naturlige forklaring, herr President.

For ytterligere å belyse at Regjeringen Nygaardsvold ikke var for "krigførende å regne" etter 10. juni 1940, hvor daværende statsråd Sven Nielsen i "STAVANGEREN" for 27/7-1945 bekreftet at regjeringen reiste til England helt på det uvisse. Det lå skip rede for eventuell fortsettelse av flukten til Canada.

Denne uttalelse fra herr Sven Nielsen burde vært kjent - da den ærede Rett ble satt den 21. april 1947.

Videre, herr President, der var den første tid i England liten eller ingen insats fra norsk side - hvilket i første rekke skyldtes det faktum at Kapitulasjonsavtalen også var kjent av War Office, sannsynligvis før den var kjent for daværende statsminister Nygaardsvold; derfor var det nødvendig med avtalen av 28. mai 1941.

Det er tydelig, herr President, det var den "politiske gjenerobring", som for alvor tok til - etter den 8. mai 1945.

Dette med å finne "syndebukker for egne feil og utilstrekkelighet dermed" er kjent fra tidligere "Folke-prossesser".

Jeg siterer siste side i avtalen - av 16. mai 1944 - i sin helhet:
"1548 INTERNATIONAL AGREEMENTS OTHER THAN TREATIES

I hereby execute this instrument in behalf of Norway with the following authorization:

"We Haakon, King of Norway, in accordance with Royal Decree of 3 March, 1944, hereby authorize and empower our Minister for Foreign Affairs, Monsieur Trygve Lie, to sign an agreement between Norway and the United States of America concerning civil administration and jurisdiction in Norwegian territory liberated by an allied expeditionary force.

London, 3 March, 1944

(s) Haakon R"

L.S.

Trygve Lie

Minister for Foreign Affairs
of Norway

Pursuant to instructions from Joint Chiefs of Staff, I hereby execute this instrument in behalf of the United States of America.

Dwight D. Eisenhower
General, United States Army

Med dette sitat, herr President, er det tydelig - de ærede Rett visste ikke grunnen til dette spørsmål "Retten må gå ut fra at tilt. har forstått at det var krig mellom Norge og Tyskland". Videre fra dommen, sitat side 3: "Det er videre godtgjort at tilt. som nevnt i tiltalens II 2, har forfattet og latt innrykke i "FRITT FOLK", for 24/7-1941 en artikkel "Norges Plass". Artikkelens innhold er i propaganda til fordel for Quisling og NS. Han omtaler "Våre römlinger" med beklagelse, taler om "Den store Quisling" og om "Det demokratiske, jødisk plutokratiske samfunn, som også vårt kjære Norge var blitt en provins av", sitat slutt.

Vel, herr President, der var flere som skrev artikler regnet etter den 8. april 1940. Hvorledes vil "HYRDEBREVET" fra biskop Berggrav's hånd bli å vurdere - med hjemmel i prov. anordning av 15.12.1944?

Videre fra dommen, sitat:

"Grunnlaget for tiltalen er:

- I. Tilt. har etter 8/4 1940 og til frigjøringen opprettholdt sitt tidligere medlemskap i Nasjonal Samling.
- II. Han har under okkupasjonen ytet en rekke pengebidrag til Nasjonal Samling og landsforrederske institusjoner, således: "sitat slutt.

Når det gjelder punkt I er det hevet over tvil Nasjonal Samling i likhet med Norges Kommunistiske Parti - var registrerte - og dermed lovlige politiske partier.

Min onkel har aldri oppfordret nogen til å desertere fra oppsatt avdeling, jeg tenker her på "den politiske aktivitet som enkelte "utfoldet" i Sverige med hensyn til "Polititroppene" - nevnt med sitat annet sted.

Med hensyn til pkt. II og "landsforrederske institusjoner". Herr President, det bør synes helt klart, der fantes ikke dengang - den 21. april 1947 - dekning for denslags uttrykk - hvis det hele hadde foregått i lovlige former - og kan kun "forklares ut i fra "seierherrens" maktmisbruk; pr. dato lyder det hele utrolig!, hensatt til den dypeste, mørkeste epoke i menneskehetens historie.

Jeg har, herr President, tidligere nevnt den "partipolitiske gjen-erobring - som den krigførende regjering var i ferd med å plan-legge". I denne forbindelse tillater jeg meg å sitere herr Leirfalls innlegg, side 624 1949. Em. 20. juli - Regj. Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940 - 25/7 1945, sitat:

"Eg tenkte sant å seia at eg hadde gjevi herr Nygaardsvold ein bukett i det fyrste innlegget mitt, men etter den mottakinga han har fått, er det tydelig han har vori for liten.

Herr Nygaardsvold spurte: Kan Leirfall seia seg fri for å ha drivi politisk verksemd frå 1940 til 1945? Nei, eg kan ikkje det. Det fall seg slik at eg som mange andre her heime måtte forsvara herr Nygaardsvold og regjeringa hans sumaren 1940, den gongen herr Nygaardsvolds popularitet ikkje var så svært god her heime. Eg har attest frå Rogstad for at eg skulle vera ute av Trøndelagsfylka på 48 timar varsel, nettop fordi eg dreiv propaganda for Nygaardsvold-regjeringa.

"Det kom mange rare folk over til Sverige," sa herr Nygaardsvold. "Herr Leirfall kom også".

Eg må seia meg lei for at siste gongen eg får høve til å skifta hogg med herr Nygaardsvold her i salen, dreg han tonen ned på eit slikt nivå. Jau, eg måtte reisa til Sverige under okkupasjonen. Under arresteringa måtte eg röma, under unntakstilstanden i Trøndelag av same grunnen, for di eg hadde drivi propaganda for Nygaardsvoldregjeringa.

Men hadde eg visst at eg sjenerte herr Nygaardsvold i Stockholm, så skulle eg sjölvsagt ha tenkt over å la det vera. Eg skjöna snart at det ikkje var alle som var like ynskte.

Herr Nygaardsvold vedgjekk at han ikkje var lytefri. Eg har aldri trudd at han oppfatta seg slik, men eg må få lov til å seia etter det han sa i dag, at han er litt hårsår, og at han i reaksjonen mot ei påpeiking av fakta set nokså sterke krav om absolutt og vilkårslaus godkjenning frå andre.

"Når det gjeld stönaden til LO, har det aldri vori mi meining å kritisera at LO fekk stönad til illegalt arbeid i Noreg. Det sa eg også. Det eg peika på, var at det organiserte samarbeidet mellom LO og Regjeringa kunne skapa ei kjensle ho's andre grupper av å vera sette utaför.

Når det gjeld finansieringa av LO sitt sekretariat, om det skjedde med lån eller tilskot, så sa eg ikkje noko om det. Faktum er at på den måten vart LO set i stand til å halda oppe sekretariatet sitt og nytta dette også til partipolitisk etterkrigsplanering. Så var det nokre ord til slutt til herr Torp og herr Watnebryn. Det var ei dårleg oppgåve herr Gröner hadde teki på seg i denne saka, sa herr Watnebryn. Nei, det er ikkje noka dårleg oppgåve å forsvara Fleischer sitt minne. Det trur eger ei meining som herr Watnebryn blir stående nokså aleine om. Eg nemde i det fyrste innlegget mitt at grunngjevinga frå Forsvarsdepartementet for at ingen av dei tre forsvarssjefene kunne verta utnemde, var slik at ein måtte taka det slik som at dei ikkje hadde dei eigenskapane som ein indirekte kritikk av dei, skjöna det som var nemde. Fleirtalet i nemda seier at "dei kan ikke finne at det fra Regjeringens eller Forsvarsdepartementets side foreligger noen kritikk mot forsvarsgrenssjefene som sådanne, eller mot noen av dem personlig." Herr Torp forsikra også i innlegget sitt her at det låg ingen personleg brodd i den fråsegna. Eg vil då berre minna herr Torp om det han sjölv sa i forklåringa si for Grankingskommisjonen 21. desember 1946, der det heiter: "Statsråd Torp understreket at det refererte avsnitt var skrevet med stor omtanke, en hadde her tenkt på en bestemt mann. Uttalelsene om samarbeid, tillit og smidighet var skrevet med tanke på Fleischer". Det var for di vi ikkje ville ha det stående uimotsagt og ha den flekken på minnet til general Fleischer, at vi i mindretallet har teki opp denne saka og laga vår dissens på ho",

Herr President, når herr Leirfall nevner at "herr Nygaardsvolds popularitet" ikke var så svært god, synes det nødvendig med nok et sitat, hentet fra Riksrådforhandlingene - Bakgrunnen, side 9, Överst:

"Innen selve Arbeiderpartiet var det også en gruppe som stilte seg temmelig kritisk overfor Regjeringen. Den skaffet partiets ledelse visse vanskeligheter idet den var tyskvennlig og samtidig hadde tendenser i retning av NS når det gjaldt spørsmålet om politisk ideologi.

De samme brytninger kom til syne innenfor Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Det ble en meget viktig oppgave for lederne å holde organisasjonen sammen. Skulle det skje, mente lederne at de inntil videre måtte være varsomme med å ta politisk standpunkt, og at de måtte unnlate å utfordre kommunistene og opposisjonsgruppen. Men dette kunne føre til at Landsorganisasjonens politikk i nogen grad iallfall ble bestemt av disse gruppene, eller at den ble mindre klar enn om organisasjonens ledere hadde hatt en enhetlig fylking bak seg. Dertil kom enna et forhold som betydde en skjebnesvanger svekkelse av hele arbeiderbevegelsens stilling etter invasjonen: den hadde tapt sine gamle ledere", sitat slutt.

Det tør være kjent, herr President, den som hadde kontroll med det partipolitiske "attereisings-arbeid" i Stockholm, var herr Martin Tranmæl. Det synes utenvidere klart, fra herr Leirfalls siterte innlegg - "der var nok muligheter for ymse strandhugg inn i den respektive politiske ideologi - med eller uten "heimel i Elverums-fullmakta".

Det faller derfor naturlig for meg å spørre, til hvem ble disse pengemidler sendt og på hvilken måte?

Hvor stor del av penger sendt Stockholm, ble benyttet av herr Tranmæl m.h.t. den "partipolitiske gjenreisning" - jeg har grunn til å tro at dette kan finnes i Riksrevisjonen?

Hvem hadde kontroll med bevilgede midler til illegalt arbeide i Norge under okkupasjonen, finnes der pr. dato regnskaper i Riksrevisjonens arkiver ?
Når det gjelder Polititroppene, finnes der pr. dato - muligheter og dermed adgang til den korrespondanse som fant sted mellom den svenske regjering og hvem var den norske "counterpart" i opprettelsen av samme ? Dette bør nu kunne opplyses.
Ble Polititroppene i Sverige opprettet i full forståelse med den engelske regjering ?, cfr. Haag Konvensjonen V artikkel 4.
Det bør synes helt klart, Regjeringen Nygaardsvold kunne ikke inngå en avtale med Sverige - etter 10. juni 1940 - angående opprettelse og utdanning av tropper (Polititropper), jeg er derfor meget interessert i at lese samtlige dokumenter.

Videre ble jo hjemsendelsen av internerte offiserer av 1. divisjon og soldater fra samme sendt, uten at Regjeringen Nygaardsvold hadde noget med dette å bestille.
Med dette - som her er nevnt og ellers sitert - synes uttrykket "landsforrederske institusjoner" noget matt, herr President.

Det er ikke i tid men i forhold til den avsatte dom at kjensgjerninger eller beviser skal være nye og derfor ikke har kunnet öve innflytelse på utfallet!

Videre bör det pr. dato være kjent at den engelske regjering gjorde henvendelse til den svenske regjering i forbindelse med den forestående kapitulasjon fra tysk side, om visse svenske tiltak hvis det tilfelle skulle oppstå - at tyske tropper i Norge ikke ville kapitulere. Det bör synes hevet over tvil - den norske eksilregjering ble aldri tatt med på råd i denne forbindelse - cfr. avtalen av 16. mai 1944.

Så videre "dommen" side 4, Sitat:

"Tilt. er således skyldig til straff etter strfl. para. 86, men forholdet vil bli subsumert.....
Den samlede straff vil bli fastsatt etter reglene i strfl. para. 62". Sitat slutt.

Denne del av dommen blir å kommentere ved sitat fra "LANDSSVIK", side 34:

"Nödvendige er heller ikke de nye straffer som landssviksordeningen av 15. desember 1944 foreskriver.
Og det samme gjelder dens regler om inndraging og erstatning.
Dersom en tiltalt har hatt ökonomisk vinning av det at han i råd eller dåd ytet fiende bistand (strl. para. 86), f.eks. ved arbeid på flyplasser, befestninger, ubåthavner eller militære jernbaner eller veier, kan hele vinningen inndras etter strl. para. 36, som sier:

"Det ved en straffbar handling vundne utbytte eller et böb svarende til det antagelige udbytte av samme, kan ved dom inndrages hos den skyldige eller hos den, på hvis vegne han har handlet, uden at straffesag behöver at være reist eller at kunne reises mod nogen."

Denne bestemmelse er, som vi ser, anvendelig bl.a. også i det tilfelle at det er et aksjeselskap som har fått vinningen av den landssvik selskapets disponent eller styre har gjort seg skyldig i, og om den skyldige ikke lever lenger, kan staten likefullt konfiskere utbyttet.

Hos en landssvik som ikke har hatt noen vinning av sin misgjerning (f.eks. et passivt medlem av Nasjonal Samling), er der etter gjeldende lov ikke adgang til å foreta inndragning.

Sitat "LANDSSVIK" side 34:

Derimot kunne der nok bli spørsmål om å ilegge ham erstatning. Man kunne nemlig si: Det følger av den almindelige ansvarsgrunnsetning at en landssviker må erstatte også den skade han har voldt samfunnet med sin forbrytelse, kan det således påvises at Nasjonal Samling har tilegnet seg statsmidler til partiformål eller til beste for ledere, eller at organisasjonen har støttet den tyske utplyndring av vårt land, blir alle medlemmer som har forstått at organisasjonen drev en landsfientlig virksomhet, skyldige både til straff og til skadebot. Der er nok imidlertid forskjellige meninger i dette erstatningsspørsmål. Man må derfor regne med den eventualitet at domstolene ikke vil finne grunnlag i gjeldende rett for et erstatningsansvar overfor samfunnet, eller iallfall ikke for et sådant solidarisk ansvar som den provisoriske anordning har foreskrevet i para.25. Men om så blir resultatet, og om man kunne si at landssvikanordningens inndragning-og erstatnings-bestemmelser ville ha skaffet staten mange millioner kroner mer enn gjeldende rett, tror jeg nok det er best at vi følger denne. Og det selv om vi bare tar hensyn til samfunnets økonomiske interesser. De penger staten tar med hjemmel av anordningen kan bli dyre". Sitat slutt.

Det er i denne sammenheng, herr President, av betydning å søke opplyst, tilegnet Nasjonal Samling seg midler av Statskassen for således å drive sin parti-politiske virksomhet. Dette bør eventuelt også finnes i Riksrevisjonens arkiver.

Der finnes intet i nevnte "DOM" m.h.t. "Retten finner det bevist", det er jo aktoratets primære oppgave å bevise tiltaltes skyld, der må jo ha vært sagt noget fra Aktoratets side - i et rettsmøte som varte fra kl. 9.30 til kl. 14.30 - 21. april 1947.

I denne forbindelse tok jeg kontakt med Doms-arkivet, Victoria Terrasse, som henviste meg til Kriminalsjef Grindhaug. Denne anmodning, ble efter søknad ikke etterkommet - da der ikke fantes hjemmel for samme. Jeg er kjent med at en jurist har - når det måtte være nødvendig - adgang til Doms-arkivet - men når det allikevel "var slutt på jussen", burde vel en "jössing" ha adgang til samme uten å ha juridisk standard!

Min interesse m.h.t. sakens dokumenter, var nemlig den røde slipp som fortalte påtalemyndighet v/etterforskerne hva som skulle benyttes og hva "som var av mindre interesse for saken".

Er denne røde slipp, forklaringen på at hverken UNDERSÖKELSESKOMMISJON og den debatt samme medførte og "LANDSSVIKOPPGJÖRET" er med var forutbestemt.

Det tør videre være kjent at "FOLKEPROSESSER I RETTFERDIGHETENS NAVN" har forekommet tidligere - og dessverre fremdeles forekommer.

RETT FORUTSETTER MULIGHET FOR OBJEKTIV VURDERING AV SUBJEKTIVE SYN!

Kan dette dokumenteres ved å studere "sakens dokumenter" ?
Hvem ga meddømmerne ATTEST FOR NASJONAL HOLDNING ?, hvorledes ble disse utpekt og av hvem ?

Hvis disse mine spørsmål, mot formodning ikke kan besvares, synes den subsumering med hjemmel i straffelovens paragraf 62 å være "uten rettslig" betydning i denne "DOM".

Det er i og for seg eiendommelig, herr President, når dommere var ukjent med tanken om krigsslutt, endog som subjektiv faktor. Efter Straffelovens paragraf 42 - situasjonsvillfarelse - medfører det frifinnelse like godt som den objektive sannhet!

Videre fra dommen, side 4, sitat:

"I skjæpende retning legger retten vekt på tilt. er fhv. norsk offiser, og at han har brukt sin kapteinstitel i sin propaganda-artikkel". Sitat slutt.

Med hensyn til subjektive straffbarhetsbetingelser viser jeg til professor dr. juris Jon Skeie's "LANDSSVIK" siden 43-48. Jeg vil dog, herr President, tillate meg å sitere fra side 44, nederst:

"En tiltalt som forsikrer at han mente Nasjonal Samling var et patriotisk eller iallfall lovlig parti, også etter den tyske invasjon, kan jo til støtte for sin tro anføre den attest den nåværende politiske hjemmefrontsleder gav Quisling i takketalen 15. april 1940 (etterat Quisling hadde dannet sin regjering og gitt ordre til å stanse mobilisering og derefter trukket seg tilbake?): Han har "på nytt vist sin ansvarsfølelse og sitt fedrelandssinn". Han kan videre minne om biskop Berggravs beroligende brev av 23. oktober 1940 til prestene i Oslo bispedømme angående innmeldelse i Nasjonal Samling," sitat slutt.

Det faller naturlig for meg å spørre, herr President, er også dette "misbruk av tittel"?, cfr. Landssvikanordning av 15.12.1944.

I denne forbindelse - med hensyn til titler - synes det nødvendig å sitere fra herr Moseid's innlegg - side 568 - 1949.20.juli - Regj. Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940 - 25/7 1945 - nederst venstre del:

"Hjemme drøftet Høyesteretts medlemmer 23. juni 1942 spørsmålet om det "gamle Storting" eksisterte lenger, og om det ville være grunnlovsstridig å sammenkalle det. Som resultat av drøftingene ble notert følgende:

"Det fremgår av Grunnlovens para. 71 at det storting som ble valgt i 1936 ikke kan sammenkalles etter valgperiodens utløp, hverken som ordentlig eller overordentlig storting. Dets myndighet er definitivt opphørt og det kan ikke i kraft av konstitusjonen nødrett gjenoppstå som statsmakt." Etter det som foreligger, var denne ubetingede dødsdom over Stortinget vedtatt enstemmig i høyesterettsmøtet, hvor 11 høyesterettsdommere deltok. Jeg gjør oppmerksom på at høyesterettsdommer Bonnevie den gang satt i fengsel. Som nevnt var ikke de tre høyesterettsdommere som var falt for aldersgrensen tilsagt til møtet. Grunnen herfor var vel den at det ikke skulle kunne reises formelle innvendinger mot den avsatte dødsdom over Stortinget. Dette skulle jeg tro må være uten sidestykke i noe demokratisk land". Sitat slutt.

Herr President, "Tiltalte i denne sak", foruten å være et nobelt menneske, hadde en glimrende historisk viden og en formidabel innsikt i både tysk og russisk historie. Denne sin viden - hadde ikke "tiltalte" bare fra norske forfattere i historie - professorer medregnet.

"Tiltalte"s kjennskap til d'herrer Vladimir Iljitsj Lenin, Karl Marx samt Friedrich Engels, var nærmest for fantastisk å regne. Det bør derfor synes hevet over tvil, "tiltalte" hadde en adskillig videre horisont - og kunnskap til at bl.a. evaluere - de tildragelser som fant sted i "det der refereres til som de harde 30 åra", hvor den marksistisk/leninistiske "indoktrinering" var et kjedelig faktum! Det var den gang "der ble kjempet etter parolen NÅR VI PROLETARER KOMMER TIL MAKTEN..." Hvor mange av "den krets" kjente rekkevidden "av sin kamp", og hvor mange - er pr. dato kjent med det faktiske forhold - og rekkevidden av samme, herr President ?

I denne forbindelse vil jeg henlede Deres oppmerksomhet på en bok som bør - ikke bare leses - men i ordets egentlige mening - studeres, nemlig "SPEAKING FRANKLY by James F. Byrnes.

Dog er det nødvendig - for å belyse artikkelen "NORGES Plass", henlede Deres oppmerksomhet til side 292 - i nevnte bok, sitat:

"In the North, their demands against Finland have been satisfied. During the war, Mr. Molotov explored the possibility of extending Soviet power a little through concessions from Norway. In November 1944, he asked Norway to grant the Soviet Union greater economic privileges in the Spitsbergen group of Islands. He wanted outright possession of Bear Island and the right to establish military facilities on other islands of the group. Mr. Molotov made this request despite the fact that the 1920 treaty - by which Norwegian sovereignty over these islands was recognised and which was signed by thirty-four countries including the Soviet Union - contained a proviso that Norway could not construct fortifications and that the islands could "never be used for warlike purposes".

The Norwegian Government, after first agreeing to discuss both subjects, has since declared it would consider only the economic issue and has pointed out that the military proposal must be a subject of multilateral negotiations". Sitat slutt.

Hvorledes var "den utenrikspolitiske situasjon for regjeringen Nygaardsvold", ifølge daværende utenriksminister Koht - Elverum, den 10. april 1940 - "Ei emigrant-regjering".

Det tør i denne forbindelse være kjent - det var etter innbydelse fra den engelske regjering v/Dormer - at avreisen fra Tromsø den 7. juni 1940 - fant sted.

Mitt spørsmål blir således - er en "emigrant regjering" med det land samme reiste fra - Folkerettslig forstand - for suveren å regne? Landet - bortsett fra Troms og Finnmark - okkupert av fremmede tropper?

Jeg regner med at dette mitt spørsmål - pr. dato - kan besvares! Videre er det vel meget sannsynlig at Madame Colontay hadde sørget for at Moskva var kjent med både den norske og tyske tekst av Kapitulasjonsavtalen av 10. juni 1940.

For videre å belyse situasjonen, herr President, er det nødvendig å sitere fra - Innst.O.IX - 1949 - side 38:

"b) Den i Sverige internerte 1. divisjon og andre i Sverige internerte offiserer og soldater.

Straks etter Regjeringens ankomst til England reiste seg spørsmålet om hva det kunne gjøres med de styrker som var internert i Sverige, så vel fra 1. divisjon som andre.

Regjeringen hadde ikke frie hender i dette spørsmål, oppgaven ble å gjøre best mulig ut av en vanskelig materie. Enten måtte styrkene forbli internert i Sverige, eller de måtte reise tilbake til Norge. De forhandlinger som i den anledning ble ført mellom Den svenske regjering og de tyske myndigheter, ble Den norske regjering holdt utenfor. For Regjeringen var det imidlertid av betydning, på tross av disse alternativer, å få over til Storbritannia, eller i første omgang til annet alliert eller nøytralt område, så mange som mulig særlig av yngre offiserer og av flygere. Selv om Regjeringen ellers hadde stått helt fritt, ville masseoverføring forbydd seg selv på grunn av manglende transportmuligheter.

Den samlede internerte styrke andro seg til om lag 5000 mann.

Sitat forts. - Innst.O.IX-1 1949, side 38:

"1) Den 28. juni 1940 sendte Forsvarsdepartementet i telegram til den norske legasjon i Stockholm en melding som gikk ut på at bortsett fra den folkerettslige side", sitat slutt.

Herr President, dette sitat besvarer jo endel av mitt spørsmål med hensyn til Folkerettslige betraktninger.

I samme forbindelse er det nødvendig med nok et sitat hentet fra samme - side 46, nederst høyre del:

"a) Hvorfor FO ble gjenoppåttet. I løpet av 1941 var det tegn som tydet på at utviklingen ville medføre britiske aksjoner - større eller mindre - mot tyske stillinger i Norge.

Det første Lofot-raid mars 1941 var blitt planlagt og gjennomført som et britisk foretakende, og sannsynligheten talte for øket britisk virksomhet på den norske kyst. Særlig etter Sovjetsamveldets inntreden i krigen i juni 1941 ble sjøvegen til de nord-russiske havner en meget viktig ferdselsveg, og alliert besettelse av Nord-Norge måtte betraktes som et høyst krigsviktig mål.

Den økte interesse ga seg først utslag i det britisk-canadiske tokt til Svalbard i august 1941. Den norske regjering var på forhånd underrettet om at toktet ville finne sted, men hadde ingen innflydelse på planleggingen", Sitat slutt.

Med hensyn til det sist siterte, er det vel sannsynlig at den engelske regjering - i forbindelse med det britisk-canadiske tokt til Svalbard - underrettet den norske regjering med hjemmel i Svalbard-traktaten, nærmest "for information only". På dette tidspunkt var jo - Avtalen av 28. mai 1941 - et faktum, som konkluderte med "enlisted in the defence of Great Britain", noget annet ville i denne sammenheng ville være utenkelig, cfr. OPPENHEIM INTERNATIONAL LAW, para. 239, quote: "Any violation or armistice is prohibited, and, if ordered by the Government concerned, constitutes an international delinquency", unquote.

Månedsskiftet oktober/november 1944 var tysk tilbaketrekning fra Finland - et faktum - russiske tropper fulgte etter, men stanset ved Seida - den 6. november 1944.

Dermed var, befrielsen og okkupasjonen av Finnmark igang, med hjemmel i avtalen - datert - London, den 16. mai 1944 - men hvor finnes hjemmel for fremsatte krav m.h.t. Svalbard?

Forklaringen finnes vel i den "skremsel:spolitikk", som har vært fremherskende etter revolusjonen.

Det er vel sannsynlig at Mr. Andrej Januarovitsj Vysjinski "var ideens far", jurist og ekspert på Folkerett med meget mere! Med hjemmel i hva kunne der "drives utenrikspolitikk fra regjeringen Nygaardsvolds" side? Hvilken reaksjon fremkaldte dette fra engelsk og amerikansk side? Korrespondansen fra den "episode" bør være tilgjengelig.

"Tiltaltes" beskrivelse av Quisling var utelukkende betinget av Quisling's innsikt i militære spørsmål, samt dennes inngående kjennskap til Proletariatets diktatur og de farer som truet - og fremdeles truer dette land.

Når "tiltalte" viser til en hedersplass i Europas Forenede Stater - som nordmennsmål i 1941 - bør dette også være nordmenns mål i 1971, herr President, noget annet må være en utenkelighet!

Når en sammenligner denne artikkel med hva andre har uttalt og ellers skrevet - da i første rekke "fra parlamentarisk hold", vil jeg kalle artikkelen "Norges Plass" dagsaktuell lesning. Når det videre er "fastslått som landssvik" er dette for latterlig å

regne!

Jeg har, herr President, sitert fra herr Haugens innlegg - hvor det tydelig kommer frem - hvilken rolle kommunistene spilte frem til 22. juni 1941.

I denne forbindelse - bør det være meg tillatt å sitere fra boken "SPEAKING FRANKLY", 112/113:

"Mr. Molotov was willing to concede the right of the United States to express its opinions in connection with the Finnish treaty, but no further progress was made. When we met on December 18, I immediately presented a list of states eligible for invitation to a peace conference under the terms of our proposal. This list included "all members of the United Nations which actively waged war with substantial military forces against the European members of the Axis". There were twenty-one.

"The war was one war," I stressed. "As partners in a common venture each of the Allies served where it could serve best. China performed a great service holding the Japanese and giving the United States an opportunity to furnish more aid to those engaged in Europe.

Norwegian shipping helped to supply our air force in its bombing operations. These states should have the opportunity to come to a peace conference and present their views. This would do no harm and would give the world confidence in the fairness of the Big Three."

Mr. Bevin supported me, declaring it would be unjust if Norway, for example, which had lost one third of its seamen in the war, should be excluded from taking part in the peace. A long meeting brought no results, so we decided to try one of our "informal" meetings at which attendance is restricted. Mr. Molotov referred to my list and said India would have to be dropped - "It is not an independent state, it has no Foreign Office of its own," and if India were to come, the three Baltic Soviet republics - Latvia, Lithuania and Estonia - would have to be invited. Mr. Bevin, of course, could not agree to exclude India, which had sent large contingents of troops to European theater." Sitat slutt.

Hva er av betydning i dette sitat, herr President, for det første Regjeringen Nygaardsvold - var av d'herre Molotov, Byrnes og Bevin ikke betraktet "som krigførende" da der ikke var et selvstendig Utenriksdepartement i Folkrettslig forstand under den annen Verdenskrig, cfr. Avtalene av 28/5 - 1941 og 16. mai 1941. Som på det tidspunkt var kjent for samtlige, det var kun i Norge at samtlige avtaler ikke var kjent - for å tjene en annen "fredsslutning og oppgjør dermed".

Når det gjelder de tause trauste medlemmer av "DEN NORSKE HANDELSFLÅTE" som - under alle tenkelige forhold tok sine vakter - hvilken behandling har så disse mennesker fått av "den seirende regjering".

I denne forbindelse viser jeg til:

Forhandlinger i Stortinget nr. 14
1970. 14. okt. - Spørretime
(side 105)

Herr President, er denne innstilling kommet - hvis ikke, når kan den ventes ?

Er det ikke snart på tide at dette land - Kongeriket Norge - betaler sin ÅRESGJELD - som takk for den "FRIHETEN VI FEIRER"!

Det tør være kjent, herr President, den norske handelsflåte ble vurdert tilsvarende 1 million mann i full krigsoppsetting - scilicet sine laster hvor de allierte trengte samme. Dette - tilross for kommunistisk infiltrasjon - noget som fant sted frem til 22. juni 1941. At samme infiltrasjon fortsatte - og fremdeles forsetter er for et AKSIOM å regne. Når det gjelder Nortraships hemmelige fond og den behandling krigsseilerne har vært utsatt for i ca. 26 år - er intet annet enn en SKAM!

At der dannes et flertall og et mindretall er for en demokratisk rettighet å regne, men når samme mindretall - i det vesentlige bestående av jurister - fremkommer med sitt forslag - er der grunn til å spørre - ER DET FREMDELES SLUTT PÅ JUSSEN ? Det er å håpe, herr President, at når STORTINGET behandler denne sak, enstemmig legger flertallets innstilling til grunn for sin avgjørelse - hvorefter kr. 200,- pr. måned blir utbetalt, skattefritt - da dette nu må ansees som en æregjeld - det er intet annet enn kravet om RETTFERDIGHET - der er tale om.

Videre fra "DOMMEN", side 3 nederst, sitat: "Retten må gå ut fra at tilt. har forstått at det var krig mellom Norge og Tyskland", sitat slutt.

Det tør i denne forbindelse være kjent, Kapitulasjonsavtalen var ikke tilgjengelig for den ærede Rett - satt år 1947 den 21. april hvor "tilt." var tilstede i retten fra kl. 9.30 til kl. 14.30. Der er grunn til at tro at "tilt." var den eneste som hadde kjennskap til Kapitulasjonsavtalen - en Statsakt - samt forpliktelser dermed, samt Haag-overenskomsten av 18. oktober 1907. - om landkrigens lover og sedvaner, som bl.a. Tyskland og Norge har sluttet seg til.

Det tør være kjent - Kapitulasjonsavtalen av 10. juni 1940 - var i sin helhet bygget over Haag-overenskomsten datert 18. oktober 1907. I denne forbindelse, herr President, er det nødvendig å sitere pkt. 1 i Kapitulasjonsavtalen, datert Trondheim 10. juni 1940:

"1. Samtlige norske stridkrefte ("Die gesamten Norwegischen Streitkräfte") legger våpene ned og vil ikke gripe til dem mot det tyske Rike eller dets forbundne under den nåværende krigs varighet ("während der Dauer des gegenwärtigen Krieges"), sitat slutt.

Med denne Avtale - var okkupasjonen av Kongeriket Norge et faktum - for krigens varighet, med de forpliktelser dette medførte for okkupanten, som opprettholdelse av ro og orden - samt forsyninger av mat og andre livsfornødenheter. Meg bekjent, herr President, har Kapitulasjonsavtalen aldri vært offentliggjort - eller på annen måte nevnt i historiebøker benyttet i landets skoler.

I samme forbindelse er det av betydning - "for Krigen som fortsatte" å sitere en del fra avtalen av 16. mai 1944:

"Memorandum of agreement between Supreme Commander Allied Expeditionary Force and the Government of the Kingdom of Norway for procurement of local supplies, services, facilities and the use of lands and buildings prior to the time when the Norwegian Government is in a position to effect such local procurement for Allied Forces in Norway." Sitat slutt.

Hvis "tilt." hadde vært oppmerksom på at "der fremdeles hersket krigstilstand mellom Tyskland og Norge", ville det være naturlig for "tilt." å stille den ærede rett spørsmålet - Hvis Regjeringen Nygaardsvold var for "krigførende å regne efter 10. juni 1940 - hvorfor da nødvendighetene av avtalene datert London 28. mai 1941, samt 16. mai 1944 ?? med MEMO som ovenfor sitert ?

Nevnte MEMO er et tillegg til avtalen av 16. mai 1944, som med

hjemmel i Haag-overenskomsten i klart og tydelig sprog hvilke krav om ydelser den nye "okkupant" vil fremkomme med når tiden er inne for at Kongeriget Norge står foran sin befrielse av tysk okkupasjon.

Dette MEMO ble undertegnet London, the 27th day of July 1944, bilag hermed.

Videre bör i denne forbindelse siteres:

"Memorandum of agreement between Supreme Commander, Allied Expeditionary Force and the Chief of the Norwegian Military Mission representing the Norwegian Government concerning censorship."

Sitat slutt. Bilag hermed.

I denne forbindelse er det av betydning å vise til Kapitulasjonsavtalen - datert Trondheim 10. juni 1940 - pkt. 5 siste del - sitat:

"Den norske Overkommando skal videre straks avholde seg fra å bruke de for hånden værende sambandsmidler til å kommunisere med utlandet og sørge for at det heller ikke gjennom sivile myndigheter eller privatpersoner finner sted noen radio-eller telegrafkorrespondanse med de stater som det Tyske Rike er i krig med.

Sitat slutt.

Innledningen til Avtalen av 16. mai 1944 - brev fra Foreign Office til Trygve Lie, sitat:

"Foreign Office
London, 16th of May 1944.

Your excellency,

The discussions which have taken place between representatives of the United Kingdom of Norway concerning the arrangement to be made for civil administration in Norwegian territory liberated by an Allied Expeditionary Force under an Allied Commander-in-Chief have led to agreement annexed hereto.

2. His Majesty's Government in the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland have considered and approved this memorandum.

3. I shall be grateful if your Excellency will inform me whether the Norwegian Government likewise approve of the annexed memorandum of agreement, and whether they agree that the present note and your Excellency's reply shall be regarded as constituting an agreement between our two Governments in this matter.

I have the honour to be, with the highest consideration, Sir, your most obedient Servant.

Anthony Eden(sgd.)

His Excellency

Trygve Lie".

Sitat slutt.

Herr President, "den krigførende regjering" hadde liten eller ingen innflydelse på utformingen eller utnevning av C-in-C m.h.t. frigjøringen av dette land - Kongeriget Norge.

* Det bör i denne forbindelse synes helt klart - Regjeringen Nygaardsvold hadde intet med den Allierte Krigføring å bestille - under sin "emigrant-tid", regnet fra 7. juni 1940 til 8. mai 1945.

Hvor er f.eks. den originale tekst av MOBILISERINGSORDREN - som daværende utenriksminister leste opp like før avreisen til Hamar, den 9. april 1940, arkivert? Denne bör være tilgjengelig for interesserte.

For ytterligere å belyse Avtalen, datert 16. mai 1944, synes det nødvendig å sitere punkt 7.-8.-9.-10.-11.-12.-12.-14.-15.-16.-:

"7. In the exercise of jurisdiction over civilians, the Norwegian Government will make the necessary arrangements for insuring speedy trial in the vicinity by Norwegian courts of such civilians as are alleged to have committed offences against the persons, property, or security of the Allied forces, without prejudice however to the power of the Commander in Chief, if military necessity requires, to bring to trial before a military court any person alleged to have committed an offense of this nature.

"8. Without prejudice to the provisions of paragraph 15, Allied service courts and authorities will have exclusive jurisdiction over all members of the Allied forces respectively and over all persons of non-Norwegian nationality not belonging to such forces who are employed by or who accompany those forces and are subject to Allied naval, military or air force law. The question of jurisdiction over such merchant seamen as are not subject to Allied service law will require special consideration and should form the subject of a separate agreement.

"9. Persons thus subject to the exclusive jurisdiction of Allied service courts and authorities may, however, be arrested by the Norwegian police for offences against Norwegian law, and detained until they can be handed over for disposal to appropriate Allied service authority. A certificate signed by an Allied officer of field rank or its equivalent, that the person to whom it refers belongs to one of the classes mentioned in paragraph 8, shall be conclusive. The procedure for handing over such persons is a matter for local arrangement.

"10. The Allied Commander in Chief and the Norwegian authorities will take the necessary steps to provide machinery for such a mutual assistance as may be required in making investigations, collecting evidence, and securing the attendance of witnesses in relation to cases triable under Allied or Norwegian jurisdiction.

"11. There shall be established by the respective Allies claims commissions to examine and dispose of claims for compensation for damage of injury preferred by Norwegian civilians against the Allied forces exclusive of claims for damage and injury resulting from enemy action or operations against the enemy.

"12. Members of the Allied forces and organizations and persons employed by or accompanying those forces, and all property belonging to them or to the Allied Governments, shall be exempt from all Norwegian taxation (including customs) except as may be subsequently agreed between the Allied and Norwegian Governments. The Allied authorities will take the necessary steps to insure that such property is not sold to the public in Norway except in agreement with the Norwegian Government.

"13. The Commander in Chief shall have power to requisition billets and supplies and make use of lands, buildings, transportation and other services for the military needs of the forces under his command. Requisition will be effected where possible through Norwegian authorities and in accordance with Norwegian law. For this purpose the fullest use will be made of Norwegian liaison officers attached to the staff of the Commander in Chief.

"14. The immunity from Norwegian jurisdiction and taxation resulting from paragraphs 8 and 12 will extend to such selected civilian officials and employees of the Allied Governments present in Norway on duty in furtherance of the purpose of the Allied Expeditionary Force as may from time to time be notified by the Commander in Chief to the competent Norwegian authority.

"15. Should Circumstances in future be such as to require provision to be made for the exercise of jurisdiction in civil matters over non-Norwegian members of the Allied forces present in Norway, the Allied Governments concerned and the Norwegian Government will consult together as to the measures to be adopted.

"16. Other questions arising as a result of the liberation of Norwegian territory by an Allied expeditionary Force (in particular questions relating to finance and currency and the attribution of the cost of maintaining the civil administration during the first or military phase) which are not dealt with in this agreement shall be regarded as remaining open and shall form the subject of further negotiation as circumstances may require." Unquote.

Herr President, der er vel intet i det som her er sitert, som kan føres som bevis - for norsk statlig krigsföring -, hvilken "collecting of evidence" er dokumentert forut for avsigelse av nevnte "dom"?

For ytterligere å belyse at "tilt" i ordets egentlige forstand var kjent med at der ikke var krigstilstand mellom Tyskland og Norge, siteres pkt. 1 og 2:

"1. In areas affected by military operations it is necessary to contemplate a first or military phase during which the Commander in Chief of the Expeditionary Force on land must, to the full extent necessitated by the military situation, exercise supreme responsibility and authority.

"2. As soon as, and to such extent as, in the opinion of the Commander in Chief, the military situation permits, the Norwegian Government will be notified in order that it may resume the exercise of responsibility for the civil administration, subject to such special arrangements as may be required in areas of vital importance to the Allied forces, such as ports, lines of communication and airfields, and without prejudice to the enjoyment by the Allied forces of such other facilities as may be necessary for the prosecution of the war to its final conclusion." Sitat slutt.

Jeg har foran, herr President, sitert pkt. 6 i sin helhet og med hjemmel i Kapitulasjonsavtalen, datert Trondheim den 10. juni 1940 samt Avtalen - datert - London, the 28th of May 1941, er "den krigsföring" som til visse tider har forekommet i norsk presse - intet annet enn et krampaktig forsök på å rettfærdiggjøre statlig krigsföring IN ABSURDUM - efter den 10. dag av juni måned 1940! Det er, herr President, nödvendig å spørre, hvilken motivering hadde den ærede Rett - for spørsmålet, sitat: "Retten må gå ut fra at tilt. har forstått at det var krig mellom Norge og Tyskland, at NS hadde stilt seg på tysk side i kampen.....", sitat slutt.

Det er, herr President, et faktum - Kapitulasjonsavtalen, datert Trondheim, den 10. juni 1940 - er til dags dato ikke offentliggjort, hvorfor ?

Avtalen, datert London, the 28th of May 1941, ble først tilgjengelig i 1950, hvorfor ?

Avtalen, datert London, the 16th of May 1944, ble først tilgjengelig i 1950, hvorfor ?

Finnes den røde lapp, som fortalte den ærede Rett - hva som skulle benyttes for å felle "tiltalte" - finnes denne røde lapp i mappen over denne dom - fremdeles i Domsarkivet ?
Jeg er blitt nektet adgang til denne saks dokumenter, at samme kunne utleveres etter oppfordring fra praktiserende jurist - er kjent for meg.

Det er videre av betydning, herr President, hvilken aktivitet ble der fra påtalemyndigheten's side m.h.t. "collecting of evidence" denne "DOM" minner meg altfor meget om "folkeprossesser" - tragiske de fleste - som historien kjenner så altfor mange av.

Jeg har tidligere sitert fra Professor dr. Juris. Jon Skeie's brosjyre "LANDSSVIK", det er derfor nødvendig å sitere fra side 29 i samme:

"Om Kongen eller Kronprinsen ikke hadde anledning til å komme hjem straks etter kapitulasjonen kunne jo stortinget ha sendt loven til sanksjon i London.
Og saksforberedelsen kunne jo påtalemyndigheten ha satt igang straks fremmedveldet var brutt (dvs. allerede 8. mai). - Nei, vedtagelsen av en rettergangsordning 16. februar må nok ha en annen forklaring, den nemlig at den politiske hjemmefronts ledere ennå tenkte seg at de skulle kunne hindre at stortinget kom sammen.

2. Der var heller ikke angående straff- og erstatningsansvar en lovmangel som kunne rettferdiggjøre brudd på konstitusjonelle grunnsetninger.

a. Og på dette (materiellrettslige) område ville bruddet bli tredobbelt om det skulle ha avhjulpet en angivelig "lov-nöd". Kongen måtte for det første (som ved rettergangsordeningen) ha satt seg ut over kompetansebegrensningen i grunnlovens paragraf 17.

Dersom en anordning om nye og strengere ansvarsregler skulle gjelde eldre handlinger, ville den krenke grunnlovens paragraf 97: "Ingen lov må gis tilbakevirkende kraft".

Og om anordningen bare hadde til formål å ramme nye handlinger, måtte man gjøre brudd på en tredje grunnsetning: at en lov må være kunngjort på handlingstiden. Denne grunnsetning er riktignok ikke direkte oppstilt i vår konstitusjon. Grunnloven har tvert om i paragraf 78 en uttrykksmåte som tildels har vært fortolket derhen at en almindelig lov blir virksom allerede fra det øyeblikk Kongen sanksjonerer den. Det heter: "Billiger Kongen lovbeslutningen, forsyner han den med sin underskrift, hvorved den vorder lov."

Men denne fortolkning er etter min oppfatning ikke riktig. I den setning at beslutningen "vorder lov" ved underskriften, behøver man ikke legge noe mer enn dette: at den fra nå av er bindende for begge statsmakter, skal den oppheves eller endres må det skje ved ny lovbehandling i odelsting og lagting og sanksjon på den nye beslutning. Å tillegge et straffebed eller en erstatningsbestemmelse virkning for en handling som nok er foretatt etter Kongens underskriving (f.eks. en halv time etter), men før der var noen adgang for almenheten til å lære den å kjenne, ville være i strid med forbudet i grunnlovens paragraf 97. Meningen med dette forbud må jo nemlig være at borgerne skal vite hva de har årette seg etter. Forbudet i paragraf 97 ville miste en meget vesentlig del av sin hensikt: å beskytte individet mot statsmaktens overgrep, om lovgiverne kunne vedta nye påbud

eller forbud som ble virksomme straks, uten noen kunngjøring. Man kan si: Almenheten får jo underretning ved avisreferater om lovforslag og lovbeslutninger i odelsting og lagting. Hertil er imidlertid å si: En lovproposisjon (eller et privat lovfor-slag) kan bli framsatt hemmelig og behandlet i hemmelige møter. Og nettopp når talen er om provisoriske anordningers ikrafttreden, viser det seg mest nødvendig å følge tanken i grunnlovens paragraf 97, såfremt anordningen setter nye eller strengere straffebud eller erstatningsforskrifter, en provisorisk anordning kan jo (og vil vel som regel) vedtatt uten noe forhåndsvarsel. Å oppgi kravet på kunngjøring ville være et eiendommelig tilbakeskritt i vår statsrett.

Endog under enevoldstiden var det et prinsipp at nye lover skulle kunngjøres. Publikasjonen ble da og senere, til og med 1876, gjort ved tinglysing. Denne kunngjøring var den gang i virkeligheten langt mer effektiv enn den inntagelse i et Lovtidende som ble foreskrevet ved lov nr. 6 av 1. april 1876 og iverksatt fra og med 1877. I gamle dager kom det, iallfall på landet, mange mennesker til tingene, også folk som ikke hadde noen sak å føre eller noe dokument å tinglyse. På denne måte ble nye lover som hadde noen interesse, straks kjent utover landet. Anordninger som ble gitt i London under okkupasjonen, kunne ikke bli kunngjort på en sådan måte her i landet at det ville være forsvarlig å anvende dem mot personer som faktisk ikke har fått noe kjennskap til dem. Det er jo forholdsvis få som har hatt adgang til å høre radioutsendinger i denne tid.

Her har vært hemmelige aviser. Men nettopp de fleste av de personer som man vil anvende de nye ansvarsbestemmelser mot, har jo ikke fått disse aviser, det var bare blandt pålitelige "jössinger" de sirkulerte. Og "Jössingene" meddelte nok i regelen ikke noe av innholdet til nazister eller mistenkelige - og om de i det hele kom i samtale med dem. Flere av de bestemmelser det her er tale om, således i landsvikanordningen av 15.12. 1944 synes forøvrig å ha vært omhyggelig hemmeligholdt for folk herhjemme, selv for pålitelige og interesserte jurister blandt jössingene". Sitat slutt.

Vel, herr President, jeg har tidligere vært inne på tanken med hensyn til hemmeligholdelse samt grunnen for samme.

Av betydning i det her siterte: "Om Kongen eller Kronprinsen ikke hadde anledning til å komme hjem straks etter kapitulasjonen..."

I denne forbindelse er det nødvendig å sitere fra første side i avtalen - datert London, the 16th of May 1944:

ANNEX

"Memorandum of agreement regarding civil administration and jurisdiction in Norwegian territory liberated by an allied expeditionary force.

The agreed arrangements set out below are intended to be essentially temporary and practical and are designed to facilitate as far as possible the task of the Commander-in-Chief and to further our common purpose, namely, the speedy expulsion of the Germans from Norway and the final victory of the Allies over Germany.

1. In areas affected by military operations it is necessary to contemplate a first or military phase during which the Commander-in-Chief of the Expeditionary Force on land must, to the full extent necessitated by the military situation, exercise supreme responsibility and authority". Sitat slutt.

Det faller naturlig, herr President, å stille følgende spørsmål, hvilken "rolle" spilte Forsvarets Overkommando? Svaret må bli - ingen rolle - da noget annet ville være utenkelig - sett i relasjon til Kapitulasjonsavtalen, datert Trondheim, 10/6 1940.

Det bør synes helt klart, herr President, med nedenfor siterte:

"The Department of State publications entitled Treaty Series and Executive Agreement Series have been discontinued. The Treaties and Other International Act Series has been inaugurated to make available in a single series the texts of treaties and other instruments (such as constitutions and charters of international organisations, declarations, agreements effected by exchanges of diplomatic notes, et cetera) establishing or defining relations between the United States of America and other countries. The texts printed in the present series, as in the Treaty Series and Executive Agreement Series, are authentic and, in appropriate cases, are certified as such by the Department of State. The Treaties and Other International Acts Series begins with the number 1501, the combined numbers in the Treaty Series and Executive Agreement Series having reached 1500, the last number in the Treaty Series being 994, and the last number in the Executive Agreement Series being 506.

DEPARTMENT OF STATE
Publication 2577

INSTITUTT FOR
SAMTIDSHISTORIE

For Sale by the Superintendent of Documents
U.S. Government Printing Office, Washington 25, D.C.
Price 5 cents

UNITED STATES

Government Printing Office
Washington: 1946.

Regjeringen Nygaardsvold hadde intet med krigføringen å bestille og eller noget med frigjøringen - var således helt og holdent underlagt C-in-C The Allied Expeditionary Force - med hensyn til å komme hjem til Norge.

Det siste sitat, er som det fremstår, hentet fra den amerikanske del av - Avtalen - datert London, 16. mai 1944, som med vedlagte 2 MEMORANDUM - er å anse som bevis for at dette land - Kongeriket Norge - gikk fra tysk okkupasjon over til en alliert okkupasjon. Når det gjelder den amerikanske utgave, har jeg ikke betalt nevnte 5 cents - da det var en julegave fra en veteran til en annen!

Som en passende avslutning "på krigføring i statlig regi" efter den 10. juni 1940, tillater jeg meg å sitere professor dr. juris. Jon Skeie med hensyn til Haag-konvensjonen av 18.10.1907 om landrigens lover og sedvaner:

"Forutsetningen for rettsordningen på et område som bare er okkupert av en fremmed makt, ikke avstått til denne, er at dens herredømme når som helst kan opphøre. Det gjelder også i tilfelle hvor hele landet er okkupert og dets regjering har flyktet til en alliert stat. Okkupanten overtar imidlertid den nasjonale regjeringsoppgaver: å holde ro og orden, og sørge for folkets forsyninger av livsfornödenheter. Jeg skal referere de viktigste av reglementets bestemmelser i avdeling III om den militære myndighet på den fiendtlige statsområde (artikkel 42-56). Okkupanten "skal respektere de love som gjelder i

landet, medmindre der foreligger absolutte hindringer derfor" (Reglementets artikkel 43).

1. Han kan bruke bygninger og andre faste eiendommer som tilhører staten (art. 55). Han kan "bemektige seg de rede penger, kapitaler og fordringer som i egentlig forstand tilhører staten, våbenopplag, befordringsmidler, magasiner, proviant og overhodet enhver rörlig eiendom staten tilhørende, som kan tjene krigsoperationerne" (art. 53, 1. ledd). Han kan oppkreve skatter, toll og avgifter som er pålagt til fordel for staten, men skal så vidt mulig følge de for ligningen og skattefordelingen gjeldende regler, og han skal da på den annen side utrede utgiftene til administrasjonen av det besatte område i den utstrekning hvori landets regjering var forpliktet dertil (art. 48). Han kan oppkreve andre pengeytelser, når det skjer til armeens behov eller til områdets administrasjon (art. 49). Også hos private har okkupanten for det første rett til å ta "alle midler til forsendelse og transport på land, sjö eller i luften av meddelelser, personer eller ting - bortsett fra de tilfelde som er ordnet ved sjöretten-, såvel som våbenopplag og overhodet alle slags krigsfornödenheter". Om Rekvisisjoner fra private har reglementet videre følgende generelle forskrift i art. 52. "Ydelser in natura og tjenester kan kun fordres av kommuner og indvånere, når det er til okkupationshærens behov. De skal stå i forhold til landets hjelpekilder, og skal ikke være av den natur at de innebærer forpligtelse for befolkningen til å ta del i krigsoperationerne mot fedrelandet". (1 ledd).

"Ydelserne og tjenesterne kan kun fordres med bemyndigelse av den som kommanderer på vedkommende besatte sted" (2 ledd)

"Ydelser in natura skal såvidt mulig betales kontant; hvis dette ikke gjøres, skal de bekreftes ved kvitteringer, og de skyldige summer betales snarest mulig". At okkupanten ikke kan pålegge befolkningen krigstjeneste, er sagt allerede i avdeling II om fiendtlighetene:

"Det er likeledes forbudt en krigførende å tvinge motpartens undersätter til å ta del i krigsoperationerne mot deres eget land, selv i det tilfelle at de har vært i den krigførendes tjeneste för krigens begyndelse". (Art. 23 h) I avdeling III (om en okkupants rådighet) bestemmer reglementet videre: "Det forbudt en krigførende å tvinge befolkningen på et okkupert område til å gi opplysninger om den anden krigførendes hær eller forsvarsmidler". (art. 44). "Det er forbudt å tvinge befolkningen på et okkupert område til å avlegge ed til den fiendtlige magt" (art. 45). "Familiens ære og rettigheter, individenes liv, der private eiendom, den religiöse overbevisning og religionsutövelsen skal respekteres" (art. 46, 1. ledd).

Det foran siterte lste ledd i art. 52 er meget uklart. I folkerettsteorien og den offentlige diskusjon forövrig har det - med visse undtagelser - vært hevet at en okkupant i det hele tatt ikke har rett til å kreve at folket i det besatte område gjør noe arbeid for ham. Tyskerne forsökte det imidlertid allerede under krigen med Frankrike 1870-1871. Den prefekt som de hadde innsatt i Nancy, ga i januar 1871 innbyggerne der pålegg om å utføre visse jernbane- og veiarbeider. Da der ingen kom, forbød han arbeid i verksteder og fabrikker og truet deres eiere med böter fra ti til femti tusen francs daglig; neste dag fremsette han en ny trusel: å gripe og skyte alle arbeidsledere og et visst antall arbeidere, såfremt ikke 500 av byens arbeidere innen et døgn møtte frem ved jernbanestasjonen. "Vi kunna icke bekräfta" - sier Rikard Kleen i sin Handbok i Krigets Lagar (1909) -

"huruvida skulden för detta brottsliga tilltag faller på prefekten personligen, eller äfven på hans regering så vida denna uraktlaät att bestraffa honom eller maahända till och med gifvit den ursprungliga anledningen. Emmellertid uppväkte ogärningen helä den civiliserade världens förakt och afsky; och han kvarstår i folkerättshistorien som ett bland de värsta af de talrika illdaad hvilka befläckade 1870 aars krig och utgöra egendommeliga illustrationer till Moltkes paastaaende efteraät att "krigen utveckla människans dygder".

Den nevnte bestemmelse synes å være tatt fra det forslag til krigsregler som Bryssel-konferansen fremsatte i 1874; det har (i art. 49) uttrykket "prestations et services" (Ydelser og tjenester). For å gjøre det klart at dette bare omfatter gjenstander, ikke arbeid, gjorde Folkerettsinstituttet i 1880 den forandring at der i dets utkast (art. 56) istedenfor "prestations et services" ble satt "prestations en nature" (ydelser in natura), og det ble dessuten direkte forbudt okkupanten å tvinge folk til arbeid (art. 48). Den komite på Haag-konferansen som skrev utkastet til reglement om landkrigens lover og sedvaner, gav okkupanten bare adgang til å kreve naturalydelser. Tillegget om tjenester synes å være kommet inn ved en slutt-redaksjon av teksten, og det blir ikke begrunnet i kongressens plenumsforhandlinger.

Det er beklagelig at en bestemmelse som har en så stor betydning for det rettsoppgjør vi skal foreta, er så uklar. Når man skal søke å fortolke art. 52, 1.ledd, er tre løsninger mulige: (1) Vi kan si at meningen må være den som Folkerettsinstituttet hadde klarlagt ved sin revisjon av Bryssel-forslaget, m.a.o. at en okkupant aldri kan kreve noe arbeid. (2) Eller vi kan gå til den motsatte ytterlighet, som nærmest stemmer med reglementets ord: Han kan kreve tjenester av en hver art som ikke direkte hører til "krigsoperationer mot fedrelandet" (art.52), 1.ledd) eller gir opplysninger om landets egne eller en alliert makts forsvarsmidler (art.44). At der i art. 52 1 ledd er gjort reservasjon om deltagelse i krigsoperasjoner, kan forklares på denne måte: Forbudet mot å pålegge landets borgere krigstjeneste står i avdeling II; for sikkerhets skyld ble det sagt at dette forbud gjelder også når fienden har fått et område helt i sin makt. (3) Eller art. 52 gir anvisning på en sonndring innenfor den gruppe av personlige ydelser som ikke er militærtjeneste eller spionasje. Og sonnderingen måtte vel da være denne: Okkupanten kan forlange at innbyggerne ikke bare overlater ferdige hus til boliger for hans soldater, men også at de bygger nye hus; han kan kreve både at de avstår lagrer av bygningsmaterialer og at de hogger og kjører fram nye. Videre kan han rekvirere tjenerhjelp til sine offisersmesser og soldatbrakker osv.-Derimot kan han ikke forlange arbeid som har direkte krigsoperasjons-formål. Han kan således ikke kreve arbeid på en flyplass, en festning, en krigshavn eller en vei eller jernbane til militærtransport. Det er vanskelig å finne en tilfredsstillende begrunnelse for den her nevnte sonndring. Man får visstnok valget mellom en av de to første løsninger. Den første er åpenbart den rimeligste, men den er nok ikke almindelig anerkjent. Vi får regne med den siste.

2. Okkupanten har en uomtvistelig rett til å forby enhver handling som utsetter hans militære stilling for fare. Han kan i dette øyemed gi særegne militærlover for området, organisere sitt eget politi, og opprette egne domstoler. Og han kan bl.a. nekte all forbindelse med utenverdenen.

3. Okkupanten overtar den nasjonale regjerings administrasjon. Men han skal, som nevnt, la de gamle lover gjelde i den utstrekning det er forenlig med krigsformålet. En forstandig okkupant lar de nasjonale tjenestemenn (i den sivile admini-

strasjon, i domstoler, i kirke og skole) fortsette, så lenge de ikke viser tegn til sabotasje. Og de fleste tjenestemenn vil føle det som sin plikt å stå i tjenesten, så lenge okkupanten ikke gjør unødige inngrep i denne. Men en tjenestemann kan alltid kreve seg fritatt, når han finner at han ikke lenger har den nødvendige frihet til en sådan utførelse av tjenesten som landet krever. Okkupanten må da innsette en ny. Oftest blir dette en fremmed. Men det kan hende at en av landets egne borgere påtar seg den i regelen utakknemlige oppgave å fortsette tjenesten. Han kan ikke bare av den grunn dømmes for landssvik. Han må dømmes etter sine handlinger. Det kan vise seg at han har gjort sitt folk en velgjerning.

II. Landets regjering kan ikke med rettsvirkning gi kontraordre mot de forskrifter som er oppstilt i Haag-reglementet, eller som okkupanten har gitt med hjemmel i dette. Stillingen kan være den at regjeringen mener den har en moralsk rett hertil; og for folket kan det stille seg som en nasjonal plikt å gjøre både aktiv og passiv motstand i håp om at det vil sikre eller påskynde befrielsen. Men en mann kan ikke straffes fordi han ikke har lystret en motstands-parole.

III. Tyskerne har under sin okkupasjon av Norge og andre land, som de overfalt, satt seg ut over mange av folkerettens elementære bud. De fleste av overgrepene hadde sin forklaring i den nazifisering som de - tross advarsler fra enkelte av sine egne landsmenn - satte i gang i de okkuperte land; disse skulle forberedes til innlemmelse av Stor-Tyskland etter en tysk seier over England og dets senere allierte. Det er denne nazifisering, med bistand fra hjemlige partifeller, og den videre utfoldelse av den gamle lære om det utvalgte folks særegne rettigheter som har gjort tyskerne okkupasjon under denne krig enda hardere og mer inngripende enn deres herrevelde i Belgia og i Frankrike under den første verdenskrig.

De har ikke forlangt direkte krigstjeneste av det norske folk. Derimot har de gitt pålegg om arbeid i krigsindustri, på flyplasser, festningsverk, krigshavner og militære jernbane- og veianlegg. Overfor enkelte entreprenører har de visstnok brukt trusler. Men i de fleste tilfelle har de fått både materialer og arbeidskraft frivillig. Der har visstnok vært adskillig søkning til forretningene med tyskerne.

Her melder seg da to spørsmål: Hadde tyskerne rett til å kreve disse tjenester ifølge Haag-reglementets art. 52? Som før nevnt antar jeg at svaret kan bli ja. Men om man sier at fienden kunne ha krevd sådanne tjenester, blir en mann straffskyldig etter paragraf 86 dersom han tilbyr dem eller yder dem uten å være tvunget til det. Mot denne oppfatning kan innvendes: Tyskerne ville ha bestemte arbeider gjort, hadde de ikke fått nok av folk som frivillig utført arbeidet, ville de nok ha brukt makt. Men dersom entreprenørene hadde holdt seg tilbake og intet gjort før de ble tvunget til det, og dersom arbeiderne hadde søkt annen virksomhet (bl.a. i jordbruk, nydyrking, skogkultur og håndverk), kunne tyskerne ikke ha satt i verk så mange tiltak, og det ville iallfall ha tatt lenger tid å få dem utført. Frivilligheten og tilbudene lettet og påskyndet tyskernes mobilisering av den norske arbeidskraft, dermed forbruket av norske råvarer, som vi selv hadde bruk for, og sist, men ikke minst: økningen av statens gjeldsbyrde (gjennom seddelrekvisisjonene i Norges Ban). Tyskerne har forvandlet til flyplasser og andre krigsanlegg, d.v.s. til steinørkener, titusener mål av jord som våre bønder ved generasjoners slit har dyrket opp fra steinurder og myrer. Både entreprenørene og arbeiderne måtte forstå at de ved sin tjeneste dermed ødela nesten uerstattelige verdier og

ytet fienden bistand. De burde heller ha holdt seg skjult og arbeidet videre på jord-og skogkultur, inntil de ble funnet og tvunget til den landsskadelige virksomhet. Men pengefortjenesten var ganske visst da blitt liten." Sitat slutt.

Herr President, det er tydelig at også avtalen av 16/5 -1944 var ukjent for Prof. dr. juris Jon Skeie. Det faller derfor naturlig å sitere fra:

Memorandum of agreement between Supreme Commander Allied Expeditionary Force and the Government of the Kingdom of Norway for procurement of local supplies, services, facilities and the use of lands and buildings prior to the time when the Norwegian Government is in a position to effect such local procurement for Allied Forces in Norway.

- "2. In an emergency all Norwegian resources will be at the disposal of the Allied Expeditionary Forces. Subject to this paramount principle, the following general principles shall govern direct procurement.
- a. Before procuring locally, every attempt will be made to obtain the required supplies from available US/British military sources.
 - b. The Allied Expeditionary Forces will not procure locally (except for civilian relief) when the effect of such procurement will have to be offset by importation for the relief of the civilian population.
 - c. Due consideration consistent with the urgency of the needs of the military forces will be given the civilian economy.
 - d. Real property (i.e. land and/or buildings) will be purchased by the Allied Expeditionary Forces.
 - e. The Allied Expeditionary Forces will not procure:
 - 1) Food in all its forms, except that fresh fruit and vegetables may be procured but only after consultation with local authorities to determine the existence of an available surplus.
 - 2) Medical and sanitary supplies, including soap.
 - 3) Livestock and fodder for livestock.
 - 4) Fuel, petrol, oil, lubricants and fuel wood, except such wood as may be obtained by exploitation of forests under military arrangements." Sitat slutt.

Dette tillegg til nevnte avtale følger - som bilag - og er i sin helhet bygget over Haag-overenskomsten av 18.10. 1907 om landkrigens lover og sedvaner.

Det bør, herr President, uten videre synes helt klart, daværende forsvarsminister bare hadde å godta også denne avtale, som i sin form beviser at Regjeringen Nygaardsvold intet hadde med frigjøringen av dette land - Kongeriket Norge - å bestille. Det bør videre synes helt klart, hevet over enhver form for tvil, Regjeringen Nygaardsvold var ikke for krigførende å regne efter den 10. dag av juni måned 1940, hvorefter den ærede Retts spørsmål til "tilt." kommer i et noget "underlig lys!" Det må, herr President, være meg tillatt å spørre, hvorledes kan der - i en norsk Rettssal, avsies en sådan "DOM" på et sådant mangelfuldt grunnlag? Det er ufattelig at denne "DOM" kommer inn under betegnelsen "RETTSØPPJØRET".

I denne forbindelse er det nødvendig å sitere fra nevnte "DOM", øverst side 3:

".... og dels p.g.a. sine sterke interesser for forsvars spørsmålet. Til belysning av sistnevnte interesse er dokumentert at tilt. gikk sterkt inn for, og selv stilte til rådighet kr. 1.000,- for at kommandørkaptein Chr. Meyers foredrag i Oslo Handelsstands Forening torsdag 17/11-1938 om "Næringslivet og Norsk forsvarspolitik" kunne bli trykt og distribuert mest mulig. Tilt. synes dessuten å ha hatt en sterk tillit til Quislings innsikt. Når tilt. fastholdt sitt medlemskap etter okkupasjonen, synes skuffelsen over forsvarspolitikken å ha spilt sterkt inn." Sitat slutt.

Jeg har tidligere referert endel uttalelser med hensyn til forsvarrets betydning.

Det er jo et faktum - nedbrytelsen begynte allerede i 1926, noget som fortsatte frem til 9. april 1940, resultatet er jo kjent - "den borgerlige hær var gjort ubrukbar"!

Ett passende sitat: "Kommanderende General - Det står i vår makt å gjøre foretagendet (nøytralitetskrønkelse) så stort og vanskelig, at det neppe vil bli forsøkt, fordi forsøket ikke vil lønne seg." (Sven Nielsens interpellasjon 10/3 1939, S.T. s.271). Dette sitat var også uttalt i 1938!!

Sitat fra nevnte "DOM": "Tilt. er således skyldig til straff etter straffelovens paragraf 86...." Sitat slutt.

Som føran nevnt er jeg blitt nektet adgang til domsarkivet - for der å finne hvorledes aktor kunne påvise "hjemmel" for en sådan omgang med straffelovens paragrafer!

Det er helt tydelig, så sent som den 21. april 1947 - "var det fremdeles slutt på jussen", det var intet annet enn "den seirende Regjerings fanatiske jakt" på en i folkerettslig forstand uskyldig - som i hele sitt liv forsvarte RETT OG RETTFERDIGHET - intet annet, herr President!

Når "tilt." videre ble fradømt samtlige demokratiske rettigheter, vil jeg tillate meg å gjøre prof.dr.juris Jon Skeie's ord til mine - Dersom en mann blir kjent skyldig i landssvik etter anordningen av 15.12.1944, er han dermed gjort æreløs for resten av livet; han blir fradømt det vesentlige av sine midler, utelukket fra retten til selvstendig erverv og faktisk også fra adgangen til arbeid i andres tjeneste. Og vanæren rammer tilli hans pårørende.

Det er da unektelig en hard ordning at han ikke skal ha adgang til å få dommen prøvd av høyere rett.

Vi har aldri i vår historie hatt sådan rettsløshet!

Der er vel ingen praktiserende jurist - som vil bestride Prof. dr. juris Jon Skeie's kompetanse!

Det er bare å beklage at de avtaler som fra 10/6 -1940 og frem til 16. mai 1944 ikke var kjent for prod. dr. juris. Jon Skeie - da han skrev sin brosjyre "LANDSSVIK" - datert Asker 26.juli 1945. Det er ufattelig - pr. dato - herr President, var ikke nevnte brosjyre "LANDSSVIK" samt "STORINGET" kjent for den ærede rett pr. 21. april 1947 - dette gjelder Aktor og Forsvarer - eller var "hele saken avgjort" ved den røde lapp der fantes i "tilt." saksmappe ? Dette bør kunne opplyses meg!

"Som en kontrast til den "Forrederiske " artikkel "NORGES PLASS", viser jeg til skriv overrakt undertegnede i april 1949, til daværende Formann i Militærnemda herr Sven Nielsen.

Grunnen for denne min henvendelse - kort fortalt - Luftforsvaret manglet personell til å fly det som fantes av materiell. Der ble derfor innkaldt personell - som etter endt tjeneste - var

blitt demobilisert og søkt over i sivile yrker. Nevnte innkallelser fant sted i 1947 - 1948 planlagt også for 1949. Dette mitt skriv, finnes vel fremdeles i Stortingets arkiver, som konkluderte med "jeg skal igjen stå opp at strede - for efter nødvendig tid - igjen for dets fred slå leir".

Jeg har, herr President, sitert fra:

Innst. O. nr. 172 - 1949
Innstilling fra protokollkomiteen om dr. Johan Scharffenbergs klage over påtaleunntatelse mot Johannes Sigfrid Andersen (kgl. res. av 25. april 1947.

Det er derfor, herr President, nødvendig å sitere fra side 210:

"Det riktige må være å sammenligne denne sak med en benådning, selv om påtaleunntatelse naturligvis er med hjemmel i særskilt lovforskrift og ikke i Kongens grunnlovsmessige benådningsrett. Påtaleunntatelse er et rettsinstitutt som har en stor plass også i den ordinære rettspleie, Straffeprosesslovens paragraf 85, 2. ledd sier at påtale kan unntates "Når det antas, at intet offentlig hensyn krever, at den straffbare handling påtales". I teori og praksis er dette blitt tolket slik at påtale kan og bør unntates når de hensyn som taler mot påtale er sterkere enn de som taler for. Det er påtalemyndighetens oppgave å veie mot hverandre etter beste skjønn de forskjellige hensyn av individuell og almen karakter som her gjør seg gjeldende. Hvert år blir flere hundre straffesaker avgjort ved påtaleunntatelse. I almindelighet blir avgjørelsen truffet av Riksadvokaten, men i særlige alvorlige eller viktige tilfelle skal avgjørelsen etter loven treffes av Kongen (strpl. 91, 2. og 3. ledd). Tilsvarende regler gjelder etter den militære straffeprosesslov para. 66 nr. 3 og para 70, 3. ledd. Avgjørelsen hører her i regelen under generaljurisdiksjonssjefene, men i særlige alvorlige eller viktige saker under Kongen. Den fremgangsmåte som er brukt, er derfor den loven gir anvisning på.

Det kunne i stedet vært gått frem på den måte at saken hadde vært fremmet for domstolene og at Andersen etterpå hadde fått benådning om han var blitt dømt. En slik offentlig domstolsbehandling med påfølgende benådning ville ha vært en større påkjenning for Andersen og kunne lagt større vanskeligheter i veien for hans anstrengelser for å finne en plass i samfunnet. Dette var et moment som det måtte legges vekt på, her som i andre tilfelle hvor det er spørsmål om å reise tiltale eller unntate påtale." Sitat slutt.

Det tør være kjent, herr President, avdøde Johannes Sigfrid Andersen fant ikke sin "rettskafne plass" i samfunnet efter krigens slutt.

Hva er så av betydning i denne sak, herr President, for det første Johannes Sigfrid Andersen var beruset under utførelse av vakt-tjeneste natt til den 3. juli 1945.

Videre er det uomtvistelig, krigsfanger nyter samme rettigheter som medlemmer av den okkuperende makt - i dette tilfelle the Allied Expeditionary Force - hvori Johannes Sigfrid Andersen, bedre kjent under "GULOSTEN" var. Der fantes i gjerningsøyeblikket lover for denslags forbrytelser - som ovenfor sitert. Videre viser jeg til Avtalen av 16. mai 1944 pkt. 6, jeg vil derfor spørre - hvem opplyste Odelstinget om bare den halve del

av n. vnte punkt 6? Dette bör - rettfærdighetens navn opplyses meg. Det er tydelig - hele denne sak skulle utsettes til efter den allierte okkupasjon's opphør. Mitt spørsmål blir, hvorledes kunne avdøde Infanterikaptein Sverke Johannes Engelsens Baldersheim bli dømt som "landssviker" av dette land - Kongeriget Norge, etter prov.an. av 15. desember 1944 para. 3 jfr. para 2 nr. 1 ?

II. Etter samme anordning para. 3 jfr. para 2 nr. 2. Det er "i sakens natur" en uhyrlighet at en "krigførende regjering" laver sådanne provisoriske anordninger, det bör således synes hevet over tvil - der finnes ingen hjemmel i Norges Grunnlov paragraf 17, hvor der nevnes, sitat: "Kongen kan give og oppheve Anordninger, der angaae Handel, Told, Naeringsveie og Politie, dog maae de ikke stride mod Constitutionen og de af Storthinget givne Love. De gjælde provisorisk til naeste Storthing." Sitat slutt. Det skulle i denne forbindelse, herr President, være unødvendig å nevnte, dette gjelder et suverent Storting og regjering dermed. Men når en "krigførende regjering" i politisk landflyktighet foretar denslags "anordninger", ligger det i sakens natur å spørre, finnes hjemmel for opprettholdelse av grunnlovsbrudd, herr President ?

I denne forbindelse, finnes der bevis for at Heimefrontens ledelse ved "KRETSEN" spilte "en aktiv rolle" i utformingen av nevnte prov. anordning ?

Det er i denne forbindelse - for ytterligere å opplyse "RETTSOPPGJØRET", - nødvendig i sin helhet sitere:

"4 drosjeeiere fikk sine søknader om nye bevillinger avslått av Samferdselsdepartementet utelukkende fordi de hadde vært passive medlemmer av NS. under krigen. Det var lovlig adgang for administrative myndigheter til å nekte bevillingshavere nye bevillinger på det grunnlag at de hadde vært straffet for landssvik, i det avgjørelsen måtte bero på et skjønn fra administrasjonens side. Men i dette tilfelle var nektelsen "så urimelig og så stridende mot almindelig samfunnsoppfatning" at beslutningen ble erklært ugyldig, og hver av drosjeeierne tilkjent kr. 10.000,- i erstatning. Under dissens ble departementet også tilpliktet å utstede nye bevillinger.

Dom 16. januar 1951 i l.nr. 3: Drosjeeierne Einar Mortvedt (nå hans enke Liv Mortvedt), Hans Christiansen, Oscar Børresen og Chr. Arnesen (overretssakfører Harald Børresen - til prøve) mot Staten ved Samferdselsdepartementet (høyesterettsadvokat J. Chr. Mellbye).

Dommer Nygaard: Fire drosjeeiere i Oslo: Einar Mortvedt, Hans Christiansen, Oscar Børresen og Chr. Arnesen, gikk i september 1948 til søksmål mot Staten ved Samferdselsdepartementet med krav om å få nye drosjebevillinger, erstatning for lidt økonomisk tap - opprinnelig begrenset til kr. 10.000,- senere under byrettsaken til 15.000,- kroner for hver - og saksomkostninger. Ved Oslo Byretts dom av 16. mars 1950 ble Staten frifunnet og tilkjent 300 kroner i saksomkostninger hos saksøkerne in solidum. Denne dom er av Einar Mortvedt m.fl. påanket til Høyesterett. Kjæremålsutvalget har den 24. mai 1950 tillatt anke direkte til Høyesterett.

En av de ankende parter, Einar Mortvedt, avgikk ved døden 25. november 1950. Hans enke, Liv Mortvedt, som sitter i uskiftet bo, har trådt inn i saken i hans sted. Saksforholdet fremgår av byrettens domsgrunner. Etter byrettens dom holdt Samferdselsnemnda i Oslo og Akershus møte den 11. juli 1950. Her ble søknaden fra Einar Mortvedt om drosjebevilling enstemmig avslått, søknaden fra Hans Christiansen

ble avslått med 3 mot 2 stemmer, mens søknadene fra Oscar Børresen og Chr. Arnesen ble innvilget med 4 stemmer mot 1 (forretningsfører Gustav Ström). For så vidt angikk bl.a. nemdas avgjørelser vedkommende Børresen og Arnesen innanket Gustav Ström saken for Samferdselsdepartementet, som den 21. oktober 1950 sendte følgende brev til nemda:

"Drosjebevillinger i Oslo fra søkere som har vært medlem av N.S. I det en viser til Samferdselsnemdas skriv av 25. juli og 11. august 1950, meddeles at Samferdselsdepartementet finner å kunne ta til følge Gustav Ströms anker av 9. august 1950 vedrørende Oscar Fr. Børresen, Kristian A. Arnesen.... For de øvrige søkeres vedkommende slutter departementet seg til nemdas vedtak av 11. juli 1950.

Om foranstående bes alle vedkommende underrettet".
For Høyesterett er også ellers fremlagt en del nye dokumenter. Partenes anførsler for Høyesterett er i det vesentlige de samme som før byretten. De ankende parter har med samtykke fra ankemotparten satt begrensningen i erstatningspåstanden til kr. 20.000 isteden for kr. 15.000. De ankende parter har nedlagt denne påstand:

1. Det kgl. Samferdselsdepartements beslutning om ikke å gjenutstede drosjebevillinger til Einar Mortvedt, Hans Christiansen, Oscar Børresen og Chr. Arnesen kjennes ugyldig.
2. Den Norske Stat ved Det kgl. Samferdselsdepartement tilpliktet å gjenutstede drosjebevillinger, 1 til Hans Christiansen, 2 til Oscar Børresen og 1 til Chr. Arnesen.
3. Den Norske Stat ved Det kgl. Samferdselsdepartement dømmes til å betale til Liv Mortvedt, Hans Christiansen, Oscar Børresen og Chr. Arnesen erstatning for lidt økonomisk tap etter rettens skjønn, begrenset oppad til kr. 20.000 for hver med 4% renter p.a. fra domsavsigelsen.
4. Den Norske Stat ved Det kgl. Samferdselsdepartement dømmes til å betale til Liv Mortvedt, hans Christiansen, Oscar Børresen og Chr. Arnesen sakens omkostninger for begge retter."

Ankemotparten har nedlagt påstand om at byrettens dom stadfestes og at Staten tilkjennes saksomkostninger for Høyesterett. Jeg er kommet til et annet resultat enn byretten. Jeg finner først å burde redegjøre litt for de ankende parters personlige forhold. Einar Mortvedt var født i 1896 og hadde før krigen 3 drosjebevillinger, den første fra 1922. Hans Christiansen er født i 1885 og hadde før krigen en bevilling som var gitt i 1910.

Oscar Børresen er født i 1892 og hadde tidligere 2 bevillinger, den eldste fra 1917. Chr. Arnesen er født i 1890. Han står i en noe annen stilling enn de andre for så vidt som han fikk bevilling under okkupasjonen, nemlig 27. august 1941. Imidlertid fikk han bevillingen på helt saklig måte på grunnlag av ansiennitet innen yrket fra 1920. Det er derfor godtatt av ankemotparten at han i denne saken skal stå i samme stilling som de 3 andre til tross for at han ikke hadde bevilling den 9. april 1940. Som det nærmere er redegjort for i byrettens domsgrunner, ble alle fire på grunn av kortere eller lengere medlemskap i NS straffet med bøter og tap av stemmerett, to tapte også vernerett og en (Børresen) ble idømt erstatning. Det er på det rene at det for alle fire dreiet seg om rent passivt medlemskap i NS. Bøtene er betalt, og for alle fire falt rettighetstapene bort fra 9. mai 1950, jfr. para. 4 i lov nr. 25 av 28. juli 1949. Som det fremgår av dette, var det ikke noen av de fire drosjeeiere straffet med tap av retten til å drive erverv som er betinget av offentlig autorisasjon eller godkjenning (landssvikanordningenes para. 11 nr. 5 - landssvikslovens para. 10 nr. 5).

Det er ikke av de ankende parter gjort gjeldende at administrative myndigheter av den grunn skulle være avskåret fra å ta opp til særskildt behandling og avgjørelse spørsmålet om å gi dem nye bevillinger. Dette spørsmål fikk sin endelige avgjørelse ved Samferdselsdepartementets foran nevnte vedtak av 21. oktober 1950.

Jeg går så over til å drøfte om dette vedtak kan oppheves eller kjennes ugyldig. Som nevnt i byrettens domsgrunner, bestemte Arbeidsdepartementet 29. januar 1946 med hjemmel i den da-værende bestemmelse i motorvognlovens para. 21 II at det skulle kreves tillatelse til all ervervsmessig befordring av personer eller gods med motorvogn uten rute. Samtidig ble alle tidligere bevillinger satt ut av kraft slik at alle måtte søke om nye bevillinger uten hensyn til om de hadde fått bevillinger tidligere. Fra Statens side gjøres det i den foreliggende sak gjeldende at myndighetene ved denne ordning oppnådde å stå fritt ved avgjørelsen av spørsmålet om nye drosjebevillinger skulle gis eller ikke. Jeg er ikke enig i dette syn. Ved avgjørelsen av det nevnte spørsmål må det etter mitt skjønn være av vesentlig betydning om det gjaldt søknader fra innehavere av gamle drosjebevillinger som var gitt på saklig grunnlag eller søknader fra personer som tidligere ikke hadde hatt slike bevillinger. Dett synspunkt er også kommet til uttrykk i punkt 3 i Arbeidsdepartementets retningslinjer av 29. januar 1946 for utstedelse av nye bevillinger. Her sies det at yrkesutøvere pr. 9. april 1940 som hovedregel skulle være "selskrevne til å få, eventuelt fortsatt å inneha bevilling", jfr. også punkt 3 i Samferdselsdepartementets retningslinjer av 22. november 1947. Jeg viser videre til innstillingen fra den forsterkede veg- og jernbanekomite om ny samferdselslov; her uttales det bl.a.: "Nemnda meiner at tilhøvet för 9. april 1940 må leggjast til grunn. Dei som er komne til under krigen, bör ikkje ha nokon föremon anten det gjeld personar eller bilar." (Innst. O. XIII - 1947 s. 5). Det kan i denne forbindelse etter mitt skjønn ikke spille nogen rolle at bevillingene var gitt med hjemmel i den nå opphevede bestemmelse i motorvognlovens para. 21 II hvoretter bevillingene bare gjaldt inntil videre og kunne tilbakekalles. Samferdselsdepartementets avgjørelse av 21. oktober 1950 er ikke begrunnet. Etter prosedyren for Høyesterett er det imidlertid på det rene at grunnen til at de fire drosjeeiere ikke fikk nye drosjebevillinger utelukkende må søkes i det forhold at de hadde vært straffet for passivt medlemskap i NS.

De ankende parter hevder at det etter gjeldende lovgivning overhodet ikke var adgang til å treffe bestemmelser som utelukket dem som var straffet for landssvik fra å få nye bevillinger, med mindre det dreiet seg om særlig graverende landssviksforbrytelser. I Arbeidsdepartementets retningslinjer av 29. januar 1946 punkt 3 ble det sagt at yrkesutøvere pr. 9. april 1940 skulle få bevilling "såfremt de ikke hadde opptrådt så uverdige at myndighetene ikke finner det rimelig at de kan inneha tillatelse".

Og i Samferdselsdepartementets retningslinjer av 22. november 1947 punkt 3 ble det uttalt at utøvere pr. 9. april 1940 burde fortsatt få bevilling "såfremt de ikke har vist et så uverdige nasjonalt forhold under krigen eller har vist så dårlig rulleblad at det må ansees urimelig at de innehar bevilling.". Jeg er enig med byretten i at de direktiver som her er gitt ikke står i strid med motorvognloven, samferdselsloven, eller allminnelig rettsgrunnsetninger. Det måtte således være lovlig adgang for de administrative myndigheter til å nekte gamle bevillingshavere nye bevillinger også på det grunnlag at de hadde vært straffet for landssvik. Spørsmålet om i hvilke

tilfelle dette skulle gjøres, måtte være gjenstand for et skjønn fra administrasjonens side. De ankende parter gjør subsidiært gjeldende at det ikke foreligger et forsvarlig skjønn fra administrasjonens side når de er nektet nye bevillinger utelukkende fordi de har vært passive medlemmer av NS. Jeg finner ikke her grunn til å gå nærmere inn på de problemer som reiser seg når det gjelder å få dem som er straffet for landssvik inn i arbeidslivet igjen. Det er tilstrekkelig i denne forbindelse å understreke den overmåte store samfunnsinteresse ved at de som er ferdig med straffen snarest mulig kommer i arbeid igjen og så vidt mulig i sitt tidligere yrke. Jeg viser bl.a. til de uttalelser som falt i Stortinget 19. mai 1949 under behandlingen av to interpellasjoner om drosjesjåførene i Oslo, Stortingsforhandlinger 1949 s. 1326 flg. For enkelte yrker gjør dog her særlige hensyn seg gjeldende. Også når det gjelder innehavere av drosjebevillinger, må det stilles visse krav for så vidt som de bør ha "folks tillit", slik som det er uttrykt i departementets retningslinjer av 22. november 1947 punkt 1 på grunnlag av uttalelser i den foran nevnte innstilling fra den forsterkede veg-og jernbanekomite. Men det må være klart at man her ikke kan stille særlige strenge krav. For meg står det som utvilsomt at de fire drosjeeiere som denne saken gjelder - tross det rent passive medlemskap i NS - etter almindelig samfunnsoppfatning hadde den nødvendige tillit for å få nye drosjebevillinger. Jeg viser her igjen til uttalelsene i Stortinget den 19. mai 1949. Riktignok var det den gang ikke spørsmål om drosjebevillinger, men om godkjenning som drosjesjåfør. De uttalelser som fremkom har allikevel betydelig interesse i den foreliggende sak, så meget mer som også den som er innehaver av drosjebevilling må ha særskilt godkjenning av politiet (kjøreseddel) for å kunne kjøre drosje. Det er ikke noe til hinder for at innehavere av drosjebevilling ikke selv kjører drosje. Justisminister Gundersen uttalte den gang om drosjesjåførene bl.a. (Stortingsforhandlinger 1949 s. 1331) "Selv om jeg i høy grad respekterer det arbeide de har nedlagt for å holde og høyne den standard de gjerne vil hevde for sitt yrke, må jeg ta bestemt avstand fra den holdning de har tatt til tidligere landssvikeres gjeninntagelse i dette yrke. Dersom en landssviksforbrytelse kan sees på som et utslag av svikt i almindelig hederlighet, eller dersom landssviksforbrytelsen tyder på at man har med en samfunnsfarlig person å gjøre, så forstår jeg godt og jeg er enig i at en sann kar ikke bør kjøre drosje. Han får finne seg noe annet, gjerne et annet kjøreyrke, men i dette særlige forhold til publikum bør han ikke komme. Men er hans landssviksforbrytelse av rent politiskratur uten at den viser en slik holdning som jeg her har nevnt, bør drosjeyrket stå åpent for tidligere landssvikere, på samme måte som alle andre yrker gjør det." Jeg viser også til enstemmige arbeidsrettsdom av 8. juli 1949 i sak Norsk Transportarbeiderforbund og Oslo Transportarbeiderforening mot Norges Drosjeeierforbund og Oslo Drosjeeierforening. Jeg viser endelig til den nedsatte tremannsnemda kjennelse av 23. desember 1949 i tvisten om inntagning av Trygve Johan Lie i drosjesjåførstilling. Etter det som er opplyst for Høyesterett må jeg også gå ut fra at det utenfor Oslo i almindelighet ikke er oppstått vanskeligheter når en drosjeeier med gammel bevilling tross et passivt medlemskap i NS. Jeg er klar over at drosjeeieryrket er en "lukket" næring for så vidt som det er avhengig av bevilling og at antallet av bevillinger er begrenset. Jeg er også oppmerksom på at det er

mange drosjesjåførere med til dels meget lang ansiennitet som står for tur til å overta ledige drosjebevillinger. En økning i tallet av bevillinger vil også i tilfelle redusere inntektene for den enkelte bevillingsinnehaver. Men disse momenter kan etter mitt skjønn ikke få avgjørende betydning i den foreliggende sak.

Slik som de konkrete forhold her lå an, kunne det ikke være grunn til å avslå søknadene om nye bevillinger. Det står for meg som et åpenbart støtende resultat at de fire eldre drosjeeiere skulle være utelukket fra sitt gamle yrke på grunn av et passivt medlemskap i NS, når de hadde betalt sine bøter og endog fått sine rettigheter igjen. Tross den adgang som domstolene etter vår rett har til å kontrollere forvaltningsorganenes utøvelse av "det frie skjønn" er begrenset / jfr. Castberg: Innledning til forvaltningsretten s. 134 flg. -, er dette resultat etter min mening så urimelig og så stridende mot almindelig samfunnsoppfatning at Samferdselsdepartementets avgjørelse av 21. oktober 1950 må ansees rettsstridig og derfor erklæres ugyldig. Jeg finner at dette ikke står i strid med høyesterettsdom i Rt. 1950 s. 501 - som har vært påberopt fra Statens side - i det saksforholdet der på vesentlige punkter var forskjellig fra det som nå foreligger til avgjørelse. Jeg går så over til behandlingen av kravet om at Samferdselsdepartementet skal tilpliktes å utstede nye bevillinger. Som tidligere nevnt, er Einar Mortvedt avgått ved døden. Hans enke, Liv Mortvedt, har søkt om å få overta sin manns bevillinger. Det er imidlertid ikke fra hennes side gjort gjeldende at hun har krav på dette. Jeg finner derfor ikke grunn til å uttale meg om hennes forhold. De tre andre ankeparter - Christiansen, Børresen og Arnesen - hevder derimot at de må ha krav på å få nye bevillinger utstedt, i det de fremhever at medlemskapet i NS var den eneste grunn til at de ble nektet nye bevillinger. Fra Statens side er det gjort gjeldende at administrasjonen ikke kan pålegges å utstede nye bevillinger. Jeg finner at de tre ankeparter påstand på dette punkt ikke bør tas til følge. I anledning av at Børresen har krevet 2 nye bevillinger vil jeg spesielt nevne at ifølge punkt 6 i Samferdselsdepartementets retningslinjer av 22. november 1947 må den som søker om bevilling for flere vogner "tåle en rimelig reduksjon av sitt vognantall såfremt berettigede enevognseiere ellers vil bli satt utenfor, jfr. også punkt 7 der det sies at hver søker "i størst mulig utstrekning" bør få bevilling bare for en vogn. Etter dette finner jeg at det under enhver omstendighet må være overlatt til administrasjonens skjønn å avgjøre om Børresen skal få en eller to bevillinger, idet de vanlige linjer her må følges. Men i det hele finner jeg at det her ikke er tale om forvaltningsakter av en slik karakter at det er adgang for domstolene til å gi administrasjonen bindende pålegg. Det er nok så at det var de ankende parter medlemskap i NS som var grunnlaget for myndighetenes nektelse av å gi dem bevillinger. Av dette følger imidlertid ikke at domstolene kan gi Samferdselsdepartementet bindende pålegg om nå å utferdige bevillinger til de tre ankeparter. Det er på det rene at det er samferdselsnemnda som til enhver tid avgjør hvor mange drosjebevillinger det skal utferdiges og til hvem bevillingene skal gis. Dersom Samferdselsdepartementet gis bindende pålegg om å utferdige drosjebevillinger til de tre ankeparter, er det dermed ikke bare avgjort hvem som skal ha drosjebevilling. Dette antall må administrasjonen fastsette under hensyntagen til trafikkforholdene og behovet til enhver tid. Administrasjonens skjønn her kan domstolene ikke gripe inn i. Et pålegg til administrasjonen om å utferdige bevillinger til de tre ankeparter vil enten føre til at samferdselsnemnda må forhøye

bevillingenes antall eller at bevillingen må tas fra drosjeeiere som driver sitt yrke. Jeg finner derfor at de tre ankerparter ikke kan kreve dom for at drosjebestillinger skal utstedes til dem. Det de kan kreve er i tilfelle erstatning dersom myndighetene rettsstridig nekter dem bevilling. Til slutt behandler jeg det erstatningskrav som fra de ankende parter side er fremsatt overfor Staten. Det er ikke krevet erstatning fordi Oslo politikammer inndro bevillingene ved frigjøringen. Det er videre erkjent at myndighetene måtte få en viss rimelig tid for å ta standpunkt til om nye bevillinger skulle gis. Men de ankende parter mener å ha krav på erstatning fordi nye bevillinger ikke ble utstedt da straffesakene var endelig avgjort. Fra Statens side gjøres det gjeldende at Staten ikke har noen erstatningsplikt, iallfall kan ikke det offentlige være ansvarlig for det tap som er oppstått før 21. oktober 1950 da Samferdselsdepartementet traff sin avgjørelse. Staten kan ikke bli erstatningspliktig på grunn av avgjørelser som er truffet av samferdselsnemda, i det denne nemd ikke kan sees som et statsorgan, men som et fylkesorgan, jfr. samferdselsloven, para. 3. Ellers fremheves det fra Statens side at den arbeidsinntekt som de fire drosjeeiere har hatt eller kunne ha hatt, under enhver omstendighet må tas i betraktning ved fastsettelsen av erstatning. Ikke noen av dem har søkt om arbeid ved Arbeidskontoret.

Om dette spørsmål skal jeg bemerke:

Samferdselsnemda traff sin første avgjørelse i saken den 22. oktober 1948 da alle fire søknader enstemmig ble avslått. Alle fire søkere anket over avgjørelsen. Etter at ankesakene var forelagt for Landtrafikkutvalget og de kommunale myndigheter i Oslo, besluttet samferdselsnemda den 24. oktober 1949 enstemmig å opprettholde sin tidligere avgjørelse. Samferdselsdepartementet sendte 7. februar 1950 saken tilbake til samferdselsnemda med bemerkning om at "medlemskap i NS ikke uten videre fritar for en individuell bedømmelse av hver enkelt søker". Departementet ba derfor om at saken måtte bli tatt opp til ny behandling i nemda. I nemdas møte den 11. juli 1950 ble så sakene behandlet på nytt med det utfall som jeg foran har redegjort for.

Etter mitt syn på saken må det være riktig at de administrative myndigheter også etter de endelige avgjørelser i straffesakene måtte få rimelig tid til å ta standpunkt til om nye bevillinger skulle gis. Det var naturlig at man ville ha fyldige opplysninger, også om de enkelte søkeres individuelle forhold for sakene ble avgjort. Jeg finner imidlertid - alle forhold tatt i betraktning - at behandlingen av sakene har trukket urimelig lenge ut. Videre mener jeg at Staten må være pliktig til å svare erstatning på grunn av den etter mitt skjønn rettsstridige avgjørelse som Samferdselsdepartementet traff den 21. oktober 1950. Jeg viser i denne forbindelse til høyesterettsdom i Rt. 1915 s.721 og Rt. 1932 s.1146. Når jeg skal ta standpunkt til hvor stort erstatningskravet mot Staten er, tar jeg også i betraktning tap som er oppstått før den 21. oktober 1950 under den langvarige behandling av saken. På grunnlag av skjønnsmessig vurdering er jeg kommet til at Staten bør betale hver av de ankende parter en erstatning stor kr. 10.000,- for de tap som er lidt inntil avsigelsen av Høyesteretts dom. Etter det resultat som jeg er kommet til, har det ikke vært nødvendig for meg å ta standpunkt til om Staten er ansvarlig for samferdselsnemdas avgjørelse i denne sak.

Jeg finner at de ankende parter bør tilkjennes saksomkostninger både for byretten og for Høyesterett. Da jeg etter konferansen vet at min oppfatning på et enkelt punkt ikke deles av rettens flertall, former jeg ikke noen konklusjon.

Dommer Dalhi: Når det gjelder ugyldigheten av de administrative myndigheters nektelse av å gi de fire drosjeeiere bevilling og Statens erstatningsansvar, er jeg i det vesentlige og resultatet enig med førstevoterende.

I motsetning til førstevoterende mener jeg imidlertid at domstolene i det foreliggende tilfelle har adgang til og bør gi de administrative myndigheter påbud om uten opphold å utstede de drosjebevillinger det gjelder. Samferdselsdepartementet har nemlig erkjent at den omstendighet at de fire drosjeeiere hadde fått bot for passivt medlemskap i NS var den eneste grunnen til at de ikke har fått igjen sine bevillinger etter frigjøringen. Når Høyesterett har funnet at denne grunn for nektelse av fortsatt bevilling ikke var holdbar, og det etter opplysninger i saken er utelukket at andre hensyn kan gjøres gjeldende mot at drosjeeierne får igjen sine bevillinger, blir det ikke spørsmål om utøvelse av noe administrativt skjønn. Ved å gi administrasjonen påbud om utstedelse av bevillingene hindrer Høyesterett at saken unødige behandles på ny av de forskjellige myndigheter, som etter den konstaterte ugyldighet i det foreliggende tilfelle ikke ville hatt annet å gjøre enn å omgjøre sine tidligere avgjørelser. Jeg har ikke funnet å kunne legge vekt på antallet av drosjeeierbevillinger til enhver tid fastsettes av administrative myndigheter.

Selv om utstedelsen av bevillinger til dem som etter denne dom har en selvskreven rett til å fortsette sitt yrke, skulle medføre en midlertidig forhøyelse av det antall drosjebevillinger som for tiden er fastsatt for Oslo (opplyst å være 470) er nemlig dette av helt underordnet betydning og kan i ethvert fall ikke antas å berøre noen annens rett.

Spørsmålet om Børresen bør få to bevillinger eller bare en, finner jeg ikke grunn til å uttale meg om. Det kommer an på administrativ praksis i lignende tilfelle, men han bør i ethvert fall ikke stilles i noen særstilling på grunn av sitt medlemskap i NS.

Spørsmålet om enken etter Einar Mortvedt har krav på bevilling, har heller ikke jeg grunn til å avgjøre, da det i den foreliggende sak ikke er nedlagt påstand på at departementet skal tilpliktes å gi henne bevilling. Men det er opplyst at drosjeeieres enker etter almindelig praksis får fortsette mannens næring ved overføring av bevilling til seg. Enker har ikke mindre krav på en likeartet administrativ behandling enn drosjeeierne har det. En annen sak er det at administrasjonen vil kunne ha adgang til å endre sin praksis når det gjelder bevilling til drosjeeieres enker. Men da må disse behandles etter regler som blir de samme for dem alle.

Jeg stemmer for denne

dom:

1. Samferdselsdepartementets beslutning av 21. oktober 1950 i ankesak vedkommende Einar Mortvedt, Hans Christiansen, Oscar Børresen og Chr. Arnesen kjennes ugyldig.
2. Samferdselsdepartementet tilpliktes å utstede drosjeeierbevillinger til Hans Christiansen, Oscar Børresen og Chr. Arnesen.
3. Samferdselsdepartementet betaler til Einar Mortvedts enke, Liv Mortvedt, Hans Christiansen, Oscar Børresen og Chr. Arnesen i erstatning 10.000 - ti tusen - kroner til hver med 4 -fire- pst. rente fra 16. januar 1951 til betaling skjer, og i saksomkostninger 2.400 - to tusen fire hundre - kroner tilsammen.
4. Oppfyllelsesfristen er 2 - to - uker fra forkynnelsen av denne dom.

Dommer Wold: Jeg er i det vesentlige og resultat enig med
førstevoterende, dommer Ryggård.

Dommer Kruse-Jensen: Jeg er i det vesentlige og resultatet
enig med dommer Døhli.

Justitiarius Stang: Likeså.

Etter Stemmegivningen avsa Høyesterett dom overensstemmende
med 2. voterendes konklusjon.

Av byrettens dom (dommer Knut Glad):
Saksøkerne var ved frigjøringen i mai 1945 drosjeeiere og
innhavere av drosjebevilling i Oslo.
Saksøker nr. 1, Birar Mortvedt, hadde tre bevillinger,
hvorav han fikk den første i 1922. Saksøker nr. 2, Hans
Christiansen, hadde en bevilling, som han fikk i 1910, mens
saksøker nr. 3, Oscar Fredrik Børresen, hadde to bevillinger,
den eldste fra 1917. Saksøker nr. 4, Christian Arnesen over-
tok i 1941 den drosjebevilling som hans sjef hadde hatt.
Alle saksøkerne hadde under okkupasjonen i kortere eller
lengere tid vært medlemmer av Nasjonal Samling. Straks etter
frigjøringen inndro Oslo politikammer saksøkernes drosje-
bevillinger på grunn av dette medlemskap. Med hjemmel i
motorvognlovens para. 21 II bestemte Arbeidsdepartementet den
29. januar 1946 at all ervervsmessig befordring av personer og
gods med motorvogn uten rute var avhengig av det offentliges
tillatelse. Overensstemmende hermed ble alle tidligere be-
villinger for drosjeeiere inndratt, og fremtidig utøvelse av
virksomhet som drosjeeier gjort avhengig av tillatelse som
måtte søkes innen 1. mars 1946. De fire saksøkere søkte om
bevilling, men hørte ikke noe fra myndighetene før de fikk
beskjed om at Samferdselsnemnda i Oslo og Akershus i møte den
22. oktober 1948 hadde avslått søknadene. I mellomtiden var
samferdselsloven av 11. juli 1947 trådt i kraft. Likeledes
var landssviksakene mot saksøkerne i mellomtiden blitt avgjort.
Saksøker nr. 1. vedtok forelegg 25. mars 1946 på bot
kr. 4.000,- med tap av stemmerett og vernerett og saksøker
nr. 2 den 29. august 1946 på bot kr. 500,- med tap av stemme-
rett. Saksøker nr. 3 ble ved Oslo byretts dom av 7. desember
1946 dømt til bot kr. 2.000,- med tap av stemmerett og er-
statning kr. 8.000,- etter anke nedsatt til kr. 4.000,-.
Saksøker nr. 4 vedtok forelegg 3. oktober 1946 på bot kr. 500,-
med tap av stemmerett og vernerett. Alle saksøkerne har
visstnok gjort opp sine forhold. Den foran nevnte avgjørelse
av Samferdselsnemnda ble av saksøkerne innanket for Sam-
ferdselsdepartementet, som imidlertid enda ikke har truffet
noen avgjørelse. Allerede før Samferdselsnemndas avgjørelse
forelå hadde saksøkerne tatt ut stevning i nærværende sak.
Stevningen er datert 1. september 1948 og forkyndt 22. samme
måned. Som grunnlag for sin påstand har saksøkerne anført at
departementet ikke med virkning for innehaverne kan inndra
eldre bevillinger uten at det angis en beskyttelsesverdig
begrunnelse. De mener at departementets egne retningslinjer
gir uttrykk for at tidligere bevillingsinnehavere ikke skal
berøves sine bevillinger uten at det er til stede særlige
forhold som gjør dem uegnet som bevillingsinnehavere eller
som gjør det særlig urimelig at de innehar bevilling.
Den tomstendighet at en bevillingsinnehaver er båtrelatert for
mildere grad av landssvik er etter saksøkernes mening ikke
tilstrekkelig til å begrunne slike særlige forhold eller
særlig urimelighet. Hvis departementet har ment noe slikt
med de retningslinjer de har trukket opp, hevder saksøkerne
at departementet ikke har hjemmel i samferdselsloven eller
andre steder til å treffe noen slik bestemmelse.
Subsidiært har saksøkerne anført at dersom departementet eller

Samferdselsnemnda følger som generell regel at personer som er straffet for landssvik ikke har den nødvendige sosiale anseelse og tillit som etter administrasjonens skjønn bør være en forutsetning for at man får drosjebevilling, da er dette etter saksøkernes mening et standpunkt som er så åpenbart i strid med gjeldende rettsoppfatning og statsmyndighetenes offisielt hevdede retningslinjer for landssvikoppgjøret, at avgjørelsen ikke er bygget på en skjønnsmessig vurdering, og derfor kan og bør tilsidesettes av domstolene.

Som grunnlag for erstatningskravet er påberopt at saksøkerne på grunn av myndighetenes standpunkt er blitt berøvet sitt erverv som drosjeiere.

Saksøkte har påstått seg frifunnet og tilkjent saksømkostninger, i det han har anført at avgjørelsen av hvem som skal få drosjebevilling er et administrativt skjønsspørsmål som ikke kan prøves av domstolene. Det er ikke ulovlig etter samferdselsloven å legge vekt på landssvikersk forhold, og hvilken vekt det skal legges på det er avhengig av administrasjonens skjønn. Det er subsidiært anført at en dom ikke under nogen omstendighet kan tilplikte departementet å meddele bevilling og at det ikke kan gis dom på erstatning så lenge departementet ikke har tatt endelig standpunkt til bevillingsspørsmålet.

Retten skal bemerke:

De bevillinger som saksøkerne innehadde var meddelt med hjemmel i motorvognlovens para. 21 II hvor det blandt annet er sagt at bevillingen er gjeldende inntil videre og kan tilbakekalles. Det er av saksøkerne ikke anført som uberettiget at drosjebevillingene til saksøkerne ble midlertidig suspendert i en rimelig tid etter frigjøringen. Hva som skal ansees som rimelig tid i denne forbindelse må bli en skjønnsak. Retten finner det rimelig at myndighetene inndro saksøkernes bevillinger i hvert fall inntil deres landssvikssaker var avgjort. I mellomtiden var det da imedhold av motorvognlovens para. 21 II gitt generell bestemmelse om inndragning av alle drosjebevillinger og utstedelse av nye etter søknad. Deretter kom samferdselsloven av 11. juli 1947 som i paragrafene 7 og 8 har bestemmelse om bevillingstvang og bemyndigelse for departementet til å sette vilkår for bevillingene. Det er på det rene at når saksøkerne ikke har fått nye bevillinger istedenfor dem som ble inndratt, er det fordi de er straffet for landssvikersk forhold. Spørsmålet blir da for det første om de administrative myndigheter i det hele tatt har lovlig adgang til å begrunne en bevillingsnektelse med at vedkommende er straffet for landssvik.

Retten finner at dette spørsmål må besvares bekreftende.

Riktignok sier ikke loven noe om dette - hverken motorvognlovens para. 21 II eller samferdselsloven - men begge disse lover gir departementet fullmakt til å fastsette de regler som bevilling gis etter. Det er mange forskjelligartede krav som stilles til dem som skal få bevilling og blandt disse krav må det være fullt berettiget også å medta at vedkommende må nytte tillit. I de retningslinjer som ble oppstillet 29. januar 1946 ble dette gjort ved følgende bestemmelse:

Yrkesutøvere pr. 9. april 1940, som skal fortsatte å kjøre så lenge det var kansin å få, og som senere søkte om generator-tillatelse og skaffet seg generator, og som har kjørt hele tiden under krigen, er selvsikre til å få, eventuelt fortsatt å inneha bevilling, såfremt de ikke har opptrådt så uverdige at myndighetene ikke finner det rimelig at de kan inneha tillatelse."

I sin innstilling til samferdselsloven viser Stortingets veg- og jernbanekomite til forskjellige av de bestemmelser som departementet tidligere hadde fastsatt og uttaler blandt annet:

"Vidare meiner nemda at det avgjerande for om sökjarer skal få løyve eller ikkje, må vera at han har folks tillit og er vel rusta til å fremja transporten. Ut frå dette må ein då ferda ut nye forsegnar, og det som er gjort til no vedkomande para. 7, må takast oppatt". I november 1947 sendte departementet på ny ut retningslinjer for behandling av bevillingssøknader og det sies her blandt annet:

"Utøvere pr. 9. april 1940 bør fortsatt få bevilling, såfremt de ikke har vist et så uverdige nasjonalt forhold under krigen eller har så dårlig rulleblad at det må ansees urimelig at de innehar bevilling."

Retten mener at det etter dette må være klart at så vel lovgiverne som departementet har villet at vedkommende søkers nasjonale forhold under krigen skulle tillegges vekt ved bedømmelsen av om han nót den tillit som ansæes nødvendig. Det neste spørsmål blir da om myndighetene i de foreliggende tilfelle har gått frem på en sådan måte at det ikke kan sies å foreligge en skjønsmessig vurdering av saksøkernes forhold, men en ren vilkårlighet. Det er utvilsomt slik som saksøkerne har anført at det ikke har funnet sted noen individuell vurdering av hver enkelts unasjonale forhold og at en generell nektelse av å gi bevilling til sökere som er straffet for landssvik, synes å passe dårlig med de retningslinjer som statsmyndighetene offisielt har hevdet når det gjelder tidligere NS-medlemmers gjeninntagelse i arbeidslivet. Men retten mener likevel at dette ikke fratar avgjørelsen karakteren av skjønn. Og skjønnet ligger da i vurderingen av hvilken svekket tillit som må antas å være følgen av at vedkommende i det hele tatt er straffet for landssvik og hvilken betydning dette bør få. At det her har funnet sted en skjønsmessig vurdering viser de uttalelser som er avgitt av de forskjellige myndigheter som behandler disse saker. Kommunikasjonsrådmannen i Oslo mente således at bare folk som hadde fått fengselsstraff for landssvik uten videre måtte sies å mangle den nødvendige tillit og derfor ikke kunne få bevilling. Formannskapet vedtok imidlertid enstemmig at også folk som var bötelagt måtte komme i samme stilling. Til samme resultat kom også Samferdselsnema enstemmig. På samme måte måtte myndighetene også, for å sikre ensartethet i avgjørelsene, kunne fastsette regler om at f.eks. folk som er straffet for tyveri, underslag eller bedrageri ikke skal få bevilling, fordi de ansees ikke å ha folks tillit.

Etter det som her er sagt, mener retten at nektelsen av å gi saksøkerne bevilling er en administrativ skjønnsavgjørelse, som er truffet i medhold av lov og på et lovlig grunnlag og at den derfor ikke kan underkjennes av domstolene. Saksøkerne må som de har gjort, forsøke å få avgjørelsene omgjort av Samferdselsdepartementet, og kan selvsagt når som helst søke på ny, dersom de skulle få avslag også fra departementet.

Herr President, her er sitert endel av den juridiske praksis - som ble praktisert etter frigjøringen den 8. mai 1945. Det er i denne forbindelse nødvendig å sitere fra Professor dr. juris. Jøn Skeie - sidene 11 (nederst), 12, og 13:

"Etter den almindelige straffelov kan dommeren ikke ilegge både frihetsstraff og bot. Den provisoriske anordning sier noe annet (para. 3, 2. ledd nr. 1): "Når det idømmes fengsel eller tvangsarbeid, skal det også fastsettes bøter og enten tillitstap eller begrenset rettighetstap. Ved dom på fengsel eller tvangsarbeid i minst 6 måneder skal alltid tillitstap anvendes".

"Og selv om den straff som ilegges etter anordningen bare er bot, skal i almindelighet tillitstap eller begrenset rettighetstap idømmes (para. 3, 2. ledd nr. 3).

Uten hensyn til hovedstraffens stønrelse kan retten dessuten som tilleggsstraff forby domfelte "å oppholde seg eller innfinne seg i bestemte områder" (para. 13). Det synes forutsatt av den (anonyme) komité som "Hjemmefrontledelsen" nedsatte til å utarbeide utkastet til anordningen, at det kan bli praktisk spørsmål om å idømme bl.a. denne tilleggsstraff (oppholdsforbud) ved siden av dødsstraff (!); se samling av div. provisoriske anordninger, kgl. resolusjoner m.v. 1945 (Stockholm 1945) s.110 2. spalte.

b. Og i betingelsene for straffeansvar er en anklaget meget verre stillt etter anordningen enn etter straffeloven. Etter anordningen para. 2 straffes:

"1. Den som etter 8. april 1940 har vært medlem eller søkt om eller santykt i å bli medlem av: a) Nasjonal Samling eller organisasjon knyttet til den.

b) Annen organisasjon som har virket i strid med noen bestemmelse i straffelovens kap. 8 eller 9 eller i krigsartiklene i den militære straffelov.

2. Den som etter 8. april 1940 har støttet slik organisasjon som nevnt under nr. 1 eller straffbare tiltak som den har satt i verk.

3. Den som etter 8. april 1940 har utført eller deltatt i ervervesmessig virksomhet for fienden på en slik måte eller under slike omstendigheter at forholdet må ansees utilbørlig. Som utilbørlig bør forholdet i almindelighet ansees bl.a. dersom den ervervsdrivende selv har innledet forbindelsen med fienden eller arbeidet i nær forståelse med ham eller har søkt å påskynde eller utvide virksomheten uten å være tvunget til det eller har søkt fiendtlig hjelp for å hindre eller vanskeliggjøre kontroll eller rettsforfølgning eller har skaffet seg eller andre utilbørlig pris eller fortjeneste eller andre utilbørlige fordeler", Sitat slutt.

Herr President, det tør være kjent, der var også et annet politisk parti "der ved sin moder-organisasjon var traktat-forpliktet med fienden" frem til 22. juni 1941, ble aldri medlemmer av dette "politiske parti" gransket etter Den provisoriske anordning av 15. 12. 1944?, eller var ikke dette aktuelt - partipolitisk uklokt kanskje - om der også skulle "falle en administrativ skjønnsavgjørelse".

Det tør videre være kjent at der var ca. 200.000 norske borgere i arbeide på forskjellige tyske militære installasjoner inntil krigens slutt, hvilke - om nogen - kritikk ble disse borgere utsatt for, ble nevnte borgeres "politiske fortid gransket. I denne forbindelse viser jeg til Haag-overenskomsten Artikkel 48.

Når det gjelder de medlemmer av Norges Kommunistiske Parti, synes det nødvendig å sitere: side 608 1949 Em. 20. juli - Regj. Nygaards-volds virksomhet 7/6 1940 - 25/7 1945:

(Vogt)"...kapitalistiske kretser som så et håp om å kunne sikre og utbygge sin makt, og som spilte et høyt dobbeltspill. Jeg viser der til det som herr Hammerstedt har redegjort for. Og det kom ikke minst til uttrykk også gjennom Hjemmefrontledelsens holdning overfor den aktive krigsføring, overfor den krigsføring som litt etter litt kom her i landet på tross av og mot motstand fra Hjemmefrontledelsens side.

Tilslutt vil jeg gjerne få si et par ord til herr Haugen, som har funnet det formålstjenlig også i denne debatt å lufte sin nokså bekjente kommunisthat og dra fram sine påstander, løgnaktige og provokatoriske som vanlig fra hans side, om kommunistene som ble kolonne, om forradersk rolle i den annen verdenskrig, og om at vi var mot motstand inntil i juni 1941, osv.-

Presidenten: Presidenten finner å måtte påtale ordet "lögnaktig" som stridende mot parlamentarisk sømnelighet, og vil henstille til representanten å finne mer med parlamentarisk form overensstemmende uttrykk for sine fornærmelser.

Vogt: Når herr Haugen rettet sin - smusskasting mot kommunistene og mot sjöfolkene, så rammet det også de hundrer av kommunister og sjöfolk som satte liv inn i denne k mp.

De som seilte og ikke satt i London og oppfordret til   seile. Vi hørte riktignok fra herr Friis at "Ei døde hefter på livets reise", men jeg tror at de døde, de som døde i k mpen mot nazismen, skal man ikke betrakte på den m te, dem skal man ikke smusskaste slik som herr Haugen fors kte, dem skal man heller ikke betrakte som noen som hefter en p livets reise, tvert om." Sitat slutt.

Det er, med "hjemmel" i dette sitat, nødvendig   spørre Dem, herr President, er den kommunistiske 5te kolonne fremdeles aktiv? Personlig mener jeg det bør synes klart at der under hele krigen og frem til pr. dato har forekommet episoder som ikke på nogen m te b r neglisjeres. Der finnes mange likhetspunkter mellom de episoder langs v r kyst høsten 1939 til 8. april 1940 og det som har hendt siden 8. mai 1945. Videre synes det n dvendig - som en kontrast - til herr Vogts innlegg   sitere James F. Byrnes "SPEAKING FRANKLY" chapter 14:

"What are the Russians after.

The American People, in their deep and abiding desire for peace, look toward the Soviet Union with many anxious questions in their hearts and minds. The two I have encountered most often are:

What are they like ?

What are they after ?

Both are good questions. Our ability to acquire some understanding of the leaders and the people of the Soviet Union, and some idea of their objectives will govern to a large extent our success in framing policies that will promote peace.

The best way I can approach the first question is out of my own experience. And the first conclusion clearly indicated by that experience is that Russia's leaders are stubborn and resourceful negotiators. I have had quite a broad experience in dealing with men. My active practice as a trial lawyer was rich with such experience. In my service in the House of Representatives and in the Senate I have served with over two thousand representatives and nearly two hundred Senators. I conferred with most of them in the adjustment of differences within each branch and between the two branches of Congress. As Justice of the Supreme Court, as Director, first of economic Stabilization, and then of War Mobilization, I met many men with many interests, and settled many issues. But through all these years I had no experience that prepared me for negotiation with Mr. Molotov.

I remember once at London one of the Newspaper correspondents, reluctant to believe that Mr. Molotov would break up the conference rather than meet the views of the rest of us, asked me incredulously:

But are you certain you have explored every avenue of approach to the problems?"

"My friend," I replied. "I've not only explored every avenue, but I've gone down every lane, byway and highway, I've tried everything I ever learned in the House and Senate. But there I worked with a majority rule. This is more like a jury. If you have one stubborn juror, all you can expect is a mistrial! I have often thought that dealing with Mr. Molotov would be good experience for an attorney, who represents a corporation constantly being sued for damages, whose task is to play for time in the hope that the complainant will get tired of waiting for a trial and settle for a small part of his claim. I have mentioned Molotov's tactics at the close of the Moscow Conference when the protocol of the conference had been signed and I had left the table. Mr. Molotov at that very late eleventh hour then announced that, after consideration, he had decided to accept the United States' proposal on the Balkan issue made the previous afternoon. That indicates his perservance and patience.

If we are correctly informed about the patience exercised by Job, I am certain Mr. Molotov is one of his lineal descendants. He has unlimited patience as well as a fine mind and tremendous energy. Any exhibition of impatience or bad temper by others gives him amusement.

At such times it is interesting to watch his serious, solemn expression as he protests his innocence of an provocation. These qualities were well demonstrated by Mr. Molotov's stand on the Dodecanese Islands.

At the first meeting of the Council of Foreign Ministers at London in September 1945, the other members of the Council believed that the Dodecanese should be transferred from Italy to Greece and be demilitarized.

But Mr. Molotov objected. He said that while he might finally agree to the transfer, he objected to the proposal for demilitarization. In view of the Soviet Union's well-known attitude towards Greece, it was certain that he did not want the existing government to have the right to fortify the Dodecanese. It was evident he wanted to withhold action in the hope that the Communists would get control of Greece and would then fortify the islands, or that he could later use his consent to the transfer as a concession in driving a bargain for his territorial demands." Sitat slutt.

Jeg har, herr President, tidligere nevnt den henvendelse som ble rettet til Regjeringen Nygaardsvold - in Exile - i forbindelse med Svalbard og Björnöya. Ved å sammenligne bør det synes klart, det hele var et ledd "i morgendagens kommunistiske strategi", noget som har vært et faktum og vil fortsatt være så.

For ytterligere å understreke dette, er det nødvendig å sitere videre fra "SPEAKING FRANKLY" side 282 - 283:

"Russian expansionism, which has concerned us so deeply in the postwar years, was clearly exposed, and strangely enough, by the godfather of the Communist revolution, Karl Marx. In a series of articles written for the New York Tribune from London in 1853, Marx dealt at length with "The Eastern Question". Among his observations were these: As to Russia's antipathy against aggrandizement, I allege the following facts from a mass of the acquisitions of Russia since Peter the Great.

The Russian frontier has advanced: towards Berlin, Dresden and Vienna, about 700 miles; towards Constantinople, about 500 miles; towards Stockholm, about 630 miles; towards Teheran, about one thousand miles...The total acquisitions

of Russia during the last 60 years are equal in extent and importance to the whole Empire she had in Europe before that time.

In another dispatch, Marx wrote:

And as sure as conquest follows conquest, and annexation follows annexation, so sure would the conquest of Turkey by Russia be only the prelude for the annexation of Hungary, Prussia, Galicia, and for the ultimate realization of the Slavonic Empire which certain fanatical Panslavistic philosophers have dreamed of...The arrest of the Russian scheme of annexation is a matter of the highest moment. How contemporary that sounds!

Following 1853, the year of these dispatches, Russia continued to acquire territory up to World War I. The total territorial gain of czarist Russia between 1853 and 1914 was 971.277 square miles, which brought the prewar area of the Russian empire up to 8.645.000 square miles.

The advent of Soviet power in Russia was accompanied by the loss of nearly half a million square miles of territory.

The new Soviet Union excluded the areas of Finland, Estonia, Latvia, and Lithuania, which became independent states.

Kars was ceded to Turkey; Bessarabia was returned to Rumania, and a large area was lost to the new Poland.

During the first twenty years of Soviet rule, the only extension of territory was the annexation in 1926 of certain islands in the Arctic. But in 1939 the Soviet Union embarked upon an active policy of expansion.

Between December 4, 1939, and the end of 1945, the Soviet Union took control of the territories of Latvia, Lithuania, Estonia, Bessarabia, south Sakhalin and the Kuriles, parts of Finland and of Poland, The Königsberg area in East Prussia, the Transcarpathian Ukraine, and Tannu Tuva. It also took over Port Arthur where, although it did not acquire sovereignty, it did acquire the right for thirty years to maintain a naval base jointly with China. In all, nearly 300.000 square miles of territory have been acquired since 1939, bringing the area of the Soviet Union to 8.455.939 square miles, only slightly less than the greatest extent of czarist Russia." Sitat slutt.

Spørsmålet blir, hva er norske kommunister ute efter? Videre bør det synes helt klart - der er også andre grupper "mer eller mindre politisk" betont - der kan bety en fare for RIGETS sikkerhet - i en given situasjon! Jeg har tidligere sitert fra Undersøkelseskommissjonen's innstilling hvor der fra kommunistisk hold ble oppfordret til å desertere med hensyn til Polititroppene i Sverige. Denne "oppfordring" bør ikke glemmes!

I denne forbindelse er det av betydning å sitere fra Prof. dr. juris. Jon Skeie's "STORTINGET" side 8 - 9:

"II. Selv om man nu går ut fra at valgperioden ikke er ute, skulle Kongen, har jeg hørt, ha rett til å holde stortinget utenfor, og det av forskjellige grunner.

(1) Vi trenger et styre som kan slå hurtig og hårdt ned på opprørsforsøk fra kommunistene.

(2) Under arbeidet med de første tore og vanskelige gjenreisningsoppgaver kan ikke Kongen være bundet av et storting. Tingmennene fra 1936 skal være så uduelige.

(3) Stortinget er "kompromittert" ved forhandlingene med det tyske okkupasjonsstyret sommeren og høsten 1940.

I. Var tilstanden den at vi hadde grunn til å si: "Straks den tyske hæren er ute av landet, blir her kommunistopprør

av så alvorlig art at bare et enevoldsstyre kan berge oss", vil de, kan jeg tenke meg, som ser en ulykke i kommunismen, si at Kongen da har en nødrett til å styre landet uten storting, inntil faren er over.

Jeg vet ikke om det er i det hele noen fare for kommunistopprør. Men jeg tror jeg kan si: Stortinget ville såvisst ikke hindre Kongen i de tiltak som er nødvendige for å stanse opprørsforsøk. Et riksstyre som har folkerepresentantene med seg, ville tvert imot stå sterkere både innenlands og utenlands enn et enevoldsstyre. Det verste som kunne gjøres, var å begynne med et statskupp. Det kunne nettopp åpne veien for et mindretallsdiktatur. Jeg kan likevel forstå dem som frykter opprørsforsøk, og som bygger enevoldsmakten på en slik frykt.

2. Derimot kan jeg ikke forstå den andre begrunnelsen. At landet har vært under fremmedvelde i mange år, at folket har lidt enorm skade, og at styremaktene i landet aldri har hatt så mange og så vanskelige oppgaver å løse som nu, skulle vel ikke være en grunn til å sette Stortinget utenfor statsstyret.

Skulle gjenreisningsoppgavene gi Kongen en nødrett til å styre uten storting, måtte det i hvert fall være åpenbart at den gamle regjering eller en ny som Kongen får istand uten innblanding fra stortinget, kan løse oppgavene på beste måten, og at (rette) løsningen blir spilt om Stortingsmennene fra 1936 kommer sammen.

Det kan visst være forskjellig å si om stortingsavgjørelser særlig i de siste 20 - 30 år; jeg skal her bare nevne kroneoppskrivingen i 1926 og nedbrytingen av forsvaret siden 1926. Men jeg vil spørre: Har regjeringen i samme tid vært klokere?" Sitat slutt.

Herr President, dette sitat ble skrevet i september 1943, og viser hvilken "aktivitet" kommunistene utfoldet - etter 22. juni 1941 - innen Hjemmefronten.

Det må ha vært litt av "en skuffelse" både for kommunistene og "KRETSEN", da de alle ble satt under Alliert kommando og jurisdiksjon dermed.

I forbindelse med Hjemmefronten, har det alltid forbauset meg at "forsvarsviljen" i det norske folk først kom "tilsyne" da det hele var blitt illegalt - i folkerettslig forstand! Er forsvarsviljen tilstede - pr. dato - for å trygge Den Friheten vi feirer?

Det tør være kjent - der er krefter tilstede - der har som hovedoppgave - etter: parolen "SPLITT OG HERSK", bevis for samme finnes i de "folkebevegelser mot EEC og aksjonen Norge ut av NATO". Alvorlige og velmenende mennesker blir kaldt for ny-facsister, hvor stammer så dette "slagord" fra? Vel, herr President, i denne forbindelse er det nødvendig å sitere fra "SPEAKING FRANKLY" side 279 nederst samt side 280:

"Another well-exercised tactic is the counteroffensive, Whenever Mr. Molotov suspects that the United States or another country is going to present a complaint about the failure of the Soviet Union to comply with an agreement such as that at Yalta on free press, free elections, and so on, he anticipates the discussion. He either makes an attack himself, or gets one of the satellites to do it, and usually it is directed against Greece.

He charges the Greek Government with corruption; with aggressive intentions and unwarranted attacks upon its peaceful neighbours. Yugoslavia, Bulgaria, and Albania; he cries out against the domination of the Greek people by

British imperialists who maintain troops in Greece solely to deprive the Greek people of their freedom and to support the Greek Fascists. Usually, he expresses deep regret that the United States Government should give support to Britain and thus share responsibility for the British misconduct. He repeats his charges about Greece so often that I fear he comes to believe them.

The people of whom Mr. Molotov disapproves are always described as "Fascists". All Communists and sympathisers are "democratic forces". It is a simple classification. Senators Connally and Vandenberg were never called Fascists by Mr. Molotov directly, but the Communist press made up for his oversight.

Both of them were characterized as representing the "big interests", Senator Vandenberg was selected by the Communists in Paris as the real representative of the Fascists, but Senator Connally managed to take the lead during the period when he was ably presenting the United States' position on Trieste to the peace conference. The Communist press intimated that, if left alone, I might possibly do the right thing, but these two "Fascist" Senators were always at my side to influence me against the "democratic forces". When I left Washington for the peace conference, the two Senators had to stay there because of some important matters pending in the Senate, but they agreed to come to Paris later. I joked with them about getting away from their "evil influence".

After the conference had been in session about a week, Molotov charged that the United States and the United Kingdom were violating agreements made in the Council of Foreign Ministers regarding the procedure for the peace conference. Knowing him by that time, I had anticipated that he would make such charges, and in the council I had consumed a lot of time making a record. In that record we reserved the right at all times to vote our views on procedural questions. The Charge of bad faith was too much for me. I read the record and made some comments about Mr. Molotov which I disliked greatly having to make. It was the severest criticism I ever made of him. Members of our delegation suggested that I should send for the two "Fascists" who, they said, were peaceful individuals compared to me." Sitat slutt.

Herr President, dette er skrevet i 1947, bør dette huskes av de redaktører der representerer den frie presse i dette land - Kongeriget Norge. Det er jo almindelig kjent at uttrykk som "ny-fascister" forekommer nesten daglig. Jeg har hermed gitt opplysning og tid for samme - tilkjende!
Det er videre kjendt en "sammensatt parlamentarisk" norsk delegasjon reiste til Athen for endel år siden, var denne delegasjon kjent med denne bok hvorfra dette er sitert?
Jeg har nevnt den polske korridor - dannet efter den første Verdenskrig, hvor mange korridorer "ble laget" efter den annen Verdenskrig? Den korridor som har størst interesse er Petsamo-området som efter den annen Verdenskrig ble "avstått" til Russland, hvorefter der er felles grense - 196 km. lang! I denne forbindelse synes det nødvendig, herr President, å sitere fra Professor dr. juris. Jon Skeie's brosjyre "STORTINGET" side 13 nederst og side 14:

"Og om vi siden, når alt blir opplyst, kan komme til å si at de, eller noen av dem gjorde feil, må vi aldri glemme at de hadde en vanskeligere stilling enn noen nordmann har hatt siden 1814, og at ingen har vådet å si at noen av dem hadde annet mål for öie enn dette:

de trodde var det beste for folket. Om feil ble gjort, så var de vendelig små i sammenligning med den store misgjerning som ble gjort i fredstid: å bryte ned forsvaret vårt, så veien for fremmedveldet lå åpen. Jeg synes alle burde være varsomme med å dømme tingmennene for det som de gjorde sommeren og høsten 1940. Og særlig varsomme burde alle de være som har ansvaret for forsvarets forfall. Dommen kunne komme til å vende seg mot dem selv. En stortingsmann (og en statsråd) kan komme i ansvar også for noe han endog har gjort i beste mening. Det er tenkelig at odelstinget etter nytt valg reiser riksrettssak mot tingmenn for de forhandlinger som ble ført med okkupasjonsstyret. Men at Kongen (riksrådet) skulle dømme stortingsmennene fra det ombudet som folket har gitt dem, er noe nytt i vår riksskipnad. Selv om det hadde vært åpenbart at noen tingmenn hadde gjort seg skyldig i landssvik, ville ikke Kongen ha rett til å dømme dem. Og enda mindre kunne han for deres skyld avsette hele stortinget. Det er odelstinget, og bare odelstinget som kan reise tiltale mot en tingmann for tjenestebrudd. Og det er riksretten, og bare riksretten som kan dømme en tingmann for et slikt brudd. Alt dette skulle være så klart at jeg måtte ha bedt om undskyldning for at jeg nevner det, om ikke stillingen var den at her skal finnes folk som i fullt alvor gir det råd at stortinget skal settes utenfor.

III. Vi må ikke få noen rekasjon, ikke konsitusjonelt og heller ikke sosialt. Den konstitusjonelle veien er klar: Stortinget kommer sammen så snart det blir høve til det. Og det riksstyret som vi hadde da krigen begynte, møter frem til stortinget. Om det da skal dannes et nytt riksstyre, eller om det gamle skal fortsette til nye valg er holdt, blir stortingets sak å avgjøre." Sitat slutt.

I denne forbindelse, herr President, er det nødvendig å sitere siste del av herr Nygaardsvolds innlegg - 1949. Em. 20. juli. - Røj. Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940 - 25/7 1945: sidene 603 - 605:

"Nygaardsvold: Så var det noen ord til herr Moseid. Jeg vil få lov til å si like overfor herr Moseid at når han tar for seg korrespondansen mellom Regjeringen og Kretsen - Hjemmefronten som vi pleide å kalle den - og analyserer ikke bare hvert brev, men også hver passus i brevet, ja så må det bli galt. Da er herr Moseid i det miljø at han ikke makter å fatte hvordan det egentlig virket der borte. Det var et langt arbeid for Regjeringen å skaffe seg forbindelse hjemover til Norge.

Den første tiden hadde man ikke noen fast forbindelse, men etter hvert kom den istand, og da gjennom den såkaldte Kretsen, gjennom Hjemmefronten. Det var selv etter at forbindelsen var kommet godt i gang flere ganger at det var uoverensstemmelser mellom Regjeringen og Kretsen. Det er sant nok. Men ved modifikasjoner fra begge kanter, ved å diskutere, og det måtte diskuteres skriftlig, kom man gjennom disse uoverensstemmelser, og man kunne finne løsninger som kunne aksepteres av begge parter. Det var sikkert at det var enkelte forslag hjemmefra som vi ikke kunne svelje - jeg ser bort fra den bekjente kommunalordning, der vi fikk oppslagsbrev fra Hjemmefronten. Men en vil i korrespondansen mellom Hjemmefronten og Regjeringen finne forslag om hvordan det skulle ordnes f.eks. under tilbakeerobringen av Norge. Det var et tema som ble variert på mange måter. Det ble fremlagt forslag fra Hjemmefronten om at slik og slik mente man det skulle gjøres. Vi i Regjeringen

holdt noe igjen og forsøkte å trenere saken for å få mer oversikt over den. Jeg skal ikke komme inn på de mange forslag som kom til Regjeringen. Jeg vil bare nevne at et av dem karakteriserer forståelsen av hvordan man i Norge ville oppfatte forskjellige ting etter frigjørelsen. Det ble nemlig foreslått for Regjeringen at man skulle overlate til Wehrmacht å besørge opprettholdelsen av ro og orden i landet etter at kapitulasjonen hadde funnet sted! Det ble ganske snart henlagt. Likedan var det forslag om at det skulle gis fullmakt til å oppnevne - hva skal jeg kalle det en underregjering hjemme i Norge, som skulle ha rett til å fatte beslutninger og gi ut befalinger, resolusjoner, som det het, i Kongens navn. Nå ja, vi skrev så lenge at det ble slutt også på det. Til syvende og sist endte det hele med at Regjeringens forslag om øyeblikkelig ved kapitulasjonen å sende hjem fem av statsrådene sammen med Kronprinsen ble akseptert også av Hjemmefronten. Det eneste som Hjemmefronten fant - det var jeg som skrev svaret - uten videre kunne akseptere, var at det i en mellomtilstand skulle oppnevnes en rådmann i hvert departement. Hva den rådmannen skulle gjøre, forsto jeg ikke, men det var det samme, når det bare ble fastslått en sikkerhetsordning overfor forholdene som de da artet seg. Jeg mener man må se på hele korrespondansen fra den første tid og hele tiden inntil 1945, se hvordan det utviklet seg, se hvordan meningene kanskje brøtes enkelte ganger, men at man nå allikevel kom til noenlunde enighet om de forskjellige spørsmål. Jeg var jo ikke hjemme i Norge og kunne ikke kjenne til hvordan de forskjellige ting artet seg her, men jeg vil få lov til å si at for meg var det stor styrkelse i at vi til stadighet kunne være på talefot med Hjemmefrontens menn, med "Kretsen". Hvordan de ellers opptrådte hjemme, vet jeg ikke; det kan jeg ikke uttale meg om. Herr Moseid har tatt nokså hardt på vei, det er så, han kjenner disse forhold bedre enn jeg. Jeg kan bare stadfeste at Regjeringen så det som en ufravikelig plikt for seg å forsøke å holde samarbeidet med Hjemmefronten gående.

Så var det Regjeringens avskjedsansøking.

Herr Grönland, komitéens formann og ordfører, har redegjort for den sak nå, så jeg kan kanskje la den ligge. Jeg har mange ting å bebreide meg fra de 10 år jeg satt som statsminister. En ting er at jeg ikke opptrådte konstitusjonelt riktig da jeg innga Regjeringens avskjedsansøking. Jeg burde ha ventet inntil Stortinget var samlet, og så forelagt min beslutning om å søke avskjed. Hva Stortinget enn hadde sagt, villde det ikke ha forandret min mening. Men det hadde vært konstitusjonelt riktig at jeg hadde ventet.

Imidlertid hadde jeg nå engang, ja to ganger, sagt at så snart Kongen og Regjeringen var kommet tilbake til et fritt Norge og det første statsråd kunne holdes på Oslo Slott, ville Regjeringen innlevere sin avskjedsansøking, da fikk det bli andre folk som som sørget for resten. Det ble jo sagt meget om Regjeringen, og jeg ville ikke ha det sittende på meg at jeg ikke holdt mitt løfte, derfor gikk jeg i første statsråd hen og la fram avskjedsansøkingen.

Så er det Hartmanns protokolltilføyelse den gang. Det er også behandlet før, men jeg må få lov til å si noen ord om det. Det er ganske riktig som jeg sa i fjor høst under behandlingen av protokollkomitéens innstilling om tiden før 7. juni 1940, at etter at den protokolltilførselen var fremlagt, så jeg mer i samtale tone, personlig henvendt til

Kongen, det som herr Grönland har referert. Det ble dessverre glemt å skrive det opp og levere det til statsrådsekretæren, derfor kom det ikke inn i statsråd-protokollen. Men jeg har foreslått konferanse med herr Hambro, det kan jeg forsikre herr Hambro om. Herr Moseid betegner herr Hartmanns protokolltilførsel om grunnlovsbrudd, og han snakker om riksrett og sraff. Herr Sundt var inne på det samme. Jeg sier, det er det rene dill.

Det står intet steds i vår forfatning at den avgående statsminister skal henwise Kongen til den eller den for å danne ny regjering. Det er en praksis særlig av nyere dato. Det står heller intet sted i vår grunnlov at en statsråd ikke har lov til å ha en annen mening enn den statsministeren muligens har. Han er forpliktet til frimodig å fremholde sin mening for Kongen, og Kongen hører den, og så tar han sin beslutning, heter det i Grunnlovens para. 30, annet ledd. Hvis herr Moseid vil se over det, tror jeg han vil være enig med meg i at her kan det ikke være tale om å sette Hartmann under riksrett; det måtte da på ny bli tale om å sette meg for riksrett, fordi jeg ikke fullførte min konstitusjonelle plikt.

Så var det herr Leirfall. Jeg forsto herr Leirfall slik at det var noen som hadde hevdet at regjeringen Nygaardsvold ikke gjorde noen feil. Jeg er den første til å erkjenne at jeg har gjort feil, og mange feil, dessverre - også i de 5 år som jeg satt i London. Det ville også være overmenneskelig å kunne behandle alle de mange og tildels nokså vanskelige saker som vi fikk i disse 5 år uten å kunne ta feil. De regjeringer som sitter her hjemme i Norge, og har Stortinget så å si til vakt over seg til enhver tid, de har gjort feil, det gjelder regjeringer fra de forskjelligste partier, og det vil også bli gjort feil heretter. Så det at regjeringen Nygaardsvold ikke skulle gjøre noe feil, det må herr Leirfall ha tatt ut av sin egen barm og ikke hørt av noen andre. Men så var herr Leirfall inne på enkelte, etter hans mening, konkrete feil, og det var at Regjeringen skulle ha drevet partipolitisk agitasjonsarbeid og brukt statsmidler til dette arbeid. Regjeringen hadde sin forbindelse med sine partifeller og fagorganisasjonen i orden, og det var med disse folk Regjeringen pleiet forhandlinger og mottok råd fra. De andre ble holdt utenfor, sa herr Leirfall. Han fortalte at Landsorganisasjonen i London ble finansiert av statskassen. Jeg kjenner ikke til - riktig da - hvordan forholdet var borte i Stockholm, men jeg husker jeg hadde inntrykk av at det var forskjellige slags folk og forskjellige slags foreteelser der borte som vi ikke kunne ha noen kontroll over. Det var egentlig et eget lite samfunn for seg selv, som stelte seg selv på mange måter der borte. At Regjeringen holdt de andre utenfor og kun forhandlet med sine egne partifeller og fagorganisasjonens medlemmer, det kjenner jeg iallfall ikke til i London. Hvordan forholdene var i Stockholm vet jeg ikke noe om. Det er ganske riktig det at Landsorganisasjonen lånte 5000 pund av statskassen da den kom til London for å drive sitt fagorganisasjonsmessige arbeid der borte. Disse 5000 pund - det vet vel også herr Leirfall - ble betalt tilbake under krigen. Videre lånte fagorganisasjonen 10.000 pund til finansiering av den såkalte illegale - jeg vil nå si lovlige - jeg da - fagorganisasjons virksomhet i Norge. Disse penger ble forvaltet av nåværende statsråd Evensen. Dette regnskap ligger nå i Finansdepartementet, og jeg er ikke i tvil om at også dette regnskap vil bli oppgjort og beriktiget. Fagorganisasjonen arbeider helt uavhengig av Regjeringen, men jeg

tror jeg tør si at det arbeid som ble utført av fagorganisasjonen over grensen fra Sverige f.eks. til Norge, og kanskje også fra London til Norge, det ga en stor fordel for motstandsbevegelsen i Norge. Jeg tror trygt vi kan si at det arbeid som fagorganisasjonen utførte hadde sin store betydning for å holde folket sammen, det ville hatt sin betydning i tilfelle det hadde blitt væbnet frigjøring i Norge, og det hadde sin betydning også under den frigjøring som kom. Regjeringen drev ingen politisk agitasjon i London og heller ikke i Sverige, men Regjeringen - iallfall jeg personlig - hadde den oppfatning at borte i Sverige var det nokså mye politisk interesse. Det kom mange slags folk over fra Norge til Sverige - herr Leirfall kom også over. Hvis man skal forsøke å pådytte Regjeringen ansvaret for den politiske uro i Sverige, vil jeg si at å mestre den uroen ville ha blitt et arbeid som Regjeringen overhodet ikke kunne ha maktet. Det var mange rare ting derborte, jeg har hverken hørt eller sett maken. Heg ble f.eks. oppfordret til å melde meg inn i en forening som var dannet der borte. Jeg husker ikke foreningens navn, men det ble sagt at den hadde medlemmer i alle avdelinger. Foreningens program var ikke verre, skrev vedkommende som var formann for den til meg, enn at han syntes at også jeg kunne gå med på det. Foreningens program var bare den norske grunnlov - annet program hadde den ikke. Det ble til at jeg ikke gikk inn som medlem. Det var mye klager til Regjeringen, og mange rare klager, blandt annet fikk jeg en overhövling i sittende regjeringskonferanse fordi jeg ikke hadde sørget for å beslaglegge en sangbok som var utgitt der borte. Det var en av arbeiderpartiets folk som hadde utgitt den - den eksisterer visst ennå i handelen den lille boken. Hvorfor skulle jeg så ha sørget for å beslaglegge den? Jo den var skadelig. Det var en innvending så stor og viktig at vedkommende mente jeg burde ha tatt affære. Det sto nemlig bl.a. "Internationalen" i den sangboken, og derfor burde den vært beslaglagt. Det var en kampsang, sa vedkommende i regjeringsmötet, som ikke burde lyde i disse samlingens tider. Jeg fant ikke noen grunn til å beslaglegge "Internationalen. Det ble også forsøkt på mange måter å gi folk det inntrykk at Regjeringen drev et politisk arbeid. Det ble f.eks. skrevet et såkalt program for arbeiderpartiet etter krigen. Dette var undertegnet også av enkelte regjeringsmedlemmer. Men det var en vesentlig feil ved dette programet. Vedkommende som har fått det skrevet og stensilert, kjente egentlig ikke hvilket fornavn hver statsråd hadde, og så har han diktet opp de enkelte statsråders navn, som de ikke kjentes ved. Skrivemåten var også bort i veggene. Jeg tok fatt i dette i et foredrag i Tavistock House og sa min mening om det. Jeg sa også at jeg visste hvem som var mester for et slikt program. Det kunne være en advarsel for vedkommende. Jeg ville ikke navngi dem - det var flere. Det er kanskje det programmet herr Leirfall har fått tak i. Jeg har gjort - som jeg har sagt för - meget som har vært galt eller uriktig i de 34 år jeg har deltatt i det offentlige liv. Men en feil fritar jeg meg for selv. Fra 9. april 1940 til jeg kom tilbake til Norge i 1945 drev jeg ikke politisk agitasjon hverken i den ene eller andre form. Kan herr Leirfall si seg fri for samme politiske virksomhet? Regjeringen drev ikke politikk eller politisk agitasjon. En favoriserte ikke noe politisk parti. Det slår jeg fast.

Hvis jeg hørte om noe slikt, tok jeg fatt i det straks. Jeg sa - og jeg mente det - at jeg fra 9. april 1940 og hele tiden mens vi var i Norge og over i England, var jeg politisk kjønnsløs. Jeg befattet meg ikke med politikk.

Herr Wright sa om kommisjonens sluttvurdering - hvortil protokollkomitéen har sluttet seg - at den takken som der var rettet til Regjeringen eller dens ros til Regjeringen som fantes der, den burde også andre av Regjeringens medlemmer ha del i. Jeg er enig i det. Personlig sier jeg at skal det rettes noen takk til noen for det arbeid som ble utført borte i England, bør den rettes til mine kolleger i Regjeringen, de som satt i sine departementer og arbeidet med alle de vanskelige saker som forekom, de som satt i de mangfoldige, ja hundrer av regjeringskonferanser for å diskutere spørsmålene og forsøke å få rettsiden ut på alt sammen. Takken burde også rettes til de tjenestemenn og de funksjonærer som var administrasjonen og som - det har jeg sagt før og jeg gjentar det - gjorde et så utmerket arbeid under så vanskelige forhold og dermed gjorde både folk og land en stor tjeneste. Mange andre utenfor administrasjonens krets, mange andre nordmenn som kom over og nordmenn som var bosatt i England, bør også ha takken, samtidig som Regjeringens medlemmer får den for at de gjorde alt de kunne for å styrke motstandskraften hos det norske folk for å bygge opp det som skulle til for at Norge igjen skulle bli fritt. Hvis det var noen som gjorde mer ugagn enn gagn, får vi vel si det på det viset, at det alltid har vært brodne kar i alle land. Vi kan også si det var brodne kar i alle partier.

Presidenten: Der falt fra den ærede representant uttrykket "det rene dill". Presidenten finner å burde påtale det, selv om han har inntrykk av at det muligens var fordi den ærede representant falt for den fristelsen herr Moseid stillet ham overfor ved å uttale håpet om å høre ham bruke uparlamentariske uttrykk." Sitat slutt.

Vel, herr President, jeg har tidligere brukt uttrykket "indre politisk oppgjør på kammeret". Det er jo tydelig at herr Nygaardsvold hadde store vanskeligheter med å forsvare sin virksomhet "over i London - og over i Sverige" bl.a. med hensyn til konsolideringen av det partipolitiske apparat som skulle tre i funksjon - når andre hadde frigjort landet. Når det gjelder herr Gabriel Moseid - er der vel ingen pr. dato som vil bestride hans detaljerte innlegg og hans inngående kjennskap til nettop forholdene i Norge under okkupasjonen. Med hensyn til herr Jon Leirfall's innlegg - er jo også disse av stor interesse - ellers viser jeg til "Saa seier saga" og "Det Store Mannefallet"

Imidlertid, av størst interesse er herr Hartmanns protokolltilføyelse, i denne forbindelse er det nødvendig å sitere fra side 605:

"Sundt: Kun en ganske kort bemerkning til herr Nygaardsvold. Det er en tiltalende egenskap ved en statssjef at han er sine kollegers beskytter og forsvarer. Men det tør hende at herr Nygaardsvold i sine bestrebelser etter å beskytte Hartmann er kommet i skade for å komme med en uttalelse som etter min mening savner faktisk grunnlag. Det gjelder nemlig ved spørsmålet om Hartmanns protokolltilførsel ikke spørsmålet om å henvise Kongen til den ene eller den annen, men det gjelder selve innholdet av Hartmanns protokolltilførsel, som lyder slik:

"Da det ikke kan dannes noen ny regjering på parlamentarisk grunnlag før et nytt storting er valgt, finner han at den

for landet heldigste lösning under den foreliggende situasjon vil være at den nye regjering dannes under ledelse av de menn som har stått i spissen for frigjøringsarbeidet innenfor Norges grenser. Han tillater seg derfor i ærbødighet å tilrå hans Majestet Kongen å gi høyesterettsjustitiarius Paal Berg, eller om denne ikke er villig, direktör Hunnar Jahn i oppdrag å danne den nye regjering." Med andre ord: Hva er det av dette som ville være i strid ikke bare med praksis, men med hevdvunnen forfatningsmessig sedvanerett? Det er at Hartmann, to dager för Stortinget trer sammen, henviser Kongen til å söke en regjering uten noen som helst.....", Sitat slutt.

Det er i denne forbindelse nödvendig å sitere herr Sundt - side 538 1948. 21.okt. Innst.fra Undersökelseskommisjonen av 1945:

"Sundt: Den foreliggende sak, som gjaldt protokollkomitéens innstilling I, angikk spørsmålet om ansvaret for de begivenheter som hendte i tiden 1. september 1939 til 7. juni 1940, i det den tidsepoke som ligger för 1. september 1939, ble holdt utenfor. Grunnet for protokollkomitéens innstilling har vært Undersökelseskommisjonens.

Jeg næret store forventninger til debatten, i det jeg trodde at man i denne Norgeshistoriens störste sak etter 1814 for förste gang ville fått en grundig dröftelse av de konstitusjonelle spørsmål som knytter seg til spørsmålet om Regjeringens ansvar for handlinger eller unnlatelser i den nevnte tid. De forventninger jeg hadde om dette, ble grundig skuffet. Heåe debatten har hittil nærmest artet seg som et partipolitisk oppgjör for tiden foran 1. september 1939. Om innstillingen har det vært liten debatt, frasett de fleste av komitéens medlemmer - jeg må her undta herr Grönland, formann i komitéen - som har strengt holdt seg til de spørsmål innstillingen gjaldt.

De talere som særlig har gjort opplegget til dette partipolitiske oppgjör, var först herr Nygaardsvold - jeg beklager at han ikke er tilstede - så herr Stöstad og så herr Hambro. For å ta den siste först, vil jeg si at jeg satt tryllebundet av herr Hambros veltalenhet. Herr Hambro startet utmerket, på et höyt plan, og jeg tenkte at her fåt vi vite noe, her taler den mann i Stortinget som har den störste erfaring i disse spørsmål. Men da jeg gikk hjemover etter hans tale, måtte jeg igrunnen spørre meg selv: Hva sa Han? Og jeg ble klar over at han sa intet om saken." Sitat slutt.

Herr President, dette er uttalt av nylig avdöde H.r. advokat Arthur Sundt, hvis juridiske kunnskaper ingen nålevende jurist på noget punkt kan bestride. Det bör synes klart, med den sammensetning som Undersökelseskommisjonen fikk, utvalgt av herr Einar Gerhardsen, har jeg også stillt meg det spørsmål, hvorfor ble ikke professor dr. juris. Jon Skeie nevnte kommisjons formann? Hvorfor ble aldri nogen av de avtaler - som jeg har sitert endel av - debattert i forbindelse med Regjeringen Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940 til 8. mai 1945. Jeg har en noget beklemmende fölelse at dette "ikke passet i det partipolitiske opplegg". I denne forbindelse, herr President, er det nödvendig å spørre - hvilken konstitusjonell erfaring er vunnet?

Jeg har annet sted gitt Prof. dr. juris. Jon Skoie's rede-
gjørelse for Haag Konvensjonen, samt sitat fra Avtalen av
16. mai 1944 - som i sin helhet er bygget opp nettop på
Haag Konvensjonen.

Av interesse i denne sammenheng viser jeg til herr Broch's
innlegg 1948. 26. oktober. - Innst. fra Undersøkelleskommi-
sjonen av 1945. II og V, side 735, dog synes det nødvendig
å sitere siste del av samme:

"Broch:.....Jeg skulle tro at alle de som hadde med den
lokale administrasjon under krigen å gjøre, særlig i den
første tid, led under mangel på paroler, på standard og
veiledning. Selv var jeg ordfører i en by som ble isolert
i 8 uker, som bekjent hadde vi krigshandlinger i Narvik
hele sommeren. Byen var fullstendig isolert fra utenverdenen.
Jeg husker at vi stadig måtte drøfte med tyskerne visse
ting som hadde med folkeretten å gjøre. Vi protesterte mot
at de satte kanoner like ved sykehusene o.s.v., og vi hen-
viste til Haager-konvensjonen uten overhodet å ha noen
detaljerte kunnskaper eller uten anledning til å finne frem
i en fart til de kilder vi påberopte oss. Vi var også i
tvil om hvor langt vi kunne gå innbyrdes i de nye regler
vi måtte finne fram til. Vi innførte totalforbud, vi trykt
våre egne pengesedler, og vi foretok også andre handlinger
som ikke hadde noen lovhjemmel, men som befolkningen adlød,
fordi den fant dem naturlige.

Jeg vil få lov å antyde, at man drøfter det spørsmål om
der ikke kunne samles i en håndbok et materiale til bruk
for visse tjenestemenn i situasjoner av denne art, f.eks.
et utdrag av folkeretten og utdrag av de dommer over krigs-
forbrytere som det kunne være hendig å påberope seg overfor
fiendtlige militære som begår overgrep eller forlanger
ytelser av sivilbefolkningen som strider mot folkeretten,
og som militære under denne krig ble dømt for ved de allierte
domstoler. Det ville gi en moralsk styrke, hvis man overfor
okkupanten kunne si, at helt sikker på å vinne krigen kan
dere ikke være, siste gang ble slike handlinger bedømt med
döden. Særlig den første tid av okkupasjonen vil folk nød-
vendigvis være henvist til seg selv og sin nærmeste krets.
Det så vi også den gang. Det tok noen tid for motstands-
bevegelsen fant form og sendte ut sine paroler. Det vil
være nyttig å ha et visst grunnlag å bygge på, selv om
forhåpentlig historien ikke vil gjenta seg. Vi har funnet
ut at vi bør se den sannhet i öynene, at vi kan komme opp
i en situasjon av lignende art, og noen nytte må man vel
kunne ha hatt av de erfaringer vi har fra denne krigen og
denne okkupasjonen." Sitat slutt.

Herr President, er denne bok et faktum pr. dato? Er det i
denne sammenheng "naturlig at antage at de 150 folkevalgte
er bedre utrustet i statsrett-og folkerettslig forstand
enn sine forgjengere som kjempet for fridomen i förefallet?",
herr President. Vil den parlamentariske standard bli bedre -
mer fylldig - om nevnte antall utökes til 175 - i denne
sammenheng ser jeg helt bort fra distriktspolitiske hensyn.
Når det gjelder herr Broch's henvisning til tidligere dommer,
har jeg, herr President, sitert fra 2 "juridiske betenkninger".
I denne sammenheng er det nødvendig å nevne - der var også
andre "der foretok handlinger der ikke fantes lovhjemmel
for".

Det er jo i denne forbindelse, under den forutsetning at nevnte bok er et faktum, hvilke retningslinjer er der f. eks. trukket opp for Høyesterett - og en eventuell ny "KRETS" ? Jeg tenker her på GRUNNLOVENS paragraf 83, samt Ansvarlighetslovens paragraf 17. Både herr Nygaardsvold og herr Broch er inne på den stilling tjenestemenn er i - vel, herr President, de tjenestemenn som arbeidet i London hadde vel det adskillig lettere enn sine kolleger i Oslo, som tildels ble dømt for LANDSSVIK!

I denne forbindelse er det nødvendig, herr President, å vise til "Et supplement fra Einar Gerhardsen" inntatt i - Fredag morgen AFTENPOSTEN 30. oktober 1970, bilag hermed. Når det her refereres fra side 48 "Frå skanse til skanse", er det nærmest enestående at ikke, sitat: "Dei stod heilt fritt, sa eg. Men da eg såg heile flokken tok vegen bort, da kjente eg det som at rottene hoppa ut or skipet som sakk. Eg vart einsleg tilbake. Berre ein ung sekretær bad om å få fylgje med meg til regjeringa." Sitat slutt. Dette burde også vært inntatt i nevnte "supplement" til annet opplag av "Felleskap i krig og fred". Her burde vel rikets Injurielovgivning vært benyttet, at der fantes "brodne kar i alle partier" synes helt klart. Det er i skrivende stund noget vanskelig å forutsi - om flere norske statsministre vil komme til å erklære seg selv "politisk kjønnslös", noget kun tiden vil vise, dog synes det være en viss tendens i boken "Det store manne-fallet".

Jeg har tidligere nevnt tendensen til å skrive böker etter en krig, dog har jeg, herr President, vanskelig for å oppdage nogen objektiv tendens og dermed korrekt historisk fremstilling. Dette gjelder også med hensyn til;

Regjeringen Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940-25/7 1945.

Hvorfor ble aldri nogen av de foran nevnte Avtaler debattert, den første avtale ble undertegnet den 10. juni 1940, en statsakt - som til dato ikke er offentliggjort. I denne forbindelse er det nødvendig å vise til en annen avtale;

Agreement between the Royal Norwegian Government and the United States of America on the principles applying to mutual aid in the prosecution of the war against aggression;
Sitat:

"Embassy of the United States of America near the Royal Norwegian Government.

London, August 28. 1942.

No. 101.

Excellency,
Acting under instructions from my Government, I have the honour to signify my Government's agreement to the following arrangements for regulating military relations between the Armed Forces of the United States and of Norway in Iceland.

Recognizing the advantages of preserving the principle of unity of command in Iceland, it is agreed that since the British Forces in Northeast Iceland have been relieved by the United States troops, the independent Norwegian Company stationed in Akureyri, formerly under British command, shall be placed under the operational control of the Commanding General, United States Army Oceland Base Command. The Norwegian Company shall be placed at the disposal of the United States Commanding General as Norwegian training

unit in winter warfare and for carrying our winter patrol missions in the Akureyri area. However, since the original purpose of the Company was to serve as a depot for the Norwegian detachment garrisoning Jan Mayen Island, the United States Commanding General shall make use of the Company in such a way that this purpose is fulfilled.

The Norwegian Company in Iceland shall be furnished by the Norwegian Government with necessary clothing, equipment and weapons.

However, special winter equipment shall be issued by the United States authorities to the extent that the United States Commanding Officer deems desirable. The United States authorities shall provide the Company with rations, quarters and medical services, on the same scale as furnished American forces stationed in Iceland and also effect repairs to clothes and equipment, supplies and services shall be refunded by the Norwegian Government, which shall also be responsible for the pay of Norwegian Government, with transportation essential for the employment of the Company by United States military Authorities shall be at the expense of the United States.

The personal of the Norwegian Company shall continue to be subject to Norwegian Civil and military jurisdiction and Norwegian disciplinary authority.

The Norwegian Government reserve to itself the right to withdraw this personel, in whole or in part, if a situation should develop rendering adviseable to other tasks. The foregoing arrangement shall enter into effect as of this date and shall remain in force until either party notifies the other of its desire to terminate or modify it.

Accept, Excellency, the renewed assurances of my highest consideration.

(s) A.J. Drexel Biddle jr.

His Excellency,
Monsieur Trygve Lie,
Royal Norwegian Minister for
Foreign Affairs, London.
Sitat slutt.

**INSTITUTT FOR
SAMTIDSHISTORIE**

Herr President, hva betyr setningen:

"Embassy of the United States of America near the Royal Norwegian Government?" Folkerettslig sett, også United States of America betraktet den norske regjering for In Excile at være og derfor ikke suveren.

Det er nesten ufattelig, herr President, når en sammenligner siterte avtaler med herr Nygaardsvold's "....ord til herr Moseid. Jeg vil få lov til å si like overfor herr Moseid at når han tar for seg korrespondansen mellom Regjeringen og Kretsen...", hvorfor fikk ikke herr Moseid anledning til å analysere nevnte Avtaler ord for ord?

Svaret gir herr Nygaardsvold selv "....ja så må det bli galt." Dette bør pr. dato aksepteres, hele Undersøkelseskommissjonen var for "partipolitisk skittentøyvask" å regne, hvilket jo også kom frem fra flere talere.

Når talere i ODELSSTIÅRET - blir irettesatt av Odelstingets President for bruk av uttrykk som "løgnaktig" og det "rene dill" samt en forhenværende statsminister - selv erklærer seg "politisk kjønnsløs" er vel dette å betrakte som det nivå Rigets parlamentariske standard hadde pr. 20. juli 1949 - om ettermiddag!

herr President, jeg har sitert herr Nygaardsvold med henyn til hans beundring for sine medarbeidere i departementene. I denne forbindelse er det nødvendig - for å belyse - dette forhold, sitere som følger:

London, 12. desember 1944.

"Fra
U/ltn. Benjamin Vogt

Til
Herr statsminister Nygaardsvold,
Kingston House, London.

Under den ulykke som har rammet Finnmark og Troms og som truer med å omfatte større deler av landet, har det vært hevdet at alt som kunne gjøres på denne side for å hjelpe, har vært gjort. Dette er ikke riktig.

Evakueringen av Nord-Norge med planmessig avsviing av landet, traff de norske myndigheter like uforberedt som invasjonen den 9. april. Der forelå da Kirkenes ble gjenerobret intet praktisk samarbeid med russerne for å møte de problemer som reiste seg av en så sannsynlig eventualitet. Der forelå ingen avtale med engelskmennene om forsyninger til Nord-Norge under disse vilkår. Der var fra norsk side ikke forberedt tilstrekkelige forsyninger som kunne sendes på kort varsel, og der forelå ikke engang fullstendige planer for evakueringsalternativet.

Det har videre vært hevdet at der fra russisk og engelsk side har vært vist den største imøtekommenhet. Dette er riktig. Det er fra norsk administrativt hold at planleggelse og arbeide har sviktet.

For over to år siden ble statsråd Frihagen kalt til Sjef for Forsynings- og Gjenreisnings-departementet. Hans opptreden i Stockholm og hans standpunkt i forbindelse med president-skapets henvendelse hadde allerede dengang stemplet ham som en defaitist. Tiden er ikke lenger inne til halve forholdsregler. Jeg tillater meg derfor å henstille til Statsministere at statsråd Frihagen gis anledning til å trekke seg tilbake for større ulykker rammer vårt land. Det er i dag viktigere at vi får en handlekraftig forsyningsminister enn en hvis vesentlige kvalifikasjoner er fullmakten fra Elverum.

Ærbødigst"

Sitat slutt.

Det som i denne forbindelse er av interesse er - hvorfor ble ikke den korrespondanse mellom "Utefronten og Regjeringen Nygaardsvold" overlatt Undersøkelseskommissjonen? også dette burde herr Moseid hatt kjennskap til - eller er det sannsynlig at dette brev ikke "passet" inn i bildet? Videre hendte der "ting" innen regjeringen - Provisorisk anordning - datert London, 15. desember 1944, var da et "faktum" som "fullmakten fra Elverum" var et "faktum den 9. april 1940".

Videre er det tydelig at avdøde U/ltn. cand. jur. Benjamin Vogt hadde kjennskap til Avtalen av 16. mai 1944 - i sin helhet!

Det er tydelig for alle - dette er "speaking frankly in the true sence of the word", der er intet parlamentarisk "dill" der kan bortforklare dette faktum!

Videre er det helt klart U/ltn. Benjamin Vogt hadde de beste kontakter innen informerte britiske kretser.

Alle henvendelser krever svar - også i parlamentarisk henseende enten det gjelder brev fra velgere til stortingsmenn eller stasråder.

Herr Benjamin Vogt,

Jeg har mottatt Deres brev av 12. ds.

Regjeringen var klar over muligheten av en sovjetrussisk innrykking i Finnmark, og den sluttet derfor avtalen med Sovjet-sambandet av 16. mai i år. Den gjorde også hva som kunne gjøres for å få sluttet tilleggsavtaler om praktiske spørsmål.

Regjeringen var dessverre ute av stand til å forhindre tvangsevakueringen og avsviingen av det nordligste Norge. De skritt som den har foretatt for om mulig å begrense ulykken, kan ikke omtales offentlig før krigen er slutt.

Det som De skriver om forsyninger til de befriete områder viser at De ikke kjenner denne sak. De nødvendige forsyninger var til stede, men det viste seg dessverre umulig i første omgang å skaffe tilstrekkelig med skipsrom. Det er ikke mulig å diskutere årsaken til dette nå. Så snart vi kommer hjem til Norge, vil Regjeringen legge fram alle opplysninger, og det vil da bli klart for enhver, at denne forsinkelsen ikke skyldes den norske Regjering.

Spørsmålet om hjelp til Nord-Norge har naturlig nok opptatt meg mere enn noe annet spørsmål som Regjeringen har måttet ta stilling til etter at den kom til Storbritannia. Jeg har bl.a. søkt å følge Forsyningsdepartementets arbeid med disse oppgaver fra dag til dag, og det er min bestemte oppfatning at Departementet og dets sjef har gjort et usedvanlig godt arbeid i denne sak.

Johan Nygaardsvold(s)

Sitat slutt.

Det er tydelig, herr President, Statsminister Nygaardsvold - in Exile - satte "liten eller ingen pris" på at andre hadde kjennskap til avtalen av 16. mai 1944. Det var nok av höflighetshensyn - at denne avtale - ikke ble undertegnet den 17. mai 1944!

Hvorfor ble ikke de samme tillegg til denne avtale også undertegnet med den russiske regjering?, jeg har nevnt dette annet sted i denne min fremstilling. Ifølge "ELVERUMSFULLMAKTEN" var det jo "FOR PÅKRETVET AV HENSYN TIL LANDETS SIKKERHET OG FREMTID" at regjeringen Nygaardsvold "kjempet". Det tør være kjent at uten "MAT OG DRIKKE DUGER HELTEN IKKE", det er i denne forbindelse ikke uten betydning "at have klær nok til at skule centerpartiet"!

Det er videre kjent - den første del av den annen Verdenskrig - ble betraktet som "the phony war", jeg er av den oppfatning at dette uttrykk passer bedre på den krig "Regjeringen Nygaardsvold" førte fra 9. april 1940 - ut ifra det enkle faktum, der skal erfaring og innsikt dermed for å ha den nødvendige oversikt, det var nok nevnte regjering som ikke maktet sin oppgave.

Det må således bli "Historiens dom" som herr Nygaardsvold presiserer "Det er ikke mulig å diskutere årsaken til dette nå. Så snart vi kommer hjem til Norge, vil Regjeringen legge frem alle opplysninger, og det vil da bli klart for enhver, at denne forsinkelsen ikke skyldes den norske Regjering", sitat slutt.

Hvor lenge skal så det norske folk vente for sannheten om 9. april 1940 er et FAKTUM!

Herr President, det er tydelig - herr Benjamin Vogt var ikke tilfreds med svaret, vitere sitat som følger:

London, 30. desember 1944.

"Herr Statsminister Nygaardsvold,
Kingston House, London.

Forsyninger til NORD - NORGE.

Jeg erkjenner med takk mottagelsen av Statsministerens brev av 18. ds. som nådde meg den 23. ds. Jeg forstår tilfulle at "Regjeringen var klar over muligheten av en sovjet-russisk innrykking i Finnmark", og at spørsmålet om hjelp til Nord-Norge har opptatt Statsministeren "sterkere enn noe annet spørsmål som Regjeringen har måttet ta stilling til etter at den kom til Storbritannia".

Denne Statsministerens interesse for Nord-Norge har sikkerlig ingen nordmann trukket i tvil, likesom enhver vil være på det rene med at "Regjeringen dessverre var ute av stand til å forhindre tvangsevakueringen og avsviingen av det nordligste Norge".

Derimot kom jeg i mitt brev til Statsministeren av 12. ds. med visse konkrete anker, blandt annet at der fra norsk side "ikke var forberedt tilstrekkelige forsyninger som kunne sendes på kort varsel." Statsministeren svarer på dette at "De nødvendige forsyninger var tilstede", Da der her åpenbart må foreligge en misforståelse som har hatt alvorlige følger, tillater jeg meg å komme med følgende opplysninger:

TILSTEDEVÆRENDE FORSYNINGER.

Den 23. oktober (etter innrykkingen) skrev Forsyningsdepartementet til Forsvarsdepartementet, vedla en behovsoppgave for sivilbefolkningen i Øst-Finnmark som var utarbeidet samme dag, og ba om "snarest mulig meddelelse om det vil lykkes det ærede departement å få tilveiebragt disse forsyninger gjennom de militære myndigheter."

Den 17. november ble det fra britisk hold meddelt at "hvis arbeidet med innkjøp (uthevet av meg), transport etc. ikke straks ble satt igang, var det stor fare for at varene ikke kunne komme med den konvoi den....."

Den 5. desember meddeler statsråd Frihagen at "deretter" (etter den 17. november) gikk "anskaffelsen av de nødvendige varer stort sett tilfredsstillende." De nådde imidlertid ikke nevnte konvoi.

Når det av statsråden meddeles at "den første forsyning av sikkerhetshensyn helt skulle overtas av de militære", sikter han formentlig til forsyningenes forsendelse og fordeling. Intet sikkerhetshensyn settes i fare ved at departementet forbereder forsyningene. Når man tok ulltepper fra General-kvartermesterens lagre, var det ikke fordi militære hensyn tilsa dette, men fordi Forsyningsdepartementets ulltepper (innkjøp av direktør Holtet) ligger i Syd-Amerika.

SKIPSROM.

Først 12 dager etter innrykkingen ble det vedtatt på en konferanse, hvor blandt annet statsrådene Torp, Sunde og Frihagen deltok, at "Skipsfartsdepartementet skulle utvirke frigivelse av den nødvendige tonnasje for forsyninger til Nord-Norge....."

Den 22. november ble det imidlertid meddelt at "de norske båter som var uttatt til å medta disse forsyninger, ikke hadde den tilstrekkelige fart til å kunne bli med i konvoien." Sjøfartsdepartementet hadde gjort seg skyldig i en feilberegning.

Nøyaktig en måned etter innrykkingen begynner statsråd Sunde, som han selv meddeler, å arbeide med å få "Tilfredsstillende skip". Tonnasje er ordnet for senere skipning uten at shippingsituasjonen har forbedret seg for de allierte. Det enkle forhold er at man begynte arbeidet for sent.

Som saken har vært fremstilt fra norsk side kan man få det inntrykk at de allierte vil tilgodese England med en uhyre tonnasje, innbefattende norske skip, for å opprettholde en levestandard på over 3000 kalorier pr. dag, mens man ikke kan avse noen få tusen tonn for å rette Øst-Finnmark fra mulig undergang.

Dette er ikke riktig, der er ganske andre årsaker, og jeg tør anmode Statsministeren av hensyn til det gode forhold vil våre allierte å ta avstand fra disse fremstillinger.

PLANLEGGELSE.

I god tid før innrykkingen ble det foreslått av lt. Robertson og dr. Johnson, med tilslutning av lt. Cato Sverdrup og major Moc, at to skip skulle ligge seilklare med forsyninger til Nord-Norge. Forslagsstillerne hevder at det var mulig å få saken ordnet. Forslaget ble imidlertid trenert - i departementene.

Blandt de mange ting som departementet ikke hadde forberedt var klær til kvinner og barn.

Derfor har man nu søkt å sende menns vinterfrakker for å dekke kvinnenenes behov for varmt yttertøy, men for barns vedkommende har man måttet ty til det som er innsamlet av Røde Kors og andre.

I denne forbindelse har man hentet over fra Nord-Amerika kasser med bekledning innsamlet derborte. Man har imidlertid ikke hatt full oversikt over kassenes innhold, og ved åpningen på denne side viser det seg at ca. 70% av dameskotøyet ikke kan brukes, f.eks. fordi det er silkeskotøy med høye heler, eller fordi lesten er så smal at den ikke er brukbar for norske kvinner. Idag 30. desember pågår ennå sorteringen og opptellingen av kasser som tildels har ligget et år. Til disse ting har man skaffet skipsrom tiltross for at reisen over Atlanteren tar dobbelt så lang tid som til Murmansk, og derfor beslaglegger mer tonnasje.

AVTALENE AV 16. MAI.

Statsministeren påberoper seg Ruslandsavtalen av 16. mai og tilføyer at Regjeringen gjorde "hva som kunne gjøres for å få sluttet tilleggsavtaler om praktiske spørsmål."

Avtalen omhandler jurisdiksjon og sivil-administrasjon i frigjorte norske områder, derimot ikke tilveiebringelse av forsyninger.

I og med at både avtalene med England og Amerika, og avtalen med Russland omfatter hele Norge, uten at der er trukket opp grenser mellom operasjonsområdene, er der oppstått tvil om ansvarsforholdet, og dette har vanskeliggjort løsningen av forsyningsspørsmålet istedenfor å lette det.

Mens i andre frigjorte områder Civil Affairs automatisk påtar seg et visst ansvar overfor sivilbefolkningen, fallt Nord-Norge så å si mellom to stoler. Det var nødvendig å søke russisk samtykke før Civil Affairs kunne yde sin bistand. Dette samtykke som russerne ga, og som det naturligvis var all grunn til å tro at de ville gi, forsømte man fra norsk side å innhente i tide.

Hvorvidt Regjeringen har gjort hva som gjøres kunne for å løse andre praktiske spørsmål som reiser seg av avtalene, vil det stå til andre instanser å bedømme. På det nuværende tidspunkt skal det kun konstateres at det ikke er lykket Regjeringen å slutte tilleggsavtaler om praktiske spørsmål som var nødvendige.

STILLINGEN I NORD-NORGE.

Statsministeren fremholder som Deres bestemte oppfatning at "departementet og dets sjef har gjort et usedvanlig godt arbeide i denne sak."

Til støtte for de faktiske anførsler jeg er fremkommet med ovenfor vil jeg ikke undlate å minne om at allerede for over et år siden skrev byråsjef Ording i Forsyningsdepartementet om "det alvorlige misforhold som er oppstått mellom de oppgaver som er pålagt departementet og dets utsikter til å løse oppgavene...."

Det har ikke manglet på advarsler både utenfra og departementets egne funksjonærer, uten at det er nødvendig å komme nærmere inn på dette nå. Departementets hele sammensetning uten tilstrekkelig forretningskyndig islag, har forøvrig talt sitt tydelige sprog til enhver som har fulgt dets arbeide.

Statsministeren anfører at så "snart vi kommer hjem til Norge, vil Regjeringen legge fram alle opplysninger, og det vil da bli klart for enhver, at denne forsinkelsen ikke skyldes den norske Regjering."

Det kan være mange sider ved denne sak som ennå er uopplyst. Men opplysningene når de kommer, vil ikke bøte på det forhold at Nord-Norge ikke har fått forsyninger. I nær fremtid vil kanskje andre og større områder av Norge komme i samme stilling som Øst-Finnmark. Forsyningsdepartementet står ikke forberedt til å møte denne situasjon, tiltross for de forsinkede bestillinger som nu er foretatt. Så sent som i midten av desember hadde ikke statsråden bestemt seg til å søke de britiske myndigheter om tillatelse til å kjøpe varer som ville trengees øyeblikkelig om Troms og Nordland fikk samme skjebne som Finnmark.

Det er nødvendig for vår eksistens at vesentlige spørsmål for land og folk blir løst. Det er uten særlig interesse om de er forsøkt løst, og om vedkommende ansvarshavende har gjort sitt beste. Det er saksforholdet som har betydning, og ikke skyld-spørsmålet.

Hjemme vil Regjeringens forhold til forsyningsspørsmålet muligens bli tatt opp til nøye gransking. Derom tør jeg ingen mening ha, likesom de fleste av oss på det nuværende tidspunkt er uinteressert i dette. Men ute må nu forsyningsspørsmålet fremmes.

Det kan dessverre ikke nytte å henvise til hva som vil legges frem når vi kommer hjem. Det som det har betydning å legge frem er mat, klær og brensel og andre livsfornödenheter. Det er det faktiske resultat av arbeidet som har verdi, ikke den personlige vurdering av samme.

Så inntrengende som det står i min makt tillater jeg meg derfor å henstille til Statsministeren at statsråd Frihagen gis anledning til å trekke seg tilbake for større ulykker rammer vårt land.

Erbødigst
Benjamin Vogt (sign.)

Sitat slutt.

Det later til, herr President, med all den "anordningsvirk-somhet uten hjemmel" - ifølge daværende Justisminister ca. 140 i tallet, er det nok mulig at der ble "liten eller ingen tid" for den "krigføring i statlig regi" der ble hevdet - fant sted. Jeg er ikke kjent med om herr Nygaardsvold nogensinde svarte på sist siterte brev fra herr Benjamin Vogt. Det er, herr President, nødvendig at sitere videre - for sammenhengens skyld, som følger:

REGJERINGEN OG NORD-NORGE.

Loven har i mange land stått som en fremmed makt som grep inn i folkets liv og handlefrihet. Den var en motstander man skulle ta seg ivare for, dens arm var lang og dens hjerte kaft. Utbytende myndigheter sto i ledtog med den og brukte den til undertrykkelse.

I Norge var det anderledes. Loven var menigmanns forbunds-felle i kampen for tilværelsen, den han tydde til for å verge seg mot overgrep. Du skal lystre loven, het det mangesteds. Du skal ikke krenke retten min, het det hos oss.

Hva enn de historiske årsaker kan være, er det en kjenns-gjerning at rettsfølelsen blandt det norske folk er sterkere utviklet enn i kanskje noe annet land. Lov og rett kommer like etter Vårherre selv, i det norske folks bevissthet. Det var bruddet på retten som samlet oss i 1940, like meget som krenkelsen av vår nasjonale selvfølelse. Det gjelder hos oss ikke bare å få tingene gjort, men å få dem gjort på rettmessig måte, Har man loven på sin side er seieren halvt vunnet.

Av alle de okkuperte land har Norge utvilsomt den landflyktige regjering som står sterkest rettslig sett. Ingen skal under-vurdere verdien av dette. Det er ikke bare i pakt med vår hevdvunne aktelse for lov og rett, det er svar på tyskernes lovløse fremferd, og det gir våre myndigheter adgang til å opptre med autoritet utad. Det er sakens lyse sider.

Derimot har ikke alle vært klar over skygge-sidene. Den lovlige regjering er ikke nødvendigvis den dyktigste og beste som kan skaffes. Det nærmest-liggende eksempel er Vichy. Samtidig som de Gaulle bygget - konstitusjonelt sett - på sviktende grunnlag, hadde petain et visst krav på å ansees som Frankrikes konstitusjonelle regjering. Det var ingen tilfeldighet at De Forente Stater i en lang periode hadde en akkreditert representant i Vichy, mens de samtidig ikke anerkjendte de frie franske som Frankrikes lovlige styre. I denne forbindelse kan man minne om at verdens mest forut-seende og dyktigste styre, nemlig det russiske, i sin opp-rinnelse er revolusjonært. Og revolusjon mot makthaverne er som bekjnt ikke noen del av konstitusjonen i noe land.

Dette er sagt for å understreke at det hefter ikke noe magisk ved begrepet konstitusjon. Et konstitusjonelt grunn-lag innebærer visse utvilsomme fordeler, det kan også medføre adskillige mangler. I siste instans blir det en vurderingssak når det ene oppveier det annet, forutsatt selvfølgelig at man ikke kan utbytte et konstitusjonelt styre med et annet av større dyktighet. Hvor det gjaldt Petain var man ikke i tvil, når det derimot gjelder Pierlot eller Papandreu er man åpenbart mere usikker. Tyngden vil naturligvis alltid, og med rette, helde til de konstitu-sjonelle makter, om ikke av annen grunn enn at der skal større krefter til for å endre en bestående ordning enn å opprettholde den.

Når man ser på den norske regjerings stilling er forholdet både enklere enn vanskeligere enn i andre okkuperte land. Enklere fordi regjeringen Nygaardsvolds rettslige stilling står hevet over enhver tvil, og fordi vi har et sindig og rettsbevisst folk uten så skarpe politiske motsetninger som i mange andre land. Vanskeligere derimot fordi vårt høyt utviklede samfunnsliv krever så meget av vårt styre. Vi kan ikke love fra hånden til munnen og uten tak over hodet som i Syd-Italia. Svikter de vanlige kilder til landets forsyning, er vi ganske anderledes avhengig av en forutseende og dyktig ledelse enn de fleste andre land. Med våre hårde vilkår og små resurser er det ikke nok at vi er like dyktige som andre europeiske folk. Vi må vise større evner og mer nidkjarhet i arbeidet om vi skal holde oss på høyden. Under krigen når all makt er samlet i regjeringens hånd, påligger det den å vise disse egenskaper. En statsråd med det mektige apparat som står til hans rådighet, kan hjelpe til å berge land og rike, men han kan også på fem minutter ødelegge mer enn 100 flyvere og tusen sjöfolk kan böte på fire år.

Nu er det ingen ansvarlig nordmann hjemme eller ute som har tilrådet regjeringsskifte under krigen. Men to andre forlangender har vært fremsatt. Det ene adgang til kritikk av regjeringen innen lovlighetens og rimelighetens grenser, slik at der kunne öves en viss kontroll, det annet utskifting av enkelte statsråder når det er åpenbart at de ikke er sine stillinger voksen.

Den gang saken gjaldt Koht og Ljungberg ble det tilslutt klart for statgministeren at de måtte gå. Der forelå et så åpenbart misforhold mellom deres personlige egenskaper og de oppgaver de hadde å løse at mangelen ikke kunne oppveies ved deres konstitusjonelle lovlighet. Idag gjelder saken statsråd Frihagen. I over to år har han varetatt Forsynings-departementets tarv på en slik måte at forsinkelsene m.h.t. avhjelp av nöden i Nord-Norge i vesentlig grad må tilskrives ham. (I annen rekke står medisinal-direktören ansvarlig). Til tross for at finnenes sammenbrudd forlengst var en kjennsgjerning og at den hadde vært ventet i måneder, lå der ikke et eneste ullteppe ferdig til avskipning da russerne rykket over Passvikelven. Der var ikke klargjort bygningsmaterialer, telt eller annet som kunne gi husly. Der lå heller ikke klær og mat seilklart, og ikke medisiner og anne nödhjelp i tilstrekkelige mengder.

Da frigjörelsen var begynt kom der liv i Forsyningsdepartementet. Det ble sammenkaldt möter, holdt konferanser, satt opp planer og gjort henvendelser. Den 16. desember, 59 dager etter russernes innrykking, inneholdt Norsk Tidend et opprop fra Röde Kors, etter tale av medisinaldirektören samme steds, om innsamling av klær til Nord-Norge. Röde Kors' tiltak er som alltid godt, men skulle ikke vært nödvendig. I over fire og et halvt år har den norske regjering sittet i London og kunnet forberede hjemkomsten. Når Nord-Norge vil få sine vesentlige forsyninger vil senere vise seg.

Vi har regjeringens ord for at russerne har vært enestående. Det stemmer med alt vi har sett og hört. Vi har ennvidere regjeringens ord for at den nyder stor goodwill hos engelskmenn og amerikanere. Det er annetsteds det har sviktet.

Stasrådene under krig er som embedsmenn i freds-forhold, praktisk talt uavsettelig. Forhold hvis hensikt var å trygge gode folk mot urettmessig angrep, har ført til at dårlige folk blir sikret mot rett-messig kritikk. Det må skje en forandring i dette.

For riktignok underskriver vi ingen lære om at gode mål helliger dårlige midler, men det er på den annen side ikke riktig at dårlige midler skal ødelegge gode mål. Det er intet i veien med statsråd Frihagens lovlighet. Konstitusjonelt står han uangripelig. Det som skorter ham er evner, innsikt, pågangsmot, besluttosomhet og redelig vilje. Utgiftene utredes av det norske folk.

LONDON

23. desember 1944.

Benjamin Vogt (sign.)

Sitat slutt.

Vel, herr President, dette var "litt av et jule-budskap" - den siste krigsjulen!

Det er tydelig at herr Benjamin Vogt hadde "kjennskap" til prov. anordning - datert London, 15. desember 1944.

La oss så forestille oss, herr President, at dette sitat var i sin helhet forfattet av herr Vogt - men datert Kragerø - tatt inn i samtlige aviser i det landet som ventet - med lengsel på klær, mat, medisiner og tak over hodet, hvilken "behandling" ville herr Vogt blitt utsatt for med hjemmel i nettop den provisoriske anordning - datert London, den 15. desember 1944!

Frimodige ytringer må aldri bli å betrakte som "landssvik", herr President, i seg selv en uhyrlighet. Det er at håne Rigets Grunnlov og flagget dermed!

Jeg har foran sitert endel fra kommunistisk "syn på Norges krig", i denne forbindelse er det nødvendig å sitere fra ARBEIDERBLADET, fredag, den 13. desember 1946:

"KOMMUNISTENES HOVEDLINJE I 1940.

Det ser ut som Norges Kommunistiske Parti intet har lært og intet glemt. Den ulykke som ramte Norge den 9. april, ble i de følgende kritiske måneder nyttet til de voldsomste angrep på våre allierte. De hadde i realiteten ansvaret for overfallet, altså ikke nazi-Tyskland. Landets regjering ble beskyldt for nøytralitetsbrudd og for å flykte, og derved la sitt folk i stikken. Det norske Arbeiderparti ble etter at fienden sto i landet skjelt ut på det groveste. Landsorganisasjonen ble også utsatt for heftige utfall... Både Kommunistpartiet og dets ungdomsforbund advarte mot sabotasje i enhver form. Kravet om fred med Tyskland og avsetning av konge og regjering ble reist på et tidlig tidspunkt. Kronen på verket var den Haakon Meyer-ske opposisjon, som Kommunistpartiet støttet av alle krefter. Men istedenfor å erkjenne de generalfeil som ble begått i disse grunnleggende måneder for vår motstandsbevegelse, prosederer den kommunistiske presse framleis på sin uskyld. Det er lett å finne fram anti-fascistiske uttalelser. Men de endrer ikke den skjebnesvangre taktikk partiet slo inn på. Ellers har de erfaringer vi høstet under overfallet og okkupasjonen bud til noen hver. Men det kommunistiske partiet turer fram som om det intet av betydning er skjedd. Derfor er det nødvendig å nagle det ytterligere fast, så alle som har sitt sunne omdømme i behold, kan bruke det. Vi kan alle bli stilt på nye prøver. Da gjelder det å kunne summe seg og finne sin plass i det arbeidende og kjempende folks rekke.

Kommunistpartiets hovedorgan la allerede den 11. april skylden på den "engelsk-franske krigsblokk" for krigen i Norge. Den følgende dag ble beskyldningene forsterket,, idet det da ble påstått at det er "de britiske imperialisters forbryterske provokasjon" som er årsaka til okkupasjonen. Hitler-Tyskland ble såleis frifunnet. I et opprop til arbeiderne blir denne uhyrlige påstand gjentatt. I en ledende artikkel den 18. april under tittelen "Fred for Norge", blir beskyldningene atter slynget ut. Det er England som har provosert kupet for å gjøre Norge til krigsskueplass for den britisk-franske krigsblokks interesser. Den tyske okkupasjon er en "motforanstaltning".

I anledning av en del rykter som er i sving konstaterer "Arbeideren", som "Friheten" den gang het, at den politikk bladet forfektet var partiets linje, som det hadde fulgt hele tia siden krigsutbruddet. Noen dager seinere vender Kommunistpartiets hovedorgan seg mot enhver franktirør og sabotasjevirksomhet.

"Heller ikke den organiserte motstand som öves er til gagn for landet og folket vårt. Tvert imot. Saka er jo den at tyskerne er i krig med England. Når de har satt seg fast i Norge, er det etter deres egne erklæringer for å forhindre at England setter seg fast her og bruker Norge som krigsskueplass mot Tyskland." - "Derfor bör all passiv og aktiv motstand i det besatte område opphöre, og derfor bör det rettes en inntrengende appell til befolkningen i de övrige områder om å bidra til at det kan bli fred i Norge." Dette skrev "Arbeideren" den 22. april. En Liknende oppfordring gikk ut til ungdommen gjennom Norges Kommunistiske Ungdomsforbund. Lördag den 27. april kommenterer bladet Terboven proklamasjon, da han kom hit til landet. Det fremholdes at Terboven og von Falkenhorst har erklært at det ikke er Tysklands mening å gjøre noe inngrep i vårt lands politiske frihet. Ansvarer blir atter lagt på den "engelsk-franske krigsblokk". Dette kommentar, som er inntatt på lederplass, slutter med denne oppfordring: "På grunn av disse erklæringer appellerer vi derfor til det arbeidende folk om i enda sterkere grad enn för å gjøre sin innsats for at det blir fred og arbeid i vårt land, slik at levevilkårene for oss alle kan bli så gode som mulig."

1. mai-nummeret blir nyttet til et fanatisk utfall mot de "imperialistiske brannstiftere i London og Paris".

Om Norges stilling heter det:

"Årsaken er den politikk, som istedenfor konsekvent å hevde landets nöytralitet, betöd feighet og....." Sitat slutt.

Herr President, ble medlemmer av det kommunistiske parti straffet - med hjemmel i prov. anordning av 15. desember 1944 ? Svaret er nei. I denne forbindelse turde ingen Statsadvokat hevde at også det kommunistiske parti burde stemples som landssvikere for sin virksomhet fra för 8. april 1940 og frem til den 22. juni 1941!, som "bistand til fienden". Grunnen synes klar - dette land Kongeriget Norge var ikke for "krigförende" å regne efter den 10. juni 1940.

Jeg har foran sitert endel fra de tildragelser fra vår langstrakte kyst, som burde hjört Regjeringen Nygaardsvold oppmerksom på de farer som trüet. At samme regjering ikke "hevdet sin nöytralitet" i forlkerettslig forstand - bör synes hevet over enhver tvil!

Det er videre kjent at der ble losset, en engelsk-fransk ammunisjonslast i Åndalsnes i mars 1940, videre er det kjent at kodenavnet på den engelske besettelsesplan va R4 - ukjent for daværende utenriksminister ? Videre - hvorfor hevdet herr Koht "det gjelder å komme på rette siden", dette er kun

forståelig ut fra hensynet til den norske handelsflåte - og hensynet til engelsk-norsk betalingsavtale - som først ble undertegnet den 30. april 1940.

Jeg har, herr President, tidligere sitert fra herr Moscids innlegg hvor Stortingets Presidentskap - søkte tillatelse - fra Hjemmefrontens ledelse, med hensyn til opprop til det norske folk og den behandling av nevnte "søknad" der fant sted.

Jeg siterer derfor fra OSLO-PRESSEN 8. mai 1945:

"Fra Hjemmefrontens ledelse.

"Våre sinn er fylt av glede, våre hjerter av takknemlighet mot dem som falt i kampen og mot alle som var med og kjempet seieren frem.

Fienden har nå kapitulert, og snart vil vi helt være herrer i landet. Men husk: Kapitulasjon er ikke det samme som fred. Fienden har enno våpen.

La oss midt i gleden bevare ro, verdighet og disiplin. Opptre ikke utfordrende overfor den slagne fiende, og ta ikke retten i egen hånd.

Krigens oppgaver er løst, fredens oppgaver venter. De krever at vi sammen setter alt inn for å gjenopprette vårt folkestyre og vår rettstat.

Den fred vi nå har vunnet, skal forplikte oss like sterkt som krigen og nöden bandt våre viljer til fedrelandets sak. Sammen skal vi bygge landet opp igjen som et bedre, sikrere, lykkeligere hjem for alle.

GUD SIGNE VÅRT DYRE FEDRELAND!

Sitat slutt.

Det faller derfor naturlig å spørre, hvilken forutseenhet viste Hjemmefrontens ledelse "KRETSEN", med hensyn til hjelp til hårdt trengende landsmenn i Finnmark - var der utarbeidet noen katastrofeplan - oversendt Regjeringen Nygaardsvold ?

Fantes der intet i all den korrespondanse mellom Regjeringen og Hjemmefronten med hensyn til nødvendige forsyninger ? I denne forbindelse synes det nødvendig å sitere Statsråd Sven Nielsen, side 600 1949. Em. 20. juli - Regjeringen Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940-25/7 1945.

"...Da jeg under en regjeringskonferanse den 18. januar 1944 kritiserte et bestemt forhold, nemlig oppnevningen av utsendingen til det som man populært kalte UNRRA, United Nations Relief and Rehabilitation Administration - det oversettes her med "De Forente Nasjoners organisasjons og hjelpevirksomhet for gjenopprettelse av normale forhold" - så var det fordi jeg i denne oppnevning så et virkelig partipolitisk trekk. UNRRA ble ikke det vi hadde ventet at det skulle bli. Man må være oppmerksom på at vi den gang trodde at dette ble en forsamling som skulle grunnlegge den fremtidige gjenreising av de krigsherjede land og så å si legge grunnen til fredsoppgjøret. Jeg anså det da som meget viktig at man der fikk den rette mann, og jeg fremholdt meget sterkt at jeg mente den rette mann i dette tilfelle var stortingspresident Hambro. Jeg vet at herr Hambro selv ikke ønsket det, men jeg foreslo imidlertid ham. Men Regjeringen oppnevnte statsråd Frihagen. Dette skjedde den 15. oktober 1943. Jeg var dengang fraværende fra Regjeringen, jeg var på en inspeksjonsreise i Skottland. Men litt senere skulle der oppnevnes et medlem av UNRRA's råds regionale komité for Europa. Jeg foreslo da igjen stortingspresident

Hambro, og opptok i statsråd den 18. februar 1944 følgende dissens:

"Statsråd Sven Nielsen stemmer på stortingspresident C. J. Hambro til medlem av UNRRA's råds regionale komite for Europa og vil i den anledning anføre:
Som Stortingets president og mangeårig formann i Stortingets utenrikskomite og som Norges representant i en årrekke ved internasjonale konferanser samt fra sin virksomhet i Folkeforbundet har herr Hambro på dette felt en innsikt og erfaring som neppe noen annen nordmann. Jeg vil i henhold til Grunnlovens paragraf 30 gjøre så kraftige forestillinger som mulig for at stortingspresident Hambro blir oppnevnt."

Ved den regjeringskonferanse som er nevnt på side 22 i protokollkomiteens innstilling, og som jeg må innrømme hadde et noe tilspisset forløp, uttalte jeg også:
"Det er i første rekke Hambro vi har å takke for at stumpene ble reddet den 9. april. Ingen nordmann har ytet Konge, regjering og fedreland så store tjenester den 9. april 1940 og senere som Hambro. Uten Hambros rådsnare og kloke ledelse hadde Konge og Regjering neppe sittet i London i dag, men kanskje i et annet land." Sitat slutt.

Herr President, det synes helt klart at der var en "viss persondyrkelse" fra norsk side, men la det være sagt - det som muliggjorde avreisen med ekstra-tog til Hamar - var de menn som hadde kommando ved Oslo-fjordens befestninger - nærmere bestemt Oscarsborg.

Når herr Sven Nielsen nevner "Uten Hambros rådsnare og kloke ledelse hadde Konge og Regjering neppe sittet i London i dag, men kanskje i et annet land."

Jeg har tidligere nevnt "danske tilstande", der fantes ikke hjemmel for at "forflytte det norske Konge-hus" heller. "Danske tilstande" tilførte det norske folk mat, visstnok fordelt via den norske kirke. Jeg er kjent med at også Biskop Berggrav fikk "sine porsjoner" tildelt, der han tilbragte siste del av den annen Verdenskrig "internert" på sitt landsted i Asker.

Er den Statsråds-protokoll herr Sven Nielsen refererer til stemplet som hemmelig, eller kan jeg herved sette frem ønske om å få lese samme? Dette bør, herr President, oppfattes som et grunnlagt spørsmål.

Det er videre av betydning, herr President, Rigets GRUNNLOV var ikke glemt - tross alt! Ellers har jeg det inntrykk at det var kun etter "ELVERUMSFULLMAKTEN" Regjeringen førte sin "parti-politiske krig", nogen annen form for krigføring bør synes utelukket, da det som foran nevnt kun er selvstendige stater som er å betrakte som krigførende i Folkerettslig forstand! Jeg har tidligere sitert Prof. dr. juris. Jon Skeies betraktninger med hensyn til "ELVERUMSFULLMAKTEN", som nettop i Folkerettslig forstand ingen betydning har. At nevnte "fullmakt" også ga anledning til å lage "provisoriske anordninger" bør pr. dato vurderes som skammelig, der fantes ingen lov-nød ifølge prof.dr.juris. Jon Skeie, at samme ble gitt tilbakevirkende kraft er en nasjonal skam, herr President.

Var Hjemmefrontens ledelse ved "KRETSEN" kjent med prov. anordning av 15. desember 1944? Hvis så var tilfelle - hvilket rettsstat var det så foran siterte opprop sikttet til - samt folkestyre?

I denne forbindelse har det betydning å sitere NORGES GRUNNLOV paragraf 97: "Ingen lov må gives tilbakevirkende kraft".

Hvorledes kan så, herr President, endog provisoriske anordninger uten hjemmel i noget lov-verk - endog gives tilbakevirkende kraft? Det bør synes helt klart - Professor dr. juris. Jon Skeie hadde og har fremdeles rett når han hevder - DER HAR ALDRI VÆRT SÅDAN RETTSLØSHET! Det er beklagelig å måtte konstatere - der var pr. 21.april 1947 - også slutt på FORNUFTEN! Jeg finner det nødvendig å sitere NORGES GRUNNLOV's paragraf 30, der lyder:

"I Statsraadet føres Protokol over alle de Sager som der forhandles. De diplomatiske Sager, som i Statsrådet besluttes hemmeligholdte, indføres i en egen Protokol. Paa samme Maade forholdes med de militære Kommando-Sager, som i Statsraadet besluttes hemmeligholdte.

Enhver som har Sæde i Statsraadet, er pliktig til med Frimodighed at sige sin mening, hvilken Kongen er forbunden at høre. Men det er denne forbeholdt at fatte Beslutning efter sit eget Omdømme.

Finder noget Medlem af Statsraadet, at Kongens Beslutning er stridende mod Statsformen eller Rigets Love, eller öiensynligen er skadelig for Riget, er det Pligt at gjøre kraftige Forestillinger derimod, samt at tilføie sin mening i Protokolen. Den der ikke saaledes har protestert, ansees at have været enig med Kongen, og er ansvarlig derfor, saaledes som siden bestemmes, og kan af Odelstinget sættes under Tiltale for Rigsretten."

Det faller meg, med dette sitat fra Rigets GRUNNLOV - naturlig, herr President, at spørge - er den Stasråds-protokoll som omhandler General Carl Fleischers "overføring" til Luneburg, Nova Scotia, Canada - tilgjengelig pr. dato?, eller finnes der grunn for å anta at denne protokoll - for alltid "... Paa samme Maade forholdes med de militære Kommando-Sager, som i Statsraadet besluttes hemmeligholdte". I denne forbindelse viser jeg til herr Watnebryns innlegg iforbindelse med General Fleischer's tragedie - sidene 611-613 1949.Em.20.juli.-Regj.Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940 - 25/7 1945.

Det er tydelig, herr Watnebryn ville ikke erkjenne den hele og fulle sannhet - Regjeringen Nygaardsvold's inkompetanse nivå- med hjemmel i Parkinson Law!

Videre synes det klart at protokollen fra Statsråd - hvor Kgl. res. av 25. april 1947 ble utferdiget angående påtaleunnlatelse mot Johannes Sigfrid Andersen.

Jeg siterer fra Innst.0.nr. 172 - Dr. Johan Scharffenbergs klage til Odelstinget:

"Hans konklusjon på klagen er:

Det överste ansvar faller på regjeringen, men det fremgår ikke av dokumentene om det var noen dissens.

I regjeringen ma forsvarsdepartementets sjef statsråd Hauge bære hovedansvaret, derfor er denne anmeldelse rettet mot ham. Personlig anser jeg riksrettssak som den mest betryggende form for undersökelse. Men Odelstinget kan også på annen måte gi uttrykk for om det misbilliger eller godkjenner sakens behandling og avgjørelse." Sitat slutt.

Jeg har foran sitert den fulle tekst av punkt 6 ref.Avtalen av 16. mai 1944.

Fra side 208 - Innst. 0.nr.172 - 1949, siteres:

"Hans innsats i illegalt arbeid i Norge og i den norske marine senere, er uomtvistelig. Ved kjennelse av 4.april 1945 ble Andersen gitt æresoppreisning ved den norske sjöfartsdomstol i UK. I kjennelsen heter det bl.a.

"Hans foresatte i MTB-Flottillaen gir ham et utmerket skussmål, og det er ellers på tilfredsstillende måte godt gjort at han i de siste tre år har ført en hederlig vandel." Sitat slutt.

Herr President, det bør synes helt klart - Rigets överste styrke - ligger i at der alltid handles i samsvar med GRUNNLOVEN's bud og konstitusjonell praksis dermed!, noget annet må pr. dato og i fremtiden synes utenkelig. Det er videre ufattelig at Odelstinget "godkjente" de provisoriske anordninger - som ble gitt tilbakevirkende kraft er intet annet enn en nasjonal skam. Det er beklagelig at prov. anordning av 15. desember 1944 - finnes inntatt i NORGES LOVER!

Dog tør det være kjent - der er en viss tendens til å undergrave RIGETS sikkerhet - hvilket kommer fra de politiske kretser som blandt annet - oppfordret oppsatte politistyrker til å desertere. Det synes snart på tide at disse kretser blir gjort kjent med at undergravingsvirksomhet og bistand til en fremtidig fiende, er en straffbar handling.

Det bør synes helt klart - Regjeringen Nygaardsvold - var ikke på noget tidspunkt under den Annen Verdenskrig etter den 10. juni 1940 for krigførende å regne, ref. Oppenheim International Law. Når der av en Regjering i politisk landflyktighet lages provisoriske anordninger og samme blir gitt tilbakevirkende kraft - bør pr. dato bli å betrakte som en hån mot den proklamasjon utsendt av Hjemmefrontens Ledelse "De krever at vi sammen setter alt inn på å gjenopprette vårt folkestyre og vår rettstat."

Jeg tenker her i første rekke på prov. anordning, datert London, 15. desember 1944 - para. 25 l. ledd: "De som etter 8. april 1940 på straffbar måte har vært medlemmer av en slik organisasjon som er nevnt i para. 2 nr. 1, svarer en for alle og alle for en for skade som organisasjonen har voldt ved medvirkning til rettstridig styre av landet eller ved andre rettsstridige handlinger". Sitat slutt.

At "tilt." hustru også ble stillet solidarisk og dermed hjemfallen til bot - burde vært utenkelig i det opprop til det norske folk - utsendt av "KRETSEN" den 8. mai 1945.

I denne forbindelse tillater jeg meg å stille det spørsmål, herr President, var "KRETSEN" i sin helhet kjent med de provisoriske anordninger - som ble benyttet i forbindelse med "RETTSOPPGJÖRET" ? Dette mitt spørsmål bør pr. dato besvares. Det var ikke "tilt." som påførte dette land - skandalen der var et faktum pr. 9. april 1940.

Hvis mot formodning - "KRETSEN" med all sin juridiske kompetanse - hadde gjort de dømmende myndigheter oppmerksom på at skulle passive medlemmer av Nasjonal Samling dømmes "alle for en og en for alle", burde kanskje også alle de som etter 9. april 1940, søkte arbeide - på helt frivillig basis - ved okkupantens befestningsarbeid, settes under rettsforfølgelse.

Eller at både passive og aktive medlemmer av Det norske Arbeiderparti ble gjort solidarisk erstatningspliktig for alt hva partiet hadde kostet den norske stat i tidsrommet 8. april 1940 - 8. mai 1945! Det bør jo, herr President, synes helt klart at i enhver RETTSSTAT ER LIKHET FOR LOVEN en nødvendighet, at hederlige mennesker skal straffes for landssvik etter hommeligholdte provisoriske anordninger - bør også pr. dato betegnes som en uhyrlighet - der finnes ingen hjemmel i noget Lov-verk.

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Med den juridiske kompetanse som fantes innen Regjeringen Nygaardsvold, er det nesten ufattelig at RIGETS GRUNNLOV ikke ble respektert!

Hvilken frihet og demokrati "ble der kjempet for blandt regjeringens medlemmer"?

I denne forbindelse kan det være av interesse å sitere herr Terje Wold - side 613.1949.Em.20.juli.Regj.Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940 - 25/7 1945: "En mann vi alle høyaktet for hans innsats under krigens år, sa en gang til oss i London, at den mann var ennå ikke født, som kunne skrive historien om Norges kamp under okkupasjonen og under krigen." Sitat slutt.

Herr President, jeg er ikke helt klar over om der siktes til Professor Jack S.Worm-Müller. Jeg har vanskelig for å tro at det var herr Hambro - daværende justisminister hadde i tankene. Skal der skrives historie, bør jo alle dokumenter være tilgjengelige for alle interesserte - ikke kun for utvalgte - da den objektive vurdering ellers ikke vil komme frem.

Et eksempel er "mobiliserings-ordren" finnes denne ?

Finnes den originale "ELVERUMSFULLMAKT" ?

Er samtlige Statsråds-protokoller fra Regj.Nygaardsvolds virksomhet 7/6 1940 - 25/7 1945 tilgjengelige ?

Er all den korrespondanse mellom "KRETSEN" og Regjeringen Nygaardsvold tilgjengelig ? Er der noget i denne korrespondanse som tyder på at prov. anordning - dat. London 15.12.44 - var "godkjent" av "KRETSEN" ?

Når RIGETS GRUNNLOV, paragraf 49 sier: sitat:

"Folket udöver den lovgivende Magt ved Storthinget der bestaar af to Afdelinger, et Lagthing og et Odelsting". Sitat slutt.

Herr President, det bør med det som her er fremført - synes helt klart at Regjeringen Nygaardsvold hadde intet med krigføringen under den annen Verdenskrig å bestille! Jeg tilhørte R.A.F. 18th Group Coastal Command - 330 (N) Squadron. Alle Perational Sorties ble foretatt i R.A.F.'s regi..

Det ville være utenkelig - hvis Forsvarets Overkommando skulle ha noget med også denne del av krigen å bestille.

Der var intet fly - med norsk besetning - som fløy i England - and on operational flying there at any time were using Norwegian markings as registration of Friend or Foe!

Det eneste sted der ble fløyet - fly malt med norske merker - var i Canada, sted Toronto - senere Muskoka - begge steder in the Province of Ontario.

Det tør være kjent, dette gjaldt kun skoleflyvning - intet annet! Noget annet ville være stridende mot INTERNATIONAL LOV OG RETT! ref. avtalen av 28. mai 1941.

Hvis - på den annen side - Regjeringen Nygaardsvold var for suveren å regne - hvorfor da denne avtale ?

Når der fremdeles "kriges" og hvor der søkes bevist at Regj. Nygaardsvold var for krigførende å regne etter den 7. juni 1940", herr President, samme hører hjemme i "Asbjørnsens og Moes eventyr":

Det bør synes trist også pr. dato at ikke herr Gabriel Mosció hadde kjennskap til den brevveksling som fant sted mellom herr Vogt og Statsminister Nygaardsvold - bilag hermed.

Som nevnt annet sted - UNDERSØKELSESKOMMISJONEN AV 1945 - HADDE som sin primære oppgave "at frifinne den krigførende Regjering".

Stiftelsen Norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Det bør, med det som her er anført, synes helt klart, herr President, denne "DOM" avsagt den 21. april 1947, ikke på nogen måte er en RETTSSTAT verdig.

Jeg har videre sitert i sin helhet HÖYESTERETT's behandling av 4 drosjeeiere's kamp for å få sitt levebröd tilbake, bör også denne "DOM" synes så urimelig og så stridende mot almindelig samfunnsoppfatning, at jeg finner det nødvendig å sitere Protokollkomiteen i forbindelse med Innst.O.nr. 172, side 209:

"Komiteen kan ikke finne at det er noe grunnlag for dr. Scharffenbergs anklage mot de norske myndigheter når det gjelder behandlingen av saken mot Andersen om drapet på de to tyskere. Etterforskningen synes å ha vært fullt forsvarlig, og de opplysninger som foreligger har vært tilstrekkelige til å avgjøre tiltalespørsmålet". Sitat slutt.

Hvilken forsvarlig "etterforskning" har vært foretatt för "dom" mot Infanterikaptein Sverke Johannes Engelsen Baldersheim, avsagt den 21. april 1947 ?

Ble denne "dom" i sin helhet avsagt "basert " på den röde lapp ?, er det videre en "tilfeldighet" at nevnte lapp var röd ?

Når "tilt." har - i ordets egentlige forstand og mening levet et hederlig liv - viet en stor del av sitt liv for at forsvaret av dette land - Kongeriget Norge - aldri måtte ödelegges, da sier det seg selv at denne "dom" representerer intet annet enn et hån mot Rigets falne!

Med hensyn til min söknad, datert Lysaker, den 13. juli 1970, har jeg siden avslag på samme - utbedt meg motivering for samme fra Stortingsrepresentantene Erling Norvik og Salve Salvesen. Jeg har til dato, herr President, ikke mottatt nogen slik motivering for nevnte avslag!

Med dette, herr President, bör det synes klart - ALL MAKT ER I DENNE SAL LAGT, uttalt den 17. mai 1814.

Efter å ha lest Undersökelseskommisjonens innstilling og den påfølgende "debatt", er det kun nogen få der har kommet med innlegg - i samsvar med den ånd der besjelet de menn der på Eidsvoll var nettop GRUNNLOVEN's Fedre!

MED LOV SKAL LANDET BYGGES - IKKE MED PROVVISORISKE ANORDNINGER ÖDELEGGES!

Jeg gjengir herved siste del av min söknad om Billighets erstatning av Statskassen, datert Lysaker, den 13. april 1971:

Når det gjelder nevnte bot samt erstatning, tilsammen stor kr. 550.000,-,

tillater jeg meg å sitere følgende fra "ARBEIDERBLADET, Oslo 27/1-1947:

"Det er påtalemyndighetenes sak å före bevis for tiltaltes skyld, både når det gjelder de objektive og når det gjelder de subjektive momenter til saken, og vi akter ikke å slappe av på dette krav til påtalemyndigheten selv når vi står overfor de råeste krigsforbrytere, eller de groveste landsvikere." Sitat slutt.

Dette sitat stammer fra daværende justisminister Gundersen! I denne forbindelse faller det meg naturlig å spørre, var ikke Oslo Byrett v/Dommer Dock Henriksen kjent med det her siterte ? en dom som ble avsagt den 21. april 1947 i tiden kl. 9.30 - kl. 14.30 ?

Det bör synes klart, med det som her er anført - Må Infanteri-

kaptein Sverke Johannes Engelsen Baldersheim bli å frifinne
POST MORTEM!

Mitt løfte er hermed gjort kjent.

Den siste samtale hadde jeg med min onkel i hans hjem, Stensgt.
25, Oslo, den 28. mars 1970:

Hans siste ønske i dette liv:

"Erling, få meg frikjent som Landssviker, det inndratte
belöp skal overføres til kaptein Engvald Baldersheim,
Christiesgt. 9, Bergen - v/Høyesterettsadvokat Eivind
Roll, Torvalm. 3, Bergen."

Sitat slutt.

Jeg kan betro Dem at dette var for oss en meget beveget stund.

Den 6. april i år tok et langt, hederlig liv slutt.

Den 10. april tok jeg et siste farvel - med en i ordets
egentlige forstand GENTLEMAN, som like til det siste
hadde sine meningers mot.

Med det som her er anført, var det naturlig at hans bære var
dekket av det NORSKE FLAGG, som for meg ALDRI har virket
RENERE OG VAKRERE.

Jeg vedlegger fotostatkopi som taler for seg og som bedre enn
tusen ord uttrykker hans FEDRELANDSSINN og hug til sin
heimlige strand, hvor hans jordiske levninger er begravet.

Det er med hjemmel i GRUNNLOVEN at et medlem av HÖYESTERETT
uttaler seg om juridiske ting, men, herr President, det er
Stortinget som har avgjørelsen.

Med det avslag min søknad fikk, synes det klart - samme er
ikke i samsvar med GRUNNLOVENS ånd og bud "Ingen lov må gives
tilbakevirkende kraft".

Hvorledes kan da d'herrer Erling Norvik og Salve Salvesen
forsvare dette avslag.

I denne forbindelse bör det synes helt klart - det er
Stortingets plikt til også å gi Infanterikaptein Sverke
Johannes Engelsen Baldersheim en ÆREFULL OPPREISNING!

Arbødigst

**INSTITUTT FOR
SAMTIDSHISTORIE**

Erling Baldersheim
Ex. R.N.A.F. Royal Norwegian Air Force
Member R.A.F.A. Royal Air Forces Association.

Bilag.